The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Editors: Mr Roberts Epneris, Mr. Janis Grinblats. Telephones EM 8-0792, EM 8-3239.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, APRIL 12, 1961.

LATVIJA AMERIKA

29./1063. n-rs. TREŠDIEN, 1961. G. 12. APRĪLĪ 11. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latvijas aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: Roberts Epneris, Jānis Grinblats. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 83239, kantorim — EM 8-0792.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60, tekstā $ 3.20—$ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

A. VILKS

LATVIJAS BRĪVĪBA PRASA VAIRĀK!

Lielumlielais bēgļu pulks, kas pēc Vācijas nometņu atstāšanas izklīda pa Jaunās pasaules territoriju, šogad varēs atcerēties tālās trimdas 10 gadus. Šo laika posmu varētu apzīmēt par iekārtošanos pagaidu dzīvei svešumā, ndrošinoties ar pastāvīgu darbu un ienākumiem. Šī materiālā baze vairākos gadījumos bijusi visai respektēta, pat apbrīnota no iezemiešiem, no kuriem daudzi garākā laika posmā nav varējuši kaut cik materiāli nostabilizēties.

Līdztekus materiālai labklājībai šais desmit gados centīgs un sprieguma pilns bijis arī latviskais gars, kultūras spēks un neatkāpīga vēlēšanās saglabāt nacionālos vaibstus. Nav mitējusies arī rosme par zaudētās brīvības atgūšanu. Veidi ir bijuši dažādi, bet ar galveno ievirzi — atkailināt brīvās pasaules priekšā komūnistu brutalitātes, melus un viltu, ar kuŗu palīdzību tika sagrauta un noārdīta Latvijas valsts. Ar šo atkailināšanu mēs ne tikai uzsveram sava pašreizējā stāvokļa (resp. atrašanās svešumā!) cēlonību, bet metam nopietna brīdinājuma uguni starp tiem, kas vēl tiko dzīvot aizsietām acīm un paŝpieticībā ieslēgtu sirdi.

Šis ir un paliek mūsu vislielākais un nopietnākais uzdevums un mūsu sūtības piepildījums. Vai te vispār drīkst un var būt kāda novirzīšanās? Ne mirkli nedrīkstam samierināties ar jau pieņemto. Tas nozīmētu cīņas uzdošanu un visu mūsu iespēju un varēšanas apstādināšanu pusceļā.

Brīvība ir viena un tā nav nedz skatāma, nedz iedomājama kādās fazēs vai saŝķirojumos. Vienīgi ceļš un cīņa par to var būt ar vājāku vai spēcīgāku iezīmējumu.

Ja rasta materiālā baze dzīvei svešumā, nodibinātas organizācijas un draudzes gan ar iegādātiem namiem, gan ar iepirktām baznīcām, tad tas vēl nebūt nenozīmē visu mērķu piepildīšanos. Ieslīgšana remdenībā ir bīstama.

Pāri visām citām iecerēm un molūkiem jāsasprindzina mūsu morālā varēšana, vēl plašāk un aptverošāk jāvērš cīņa par zaudētās brīvības atgūšanu. Atskaitot vairākas mūsu organizācijas un citus lielāka vai mazāka apmēra iestādījums, kas šo cīņu jau izmes visus trimdas gadus, Latvijas brīvības labā jāpanāk uzskatu maiņa tur, kur vēl dzirdam aizbildināšanos un kādu paŝtaisnību, kas attur no šīs cīņas. Te galvenais uzsvars liekams uz mūsu latviskās paŝtāvēšanas dzīvo šūnu — mūsu latviešu draudzēm svešumā, kas savā veidā ir arī lielākās latviešu organizācijas trimdā un tādēļ var kaut ko vairāk paveikt arī Latvijas brīvības labā. Cīņa par to reizē ir arī cīņa pret bezdievību. Vai tajā mūsu draudzēm nav sava daļa?

Ievērojot stāvokļa nopietnību un plaši izvērsto krusta karu pret komūnismu visā pasaulē, arī latviešu draudzes vairs nedrīkst ieročoties savā darbībā vienīgi ar to, ka pieņem kārtējās darbības pārskatus, sastāda budžetus, izlemj dievkalpojumu reizes un izplāno savus laicīga rakstura sarīkojumus labdarības nolūkiem. Vairs nepietiek ar uzsvērumiem un atkārtotiem norādījumiem, ka esam pret bezdievību un cīnāmies pret to ar gara ieročiem.

Latvijas brīvība prasa vairāk!

Šogad paies divdesmit gadu kopš iedzīvotāju deportācijas Baltijas valstīs. Būtu par maz, ja šo skumjo atceri paturētu vienīgi sevī, uz pāris studām iegrimdami smeldzē, norausdami pa asarai. Ar to vien nav līdzēts. Latviešiem šai gadījumā iespējams gādāt, lai iezemiešu draudzes, to pārvaldes un mācītāji saņemtu mūsu autentiskus izklāstus par nelaimi Baltijas valstīs. Ar to mēs neprasām iezemiešu līdzjūtību, kas praktiski mums nekā nedod, bet brīdinām iemigušos pieticīgos un vienaldzīgos. Šis akcijas ietvaros arī ikvienam latviešu draudzes mācītājam, vai draudzes amatpersonai, rakstos vai runās, iezemiešu atmodināšanai nāktos izkliegt mazās Latvijas nelaimi. Tas ir jādara un šoreiz tas būtu viens no mūsu draudžu laicīgiem pienākumiem.

Bet no šī pienākuma nedrīkstam atteikties. Latvijas un citu apspiesto tautu brīvības jautājums ir tik svarīgs un tautas nākotni apņverošs, ka tas ikvienu no mums pārņem savā varā, latviešu draudzi ieskaitot.

Klints bluķi veido siki zvirgzdi. Arī latviešu draudzēm zināmos gadījumos jāizkāpj no savas tiešās darbības rāmjiem, lai pateiktu savu vārdu jautājumā, kas vēl joprojām nav skaidrs visai iezemiešu videi, bet kas mums paŝiem liekams pāri visām citām iecerēm, nolūkiem un paŝmērķiem.

Jāņa un Marijas Induses mākslas izstādes atklāšanā sestdien Toronto. No kreisās: Zviedrijas konsuls M. Kallins, grafiķe Marija Induse - Muceniece, konsula Kallina kundze.

J. Krēļa uzņ.

DIVI NĀVES SODI RIGĀ

LATVIEŠU VIRSNIEKU PRĀVA OKUPANTU PRESES UN RADIO ATREFERĒJUMĀ

Komūnistu sarīkotā prāva pret diviem latviešu virsniekiem Jāni Bumberu un Lemešonoku-Eglāju sākās 8. martā un turpinājās apm. mēnesi. Mums vēl nav ziņu par prāvas noslēgumu. Apsūdzības raksts 220 lappuses biezs. Tanī minēti fantastiski skaitļi: vācu un latviešu fašisti Latvijā esot iznīcinājuši 313.798 cilvēkus, to skaitā 39.835 bērnu. Tiesa aicinājusi 80 lieciniekus, daļa no tiem atvesti no Baltkrievijas.

Rīgas radio no tiesas gaitas pārraidīja sekojošo: Tiesas priekšsēdis Zaščerinskis jautā apsūdzētam, Eglājam: „Kur jūs mācījāties pirms iestāšanās karja skolā?"

Eglājs: „Divus gadus katoļu garīgā seminārā un divus gadus L.U. teoloģijas fakultātē."

Priekšsēdētājs: „Kad jūs 1941. — 1943. g. piedalījāties soda ekspedicijās, vai tad arī jūs bijāt ticīgs cilvēks?"

Eglājs: „Uz šādu jautājumu es nevaru atbildēt. Tā ir manas sirdsapziņas lieta."

Uz šo prāvu Rigā nebija aicināti ārzemju žurnālisti, kā tas bija Tallinā. Cilvēki, kas pazīst Bumberu, zina teikt, ka viņš bijis iecienīts virsnieks un visu laiku cīnījies frontē pret krieviem kā rotas komandieris 43. pulkā.

30. martā no Tallinas, Rīgas un Viļņas radio ziņoja, ka nāves sods izpildīts diviem apsūdzētiem R. Geretsam un J. Vīkam.

No citiem avotiem izriet, ka apsūdzēto ir ne tikai divi, bet vairāki. „Cīņa" ziņo, ka apsūdzētie mēģinot daudzus faktus sagrozīt savā labā vai slēpt. Viņi aizbildinoties, ka veikuši karavīra pienākumus, ķemmējuši mežus, apkaŗojuši partizānus. Nav izpausti visi apsūdzēto vārdi, bet „Cīņa" min Rubeni, Ercumu, Bumberu, Zlametu un Lemešonoku - Eglāju.

Apvainotais Zlamets, būdams grupas komandieris, savā laikā aprakstījis policijas bataljona kaujas darbību „Tēvijā", Brīvprātīgā latvieša vēstulēs. Viņš iztēlojis sevi un savu vienību loti varoņīgus, bet uzvaru esot izcīnījusi vācu aviācija, kas aicināta palīgā. Tā ir pirmā reize, kad pieminēta Vācijas aviācija un tās izšķirīgā loma.

„MIERA MĪLĒTĀJI' VAI APRIĻA JOKS?

MŪSU LAIKRAKSTA ČIKĀGAS LIDZSTRĀDNIECES VĒRTĒJUMS

Brīvajā pēckara pasaulē dzīvodami, esam pamazām apraduši ar t. s. „miera mīlētājiem" un līdzīgi citiem grūti novēršamiem jaunumiem, kā gangsteŗu filmām un saindētām dzērvenēm, palaikam neveltam tiem pietiekami uzmanības.

Katrā ziņā tas ducis Čikāgas latviešu, kas Lieldienu sestdienā nolēma pievienoties amerikāņu studentu organizētai pretdemonstrācijai, to darīja drīzāk kā 1. aprīlim piemērotu joku, nekā iekatidami situācijas nopietnību. stīts, kādas visādas — mūsu acis bēdīgi slavenas — organizācijas piedalās šīgada miera gājiena rikošanā, un kādi runātāji paredzēti viņu sanāksmē Morisona hoteli.

Bija arī teikts, ka gājienā piedalīsies tā miera mīlētāju grupa, kas iznākusi no Sanfranciskoko ap Ziemassvētku laiku un, kājām ejot, nupat sasniegusi Čikāgu, lai tūlīņ pēc Lieldienām atsāktu ceļu ar maršrutu: Ņujorka — Vašingtona — Londona — Parize — Berlīne — Varšava — Maskava. Tā sagadījies, ka viņi cer sasniegt šo ceļa mērķi taisni uz Oktobŗa revolūcijas svētkiem . . .

Miera mīlētāji bija norunājuši satikties pie Vecā Ūdenstorņa Čikāgas ziemeļos. Turpat otrā ielas pusē tāpēc nolēma satikties arī pretdemonstranti. „Latvijas Amerikā" korespondente, pavingrinājusies piešķirt savam latviešu akcentam franču pieskaņu, devās pāri ielai mazā izlūku gājienā; uzdevās par žurnālisti no Kanadas, un tika it laipni uzņemta, apgādāta ar iespaidīgu krājumu skrejlapu un iepazīstināta ar dažām ievērojamām personām, piem., Bradfordu Litlu, grupas vadoni no Sanfrancisko, „ievērojamo dzejnieku un filosofu" Džonu Bičeru, divi jaunīšies un Lieldienās tepat Čikāgā salaulājās, divi studentiem no Čikāgas, kas aizvakar pametuši skolu, lai pievienotos pasaules miera gājienam, un pusaudzi jaunekli, kas katru ceļa pēdu līdz šim nogājis kājām. Tā likt os — dažādi cilvēki, katram būs savs stāsts; bet varēja tikai pabrīnīties, cik veikli viņi visi pārgāja uz aģitāciju par pasaules atbruņošanu, pie kam „savas nepromīnentās" viņi iztēlojās vārdu pa vārdam — vienādi. Viņu maršruts iekartots tā, ka vakaros tie apmetas kadas karavīru nometnes vai ieroču fabrikas tuvumā, kur viņiem jau iepriekš sagādātas runāšanas iespējas: Tā kā viņi cīnas par pasaules atbruņošanos, tad karavīrus viņi mudina dezertēt, iesaucamiem iesaka nelaušit pavēlei un bruņošanās iestādījumu darbiniekiem skaidro, ka viņiem nekavējoties jāmeklē cits darbs, lai tos nemocītu jauna sirdsapziņa par piedalīšanos nāvīgu ieroču ražošanā.

Privātiem iedzīvotājiem iesaka nemaksāt nodokļus, iekāms valdība nav apsolījusi aizsardzībai domāto naudu izlietot atpalikušu zemju atbalstam.

Dziedot parafrazētu amerikāņu tautas dziesmu: „Es noliku savu atombumbu upmalā un nekad nekad vairs nemācīšos karot", miera mīlētāju pulki sastājās gājienam pa Mičigana bulvāri uz Morisona hoteļa pusi. Ceļā tiem pievienojās grupas no pilsētas dalībniekiem, kuŗus tiešām sasniegusi paredzētos 2.000. Pa to laiku arī daudz mazākā pretdemonstrantu grupa (apm. 70 pers.) bija uzņēmusi brašu gaitu pa ielas otru pusi. Kādu laiku pa priekšu gāja gadus septiņus vecs puišelis ar amerikāņu karodziņu un plakātu: „Jūsu rīciba tagad noteiks, kādā pasaulē es dzīvošu", kam sekoja citi, kā: „Mieru — bet par kādu cenu?", „Vienas puses atbruņošanas nozīmē paŝnāvību", „Paļaujaties uz Dievu, nevis komūnistu līgumiem", „Pacifisms palīdzēja nacismam, tas palīdzēs arī komūnismam", u. c.

Ceļā gadījās arī pa jokam: divi no viņas puses vienlaicīgi pārnākuši savā starpā nepazīstami spiegi, prasīdami pēc mūsu skrejlapam, apmainījās paši savām. Kāds taksometra šoferis, noturēdams mūs par viņpusējiem, vispirms mūs nolamāja un tad tikai sāka lasīt plakātus. Bet vislabākais joks bija, ka, tuvojoties nokalnītei, no kurienes visu gaŗo miera gājienu varēja labi pārredzēt, pulcējušies bars preses fotogrāfu — kā gadījās, kā nē — gaŗas miera mīlētāju parādes priekšgalā gāja divi latviešu pusaudži ar plakātu: „Atbruņojies un mirsti!" Tai brīdī gan iespaidīgo priekšējo rindu miera mīlētāju ģīmji it nemaz neizskatījās mierīlīgi. Bet preses fotografi dabūja labas 1. aprīļa bildes.

Morisona hoteļa durvju sargi ielaida klaidonīgi ģērbušos un bārdainos sapulces dalībniekus bieziem paklājiem un zeltītiem aizkariem greznotā zālē ar tādu sejas izteiksmi it kā būtu spiesti ielaist savā kažokā utis. No skatuves jau skanēja pretim: „Es noliku savu atombumbu . . . "

Runātāji atkārtojās, prasīdami, lai ASV par galveno mērķi uzstādītu tūlītēju un galīgu atbruņošanos, neraugoties uz citu valstu rīcibu, tāpat izbeigt katra veida atomieroču izmēģināšanu un citu kaŗa materiālu ražošanu; uzņemt Sarkano Ķīnu Apvienotajās Nācijās u.t.t.

Runas bija tīri pukainas un aizraujošas: „Mums vajaga vairāk filozofu un mazāk ģenerāļu, vairāk dzejnieku un mazāk kareivju," Haroldu Teilors sauca un ieteica visas ASV ārzemju bāzes pārvērst kolledžās. Vislielākā atsauciba tomēr bija Homēram Džekam, kas ieteica pilsoņiem nemaksāt nodokļus, jo šī nauda aizejot baciļu bumbu ražošanai.

Šīs kustības milzīgie apmēri pasaules apjomā rādija, ka tā nav reliģiski noskaņotu ideālistu lokāls jūtu uzplūds. Tai pat dienā līdzīgi miera gājieni notika gan Ņujorkā, gan Vašingtonā, gan Sanfrancisko ,gan Ņuportā (Ind.), Sietlā (Wash.), Merilendā, Tuskon (Ariz.), gan Torontō, gan Jaunzēlandē, gan Londonā, Parizē, gan dažādās vietās Vācijā. Interesanti bija vērot televizijas pārraidījumā no Trafalgara skvēra Londonā, ka tur nēsātie plakāti bija ar gluži tādiem pašiem uzrakstiem, bildēm un emblēmām kā Čikāgā.

Diez', vai pareizi darīja tie, kas aizbildinājās ar Lieldienu sestdienas meditāciju (kas parasti izpaužas olu krāsošanā, titara cepšanā un iešanā pie frizieŗa), lai izvairītos no nepatikamās un laiku kavējošās demonstrēšanas. Ja mūsējo būtu bijis tikai drusku vairāk . . . varbūt mēs būtu varējuši kaut ko pierādīt . . .

D. V.

AUGSTĀKĀ IDEJA, KAS NEPAZĪST CILVĒKA ŽĒLUMA...

Latvijas sociāldemokratijas tēvs - dzejnieks Rainis, kas vienā rokas somā no Vācijas bija ievedis visu tā laika svarīgāko kreiso literatūru, sociālisma ideju savā dzejā ir nosaucis par „augstāko ideju, kas nepazīst cilvēka žēlumu". Varbūt, Rainis bija visai vājš politiķis, kas nespēja saskatīt sociālisma tālākās konsekvences, kad sociāldemokratija Krievijā vēl nebija sašķēlusies „lieliniekos" un „mazinieķos", un savā ideālismā domājās atradis brīnumzāles, ar kuŗām ārstēt visus cilvēces jaunumus un novērst netaisnību, tomēr augšējās viņa dzejas rindās tas ir izteicis pārsteidzoši pareizu sociālisma un komūnisma idejas novērtējumu, kaut arī pats tas, droši vien, tanī laikā to neapzinājās. Tā patiesi ir ideja, kas nepazīst cilvēka žēluma . . .

Vācijas „dzelzs kanclers" grāfs Bismarks, kas politiskā domāšanā bija visai rūdīts virs, un ir viens no tiem, kas prata sociālistus apkaŗot ar viņu pašu ieročiem (piem., ievedot slimo kases), par sociālisma ideju bijis pretējās domās, un izteicies, ka, ja būtu kāda valsts pasaulē, kuŗu nebūtu žēl upurēt, tad tani varētu ļaut ievest sociālistisko iekārtu, lai praksē pierādītu tās nederību. Tāda valsts izrādījās Krievija, kuŗu sociālisma eksperimentām nodeva pati krievu kreisi noskaņotā intelliģence . . .

Tagad pēc gandrīz pusgadusimta izmēģinājuma sociālisma istenošanā, pasaule lēni sāk saskatīt, kāda patiesībā praksē ir „augstākā ideja, kas nepazīst cilvēka žēluma", un arvienu vairāk sāk apjēgt Raiņa dzejas panta otrās daļas baigo nopietnību. Tā nesen publicētā darobā („The Necessity for Choice) H. A. Kissingers, kas ir viens no ASV labākajiem ārlietu politikas speciālistiem, starp citu raksta: „Mūsu laiku necilvēcības lielākais sasniegums, laikam, ir pedantiska administrātivo normu pielietošana. To simbols ir „komisārs" — ideālais birokrāta tips, kas notiesā tūkstošiem bez milas un naida, vienkārši izpildīdams abstraktu pienākumu, bet mēs sev nodarītu netaisnību, ja mēs ignorētu patiesību, ka komisārs nav tikai padomju, bet universāls fainomens — komūnisti to tikai izveidojuši līdz galīgām iespējām. Tas ir vadonis, kuŗa mērķus definē iedomātā vēsturiskā procesa izpratne, pie kam pats šis process ir ārpus viņa kontroles robežām. Tas ir administrātors, kuŗa pasauli noteic noteikumi, kuŗu izstrādāšanā tas nav piedalījies."

Ir radies cilvēks, kam trūkst vecās pasaules cilvēcīgo jūtu - līdzcietības, žēluma, ja līdzcilvēkam jāpiedzīvo ciešanas. Ir radies cilvēka tips, kas ne tikai nepazīst cilvēka žēluma, bet uzskata to par vājumu un „buržujisku aizspriedumu", lai gan propagandas mašinērija, kultivējot „lielos melus", runā par cilvēcīgumu, raud krokodiļa asaras par apspiestajām koloniju tautām, par strādnieku izmantošanu un ciešanām kapitālistu zemēs u. t. t. Saujiņa šādu cilvēku „bez cilvēka žēluma" tagad ar

(Nobeigums 8. lpp.)

ALĀ KONGRESAM ŠOGAD PLAŠA PROGRAMMA

Š. G. NO 27. - 30. APRĪLIM VAŠINGTONĀ PULCĒSIES AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS DELEGĀTI NO VISĀM ASV MALĀM, LAI KOPĪGI APSPRIESTU LATVIEŠU TRIMDINIEKU SADZĪVES UN TAUTAS NĀKOTNES PROBLĒMAS

Ceturtdien, 27. aprilī, pl. 7.00 vakarā: Latvijas sūtnis Dr. A. Spekke riko pieņemšanu kongresa delegātiem Latvijas sūtniecības namā, Vašingtonā, D. C.

Nākošā dienā, pl. 10.00 no rīta The Shoreham viesnīcā, 2500 Calvert St., N. W. kongresa atklāšana. Runās ALA valdes pr-sēdis prof. P. Lejiņš. Pēc tam sveicienus teiks Mārc. A. Veldbergs. Sekos kongresa locības koruitejas priekšsēža A. Abranta uzruna, apsveikumi, pēc kam Kultūras fonda pr-sēdis prof. P. Lejiņš paziņos piešķirtās godalgas.

Pēcpusdienā sēdes turpinājums pulkst. 1.00. Dienas kārtībā: mandātu pārbaude, kongresa prezidija, rezolūciju komisijas un nominācijas komisijas vēlēšanas. Apvienības darbības pārskatu sniegs prof. P. Lejiņš (Apvienības atsevišķo nozaŗu un biroju pārskati delegācijām un organizācijām jau izsūtīti pirms kongresa un kongresa dienās delegātiem pieejami uz vietas kongresa telpās. Sekos revizijas komisijas ziņojums un debates.

Pēc darba sēdes turpat viesnīcā vakariņas delegātiem un viesiem. Sākums plkst. 7.00.

Sestdien, 29. aprilī, plkst. 9.00 — 12.00: Svētbrīdis. Māc. A. Klaupiks. Referāti un Apvienības centrālās valdes un revizijas komisijas vēlēšanas.

Sestdien, 29. aprilī, plkst. 7.00 — 6.00: kongresa turpinājums, bet pl. 7.30 vak., National Baptist Memorial Church, 16-th & Columbia Rd., N. W., lielajā zālē lieluzvedums Daugava, komponista un diriģenta B. Skultes vadībā. Piedalās Ņujorkas apvienotie koŗi (100 dziedātāju) un solisti. Pēc koncerta, plkst. 9.00 vakarā kongresa balle, The Shoreham Hotel Main Ball Room.

Svētdien, 30. aprilī, plkst 9.00 — 11.00: kongresa noslēgums. Pēc tam dievkalpojums Vašingtonas, D. C., Latviešu ev.-lut. baznīcā un atvadu azaids, ko rīko draudzes dāmas.

JAUNA REVOLŪCIJA KUBĀ NEIZBĒGAMA

KUBAS MINISTRU PREZIDENTAM KASTRO NAIDĪGĀS POLĪTISKO BĒGĻU ORGANIZĀCIJAS TRIMDĀ APVIENOJAS UN GATAVOJAS ATRIEBĪBAI.

Ņujorkā. Pat klausoties Kastro piekritēju cenzētās Kubas valdības ziņās, jānāk pie slēdziena, ka no Batistas diktatūras atbrīvotajā salā situācija kļust burtiski ar katru dienu ļaunāka un, ka diktatūras varas vietā nākušās tiranniskās revolūcijas valdības dienas jau var uzskatīt par skaitītām.

„TUKSNEŠA ČŪSKA"

PAR TUKSNEŠA ČŪSKU NOSAUKTĀ „SAIDVAINDER" RAĶETE PĀRSKATĪŠANAS UZBRUKUMĀ NOGĀŽ B-52 STRŪKLBUMBVEDĒJU.

Vašingtonā. Nule aizvadītā nedēļas nogale izrādījās loti nelaimīga Sav. Valstu aviācijas manevriem. Kādā F-100 iznīcinātāju simulētā uzbrukumā gigantiskam strateģiskās gaisa komandas B-52 bumbvedēju virs Jaunmeksikas, viena iznīcinātāja pilots, leitnants Skaioks neizskaidrojamā kārtā izšāva vienu no Saidvainder raķetēm, kas, astoņmotorīgā bumbveža motoru radīto karstuma strūklu vadīta, sasniedza mērķi 35.000 pēdu augstumā un bumbvedi nogāza. No 8 miljonu dolaru bumbveža astoņu vīru apkalpes ar izpletņiem paguva izglābties vienīgi trīs, kamēr pārējie avarēja kopā ar savu sašauto lidmašīnu grūti pieejamos centrālās Jaunmeksikas kalnos un dabūja galu.

Kamēr pretkomūnistu partizānu darbiba ir kaut kas tāds, kuŗu ministru prezidentam Kastro nav pa spēkam apkaŗot, kaut domāja, ka saimnieciski, kaut vai ar komūnistu palīdzību, viņam kaut kā tomēr izdosies izkulties. Tas tomēr nav izdevies. Smagākais trieciens, protams, bija Sav. Valstu cukurtirgus zaudēšana. Nekur pasaulē neviens Kubai par tās galveno eksportproduktu nemaksās tādas cenas, kā to darīja amerikāņi

Kastro personīgi deklarēja, ka viņš garantē pietiekami daudz pārtikas, apģērba, medikamentu, kurpju un grāmatu. Sav. Valstu saimnieciskās agresijas un Sav. Valstu eksportierobežojumu dēļ ar dažiem priekšmetiem Kubai uz laiku var nākties sašaurināties.

Jo sliktāki kļūst dzīves apstākļi Kubā, jo aktīvāki darbojas trimdinieku politiskās grupas Sav. Valstīs un citur, mēģinot noorganizēties pret pašreizējo ministru prezidentu. Pret - Kastro revolūcionārās padomes prezidents Kardona izteicās, ka viss tiek sagatavots jaunai revolūcijai — nevis pretrevolūcijai, kā to daži iedomājoties. Pēdējās nedēļās Kastro ienaidniekiem labi sekmējies apvienot valdību oponējošās trimdinieku politiskās grupas un nebūs, ilgi jāgaida, kad sāksies izšķirīgā cīņa par Kubas atbrīvošanu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

TORONTO

● Aizvadītā nedēļas nogalē Toronto iezīmējās ne tikai ar sabiedrisko rosību koncertu, mākslas izstāžu, karogu pasniegšanu plāksnē, bet arī plašākām privātām viesībām.

Piecdesmitgadnieku A. Putniņu viņa gaviļdienā suminât bija pulcējušies ap 50 draugu un labvēļu, tiklab no latviešu, kā arī kanadiešu aprindām. Izskanēja daudz cildinošu runu. Bija sveicieni, dāvanas, puķes. Galdu dekorēja 50 rozes — no katra aizvadītā mūža gada pa vienai. Svinības notika Palm Plaza restorānā, izskanot dziesmās un dejās. Viesību turpinājumā draugu pulks kavējās jubilāra mājās pāri trešajiem gaiļiem.

● TLB inženieru un tehniķu kopas sanāksme ar referātu sestdien, 21. aprilī, pl. 8 vakarā TLB namā.

● DV futbolistu balle piektdien, 14. aprilī, pl. 8 vak. ungāru klubā, 245 College St. (College - Spadina). Izraudzīs arī „Miss Football", kuras kroni iepriekšējos gados ieguva Bramptonas latviešu meičas, bet futbolisti „zilē", kā šoreiz izvēle kritīšot kādai Toronto dalībvai. Tai pašā vakarā Kanadas latviešu sporta apvienība apbalvos 1960. g. labākos latviešu sportistus. Spēlēs populārs ungāru orķestris un būs mūzikāli priekšnesumi. Ieeja $2,-.

● Bostonas DV jaunā teātra viesizrāde — „Māja nakti", sestdien, 29. aprilī, pl. 8 vakarā 570 Shaw St. (komercskolas auditorijā). Režiju vada Reinis Birzgalis, bet skatuvi iekārtojis Gunārs Straumēns. Piedalās 13 aktieru. Ieejas maksas: $2,-, 1,50, bērniem un skolēniem puscenas. Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā un Latvijā Amerikā redakcijā. Izrādi rīko DV Toronto nodaļa.

● 6. aprīļa vakarā Austrumu ev.-lut. draudzes māc. A. Briedis ar dāmu komitejas un draudzes padomes pārstāvjiem [illegible] Kanadas pirmās draudzes [illegible] loc. un bij. draudzes [illegible]ka O. Dzērviņa, sveikt vinu 60 gadu jubilejas gadijumā. Draudzes sveicienus nesa pr-ks E. Ziplāns, nododot jubilāram velti. Gavilnieks aizkustinātā pateicās apsveicējiem norādot, ka nav centies nekad meklēt godu, bet gan darbdzību.

● Darba kopas latviešu valodas kursu semināra turpinājums trešdien, 12. aprilī, pl. 7.30 vak. Sv.Jāņa draudzes namā, 200 Balmoral Ave.

● Komp. T. Ķeniņa audzēkņu vakars svētdien, 16. aprilī, pl. 5 p. p. Sv. Andreja baznīcā.

● Daugavas Vanadžu un DV Toronto nodaļas pārstāve un mūsu laikraksta līdzstrādnieks apciemoja Vestonas sanatoriju, tikai nesen no Vācijas TBC akcijā iecelojušos J. Glāzeri un E. Kaņepu. G. ir vieninieks un šeit ieradās 24. februāri no Kaizerslauternas, bet E. Kaņeps atlidoja 2. martā no Minchenes kopā ar dzīvesbiedri un 9 g. v. meitu Zani. Sarunās izskanēja ilgas tikt prom no slimnīcas, kur abi jaunatbraucēji ievietoti tūdaļ pēc ierašanās Kanadā. Slimnīcas režīms nogurdina prātu, kādēļ abi jaunatbraucēji ar nepacietību gaida atlaišanas dienu un ir pateicīgi par apciemojumiem.

● Svētdienas vakars un pirmdiena Toronto bija sniegaini. Pēc dažām pavasarīgām dienām ziema atkal sevi atgādināja.

● Mednieku un makšķernieku kluba pilnsapulce svētdien, 23. aprilī, pl. 9.30 DV Toronto nodaļā, 123 Huron St. Kvoruma neierašanās gadījumā pilnsapulce būs tiesīga stundu vēlāk pie katra dalībnieku skaita.

● Svētdien, 9. apr. Sv. Jāņa ev. - lut. baznīcā dievkalpojumā pirmo reizi sākuma lituģiju vadīja Ant. Vanags, bij. Latv. armijas virsnieks, kurš tagad pārslēdzies uz teoloģijas studijām.

● Svētdien, 16. aprilī, pl. 5 p.p. Toronto Sv. Andreja baznīcas zālē komp. T. Ķeniņa un viņa klavierstudijas asistentes Ainas Zemdegas kopīgs audzēkņu vakars. Piedalīsies audzēkņi dažādās gatavības pakāpēs. K.

MONTREĀLĀ

● Montreālietis, inž. Gunārs Jēkabsons Lieldienās Briselē salaucējājās ar Astrīdi Mantnieks. Līgava ir pazistamā kartografa R. Mantnieka atvase. Laulību ceremoniju vadīja māc. I. Romans, kurš Beļģijas galvaspilsētā bija ieradies no Vācijas.

KANADAS BAZNĪCĀS

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 16. aprilī, pl. 3 p.p. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont.. tel. LE 6-2510.

16. aprilī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums — Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

23. aprilī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums — Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola.

Lūdzam iegaumēt, ka 16. aprilī dievkalpojums ārpus kārtas notiek Jāņa un 29. aprilī — Trīsvienības baznīcā. Dievkalpojumu kārtība bija jāgroza tādēļ, ka baznīcas mūsu dievk. laikā attiecīgās svētdienās vajadzīgas angļu draudzēm.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

Austrumu draudzē 16. aprilī, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola.

[illegible]prilī, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola.

Bo[illegible]onā, Latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojums: 23. aprilī, plkst. 1,30 p.p. Grace United baznīcā.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagarā latviešu ev. - lut. dr. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

Londonas latviešu ev.-lut. draudzē 9. aprilī, pl. 9.30 p.p. dievkalpojums Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St. Dziesmu grāmatas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnās latviešu ev.-lut. draudzē 16. aprilī, pl. 3.30 p.p. dievkalpojums Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave. Dziesmu grāmatas. Māc. J. Prauliņš.

Hamiltonā, Latviešu ev-lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South, svētdien 9. aprilī, plkst. 11.00 pr. p. dievkalpojums. Māc. E. Pavasars.

Piektdien, 14. aprilī, plkst. 7-os vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E., 38th St., Hamilton Ont. Tel. FUlton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē — 18, Victoria Ave., South, — svētdien, š. g. 16. aprilī, plkst. 10,30 bērnu dievkalpojums un svētdienas skola; plkst. 11 pr .p. dievkalpojums.

Ceturtdien, 20. aprilī, pl. 7 vak. jaunatnes jaunākās grupas stunda baznīcā.

Svētdien, 23. aprilī, pl. 4 p.p. Garīgs koncerts. Piedalās Pēteris Lielzuika (tenors) un Imants Sakss (ērģeles).

Kristīta Anita Sandra Simsons, Andreja un Vallijas meitiņa.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus pakalpojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās

MONTREĀLĀ

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

23. aprilī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

OTAVĀ

Otavas latviešu ev.-lut. Miera draudze.

23. aprilī — dievkalpojuma nebūs, jo mācītājs 22. aprilī, plkst. 7 vak. notur dievkalpojumus Cīnas baznīcā Sault Ste. Marie, Ont.

DV TORONTO NOD. JAUNS PRIEKŠNIEKS

Pēc līdzšinējā priekšnieka P. Ratnieka atteikšanās, DV Toronto nodaļas valde amatus sadalīja sekojoši: pr-ks Roberts Puriņš, pr-ka v. A. Ancāns, kasieris A. Kalviņš, biedrzinis V. Ivans, nama pārvaldnieks V. Jostiņš.

Priekšnieka telefons: HO 56801.

J. Ronis saņem filatelistu balvu

(j g) Filatelists J. Ronis, Bramptonā, ieguvis K. Kozlovska piemiņas balvu par labāko Latvijas pastmarku klāstu.

Balvas piešķiršana notika Detroitā, Mičigenas filatelistu apvienības izstādē, kurā arī mūsu bramptonietis piedalījās.

SPRIEŽ PA DZIESMU SVĒTKIEM

Dziesmu svētku rīcības komitejas sēde notika 6. aprilī. Dāmu komiteju pārstāves starplaikā pulcējās īpašā apspriedē Sv. Jāņa draudzes pārst. S. Āsmus vadībā, piedalo-ties M. Zemītei un Korpai (pirmā ev.-lut. draudze), O. Jeckalējai un E. Grīnbergai (Austrumu ev.-lut. draudze), A. Borisai (katoļu vien.), Z. Grekerei un V. Bebrei (Daugavas Vanadzes), L. Veģerei (TLB), E. Dumpei (Saimniecisko darbinieku apvienība). Komiteju pārstāves pēc-pusdienas izkārtošanu, par vietu Centrālās YMCA's telpas. Iedzēstas arī Dziesmu svētku dalībnieku vakariņas svētku noslēgumā, un tās gatavos izsaimnieka. Dāmām būs jārūpējas par rajona koru kopmēģinājumu dalībnieku pacienāšanu, kas iks 28. maijā Toronto.

Svētku dalībnieku darbinieku paēdināšanai ir dzēts īpašs budžets, bet tā summas vēl iespējami grozījumi.

Rīcības komitejas sēdē pr-dis E. Krūka ziņoja kasiera Z. Šuriņa atteikšanos amata sakarā ar darba apstākļiem. Viņa atvietotājs vēl nav zināms. Z. Šuriņš arī turpmāk darbosies rīcības komitejā un viņam uztic tautas deju lieluzveduma vietas - Varsity arēnas komandanta pienākumus. Daiļamatnieku tehniskā komitejā kā pārstāvis darbosies E. Skujevskis. Daiļamatnieciības žūrijas komisijā aicinās daiļamatnieku savienības pārstāvi, kā arī dažus no ārpus savienības esošiem māksliniekiem. Aicinās piedalīties ar darbiem visus latviešu daiļamatniekus. Rīcības komiteja uz R. Bregža ierosinājumu, kā pārstāvi mākslas izstādes tehniskā komitejā apstiprināja Brigitu Staško. E. Krūka informē par komp. T. Ķeniņa apsolīto piedalīšanos jaundarbu koncertā, izpildot savu Sonātu klavierēm. R. Bregžis ierosina parādīt jaunatnei pretimnākšanu Dziesmu svētku sarīkojumu ieejas biļešu cenu pazemināšanā. Rīcības komiteja ierosinājumu apsveic un nolemj tautas deju lieluzvedumam un rakstnieku cēlienam jaunatnei paredzēt puscenas, ja piesakas organizētās grupās līdz 1. augustam.

Paredz puscenas arī bērniem līdz 12 g. v.. Svētku atvadu sarīkošanu Sidrabenē lūdz uzņemties pirmo ev.-lut draudzi, kura devusi jau daļēju piekrišanu. Atvadu sarīkojuma materiālos ienākumus dalīs vienlīdzīgi. Tuvāk pārrunā dziesmu svētku koncerta biļešu iepriekšpārdošanu. Pārrunā svētku teātŗa pirmizrādi, kas notiks Toronto svētdien, 14. maijā, pl. 6 vak. Landsdowne kino teātŗa telpās. Rīkotāji cer, ka A. Brigaderes pasaku luga „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pulcinās teātŗa cienītājus no tuvās un tālākās apkārtnes.

AICINĀJUMS

Kanadas latviešu trešo dziesmu svētku rīcības komiteja aicina visus daiļamatniekus piedalīties ar sāviem darbiem izstādē, kas notiks Toronto, no 2. līdz 4. septembrim. Darbi jāpieteic līdz 1. augustam, bet jāiesūta līdz 20. augustam uz sekojošu adresi: Mrs. V. Vilsons, 117 Collier St., Toronto, 5, Ont., Canada. Muita un sūtīšanas izdevumi jāsedz sūtītājam. Žurijas komisijā paredzēts pieaicināt KLD sav-bas locekļus un ārpus savienības esošos daiļamatniekus. Pieteikumu veidlapas pieprasāmas V. Vilsonei.

JAUNATNES DIENAS ZVIEDRIJĀ

Septītās latviešu jaunatnes dienas Zviedrijā notika pag. nedēļā Vesterosā. Tās ievadīja gleznotāja J. Dānielsona izstādes atklāšana un jaunatnes dienas akts ar māc. L. Cuibes svētku runu. Vesterosas pilsētas vārdā latviešu jaunatni sveica pilsētas skolu valdes priekšsēdis B. Grips. Atklāšanas aktam sekoja vakarēšana ar jauniešu priekšnesumiem.

Otru dienu iesāka prāv. O. Sanesa tēva piemiņas [illegible] sekoja stud. I. Alkšņa referāts „Reālpolitika — pasaules un trimdas mērogā" un stud. M. Slokenberga referāts „Brālu draudze un latviešu pirmā aktivitāte kristīanismā". Otra diena beidzās ar Gēteborgas drāmatiskās kopas izrādīto J. Viesiena lugu „Jānis Reiters" režisora A. Teivāna iestudējumā.

Trešo dienu ievadīja latviešu meistarsacīkstes basketbolā. Uzvarēja Gēteborgas „Baltica". Sacīkstēm sekoja Dr. J. Āboliņa referāts „Mūsu jaunatne un seksuālās problēmas" un red. J. Rudzīša referāts „Režīms un literātūra". Diena beidzās ar raibu vakaru.

Ceturtajā dienā bija mūzikāls rīts un dzejnieces V. Strēlertes referāts „Grāmatas un lasītājs". Vakarā notika lielā jaunatnes dienu balle.

Jaunatnes dienu nobeigumā notika jauniešu kopsapulce, kurā pārrunāja vietējos un ELJA's darbības jautājumus.

Jaunatnes dienas bija labi apmeklētas. To noorganizēšanu un vadību sekmīgi veica Zviedrijas latviešu jaunatnes sadarbības komitejas priekšsēdis inž. J.Vikmanis ar palīdzi Viju Poli.

Lauksaimnieki pulcēsies

Latviešu Lauks. biedrības gada sapulce 22. aprilī, plkst. 8 vak. I. Bechmaņa saimniecībā, Flīčertonā. Pēc sapulces groziņu vakars.

MAZPUTNIŅŠ AICINĀS CIEMOS

GUDRO PUTNU KRUSTMĀT INTA PURVS STĀSTA:

Š. g. 30. aprīlī Toronto, Sv. Andreja baznīcā zālē Mazputniņa bērnu pēcpusdiena

(jg) Jaunatnes žurnālā „Mazputniņš" gudro putnu krustmāte **Inta Purva** sarunā ar mūsu līdzstrādnieku izteicās:

„Jau ilgāku laiku Mazputniņš pulcina „gudro putnu kluba" locekļus, kuru skaits nupat sasniedzis 100. Daina Sliede Zviedrijā ir šī laimīgā simtā locekle.

Žurnālā ir nodaļa „Mini manu minamo" ar atjautīgiem, bērnu uztverei atbilstošiem uzdevumiem, kuŗu atrisinātāji izpelnas zināmu punktu skaitu. Ar 25 punktiem bērns ierindojas „gudro putnu kluba" [illegible]tekļos. Tiem dota iespēja [illegible] uzdevumu risināšanu un pēc 30 p. sasniegšanas ieskaitīties „gudrās zīlītes" pakāpē, saņemot atzinības rakstu. Nākošie 400 punkti dod „Gudrā dzeņa" pakāpi un kā galvu vērtīgu latviešu grāmatu. Apkārtējie bērni neatmierinās ar to, bet iet vēl soli tālāk, turpina minēt minamo un gūst vēl 500 p. ieskaitās „Gudrās pūces" pakāpē. Šādas centības atzīmēšanai domāta īpaša pārsteiguma balva, kuŗas veidu iepriekš neizpauž.

„Gudrās pūces" pakāpi jau sasnieguši: Āris Bite un Rita Otto, Anglijā, tāpat Andris Freivalds, ASV. Mēs sagaidām vēl daudz citu sekotāju. Ar pateicību jāpiemin apgāds „Grāmatu Draugs", kas ziedojis balvām skaistas grāmatas, bet „Imanta" soļijis puscenu."

„Mazputniņš" rīko Toronto bērnu pēcpusdienu š. g. 30. aprīlī Sv. Andreja baznīcas zālē, kur gudro putnu krustmāte un citi rūpēsies par čaklo bērnu uzjautrināšanu un pacienāšanu.

JĀŅA UN MARIJAS INDUSU MĀKSLA RUNĀ

SVĒTDIEN ATKLĀJA ABU MĀKSLINIEKU IZSTĀDI TORONTO

Svētdienas pēcpusdienā Toronto International Institute telpās, 709 College St., Zviedrijas konsuls Kanadā M. Kallins atklāja Zviedrijas latviešu glezнotāja Jāņa Indusa un grafiķes Marijas Induses - Mucenieces darbu izstādi. Runātājs sniedza īsu pārskatu par abu mākslinieku panākumiem, atzīmējot to izstādes Zviedrijā, Vācijā un Francijā, kā arī norādot uz viņu latvisko izcelsmi.

Apmeklētāji, kuŗu skaits pārsniedza 100, bija vairumā latvieši, bet netrūka arī kanadiešu mākslas draugu. Vērtējumos izskanēja atzinums, ka izstādē netrūkst svaiguma un oriģinālitātes. Pavisam bija izstādīti ap 40 darbu.

Vakarā J. Slaņķa ģimenes mājās mākslinieces satikās ar Toronto latviešu māksliniekiem, literātiem un pārējiem mākslas cienītājiem, kuŗi [illegible] omulībā un pārrunās aiztecēja stundas.

Izstāde būs atvērta līdz 23. aprilim darbdienās no pl. 7,30 līdz 10.00 vakarā, sestdienās no pl. 3.30 līdz 10.00 vak., bet svētdienās no pl. 3.30—7.30.

PASAULES RAIBUMI

Aļaskā, izrādas, telefonam vislielākā piekrišana. Statistika liecina, ka uz katru Aļaskas iedzīvotāju pag. gadā iznāk 630 telefona sarunas. Līdz šim pirmā vietā bija Havaja ar 530 un Kanada ar 480 telefona sarunām uz katru iedzīvotāju gadā. Zviedrijā šis skaits ir 455, ASV — 426, bet visas pasaules caurmērā tikai 52.

☆

Cap Jarvis (Austrālijā) daži jaunieši gribējuši izmēģināt pašu būvēto laivu un, gatavodamies pirmajam braucienam, pacēluši enkuru. Nepaspējuši vēl ieslēgt motoru, kad laiva pēkšņi lielā ātrumā traukusies iekšā jūrā. Tikai pēc kādas jūdzes ceļojuma satrauktie jaunieši attapušies, kas par lietu: enkuru pacējot, rijiga haizivs ierijusi spožo daiku un ar milzīgu spēku rāvusies dzelmes virzienā, velkot laivu sev līdzi. Pārgriežot enkura tauvu, braucēji atbrīvojušies no nelūgtā laivas vilcēja.

☆

Ņujorkas satiksmes policija, iztaujājot kādu tūkstoti autobraucēju Manhatanā, konstatējusi atbildēs, ka 21% no visiem braukā apkārt pa kvartāliem, meklēdami auto novietošanas iespējas, un apmēram tikpat daudzi ir ceļā, apbraucot pilsētas rajonus, lai ievērotu noteikumus par vienvirziena ielām un avenjām.

☆

Pianista Viljama Kapella atraitne nesaņems pieprasītos — $1.150.000,- sakarā ar sava vīra nāvi, kas mira pirms 8 gadiem lidmašinas katastrofā Kalifornijā. Augšminēto summu atraitne pieprasīja no „Quantas" lidmašinu sabiedrības, vainojot pilotu neuzmanībā, jo tas varējis izvairīties no fatālās katastrofas. Tiesas prāvā bija iejaukti vairāki pasaulslaveni mākslinieki — Jaša Heifecs, Īsaks Šterns, Artūrs Rubinšteins, Van Klaiburns, Leonards Bernšteins un Leopolds Stokovskis.

Aicinājums tautiešiem

Edmontonā pie Daugavas Va[illegible] [illegible]odībnieces Džonesa tēva piemiņas fonds ar mērķi, uzpost Džonesa tēva kapa vietu un uzstādīt pieminekli, kā tautiešu pateicību par palīdzību latviešu bēgļiem un viņa patriotisko nostāju dzimtenes — Latvijas labā.

Piemiņas fonda valde izsūtījusi ziedojumu vākšanas sarakstus organizācijām, draudzēm un biedrībām. Ikvienu tautieti lūdzam atbalstīt fonda mērķus ar ziedojumu.

V. Upeslācis,
R. Epneris,
Džonesa tēva fonda goda priekšsēži.

LATVIJAS AMERIKĀ

pārstāvis

ST. KATARĪNĒS

H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā,

JĀNIS GAILĪTIS,

72 GREEN MEADOW RD., Hamilton, Ont. Tel. FU 3-7717.

VELTAS TOMAS
SONETU IZLASE
MŪŽĪGĀ SPĒLE
DAIŅA MIEZĀJA māksliniecisķā ietērpā.
Saturā: filozofiskas pārdomas par mūžības jautājumiem;
krāšņi uzburtas dzimtenes un Kanadas dabas ainavas;
mūsu tautas un zemes neseno cīņu pagātni aptveroša patriotiskā dzeja;
arī dzejnieces raksturīgās, dziļi pārdzīvotās mīlestības tēmas.
Šī jaukā grāmata dabūjama lielākajās grāmatnīcās vai galvenajā pārstāvniecībā
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., CANADA.
Dariet prieku saviem tuviniekiem un draugiem, dāviniet
V. Tomas Mūžīgā spēle. Cena $ 2.95.

Kāds jauns kanadietis taisīja vēsturi

(Canadian Scene) — Kanadas papīra rūpniecība, kuŗas izcilais produkts ir laikrakstu papīrs, ir lielākā preču un pakalpojumu nozare visā zemē.

Senāk papīru gatavoja no lupatām. Tad 1945. g. kāds vācietis, Fridrichs Kellers, attīstīja domu par papīra pagatavošanu no koka, saskatot šīni procesā komerciālas iespējas. Viņš savas izgudrotāja tiesības pārdeva kādam savam tautietim, un šo metodi Kanadā lietoja pag. g. s., kad Aleksandrs Batins iekārtoja rūpnīcu, kuŗu uzskata kā pirmo šī kontinenta koka masas papīra fabriku. Tanī lietāja kļavas koka bluķus, un vajadzīgo dzinējspēku guva ar ūdensrata palīdzību. Vēlāk kāda cita rūpnīca, ko uzcēla papīra lieltirgotāji pie Kvebekas Vindzormillas un kas vēlāk kļuva par Canada Paper Company, vēl arvien ir vadoša šai nozarē.

Kamēr vācietim Fridricham Kelleram pieraksta nopelnus par pirmā papīra izgatavošanas procesa no koka masas atrašanu, vispārībai nav tik plaši pazīstams kāds jauns kanadietis Čarls Fenetrijs, kas savas domas pirmais pievērsa varbūtībai, ka koka masa varētu būt labs atvietotājs mazāk dabūjamai un dārgākai drēbei, ko tad izmantoja papīra ražošanai. Fenetrijs bija apmeklējis Mekgila universitāti, un tam bija pētnieka zinātnieka gars. Kad tam tikko bija 17 gadu, tas 1939. gadā eksperimentēja ar egles koka pārvēršanu papīra masā un saspieda papīra masu kopā rupjā papīra gabalā. Pēc sešiem gadiem viņš publicēja savu atklājumu, nosūtīdams vēstuli Jaunskotijas laikraksta „The Acadian Recorder" redaktoram, pievienodams mazu gabaliņu cieta balta papīra, ko tas bija pagatavojis no egles koka. Tomēr tas nemeklēja atbalstu un neizveidoja komerciālu procesēšanu. Tomēr interesanti padomāt ,ka šis jaunais kanadietis bija uzcēlis pirmo ceļa rādītāju tagadējai plašajai koka masas un papīra rūpniecībai.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
116 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

Latviešu banka Toronto paplašina darbību

Toronto Latv. kreditsabiedrība ziņo, ka tai radusies iespēja iznēsiet hipotekārus aizdevumus (t. s. „morgidžas"). Kreditsabiedrības līdzekļi ir pietiekami, lai šāda veida aizdevumus uzsāktu jau tuvākā nākotnē.

Valde lēmusi procentu likmi pagaidām paturēt parasto, proti 7% gadā, bet iespējams, ka turpmāk varēs to samazināt.

Aizdevumus paredzēts izsniegt līdz $10.000,- uz 5 gadiem ar iespēju tos pagarināt uz nākošiem 5 gadiem u. t. t. Par atmaksu lielumu un terminiem katrā atsevišķā gadījumā varēs vienoties. Tas nozīmē, ka noteiktus minimālus maksājumus aizņēmējs varēs izdarīt pa mēnešiem vai gada ceturkšņiem.

Par kreditsabiedrības advokātu izraudzīts A. Zutis, Toronto. Kreditsabiedrības pārvaldnieks, sazinā ar advokātu, aizdevumu komisiju un uzraudzības iestādēm izstrādās morgidžu pieteikumu veidlapu, ko apstiprinās valde nāk. sēdē. Pēc tam varēs sākt pieteikt morgidžu aizņēmumus.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

12. aprilī, pl. 12,30 — atmosfairiešu sanāksme parastā vietā.
14. aprilī — DV futbolistu balle ar „Miss Football" vēlēšanām Ungāru zālē, 245 College ielā.
15 aprilī — Paulas Brīvkalnes koncerts.
16. aprilī, plkst. 4 p.p. — Tērvetes skautu vienības gada svētki Sv. Barnaba baznīcas zālē.
16. aprilī — T. Ķeniņa studijas audzēkņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
22. aprilī — Viesturа kora koncerts.
22. aprilī — Toronto latviešu kopiņu vienības pavasara deju vakars Kolumbus zālē.
29. aprilī — DV Latviešu jaunā teātŗa Bostonā viesizrāde „Māja nakti", R. Birgala režijā.
30. aprilī — TLB dāmu komitejas sarīkojums.
6. maijā — Maija balle Palace Pier telpās.
7. maijā Sestdienas skolas Ģimenes diena.
13. maijā — Kurzemes cietokšņa krišanas piemiņas sarīkojums.
Svētdien, 14. maijā, plkst. 6 vak. Lansdowne kino teātŗa telpās A. Brigaderes pasaku lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pirmizrāde.
18. maijā — T. Brilta koncerts, Kanadas koncertapvienības sarīkojumā.
27. maijā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.

HAMILTONA

15. aprilī — Apvienotā vīru kora „Viesturs" koncerts. Rīko HLB.
16. aprilī — Toronto 1. latviešu ev.-lut. draudzes kora garīgais koncerts baznīcas telpās.
30. aprilī — Hamiltonas DV Vanadžu sarīkojums.
6. maijā — HMMK balle Rainbow zālē.
28. maijā — draudzes dāmu komitejas sarīkojums baznīcas zālē.

NIAGARĀ

13. maijā — Tradicionālie Niagaras ziedu svētki un jaunatnes vienību turnīrs basketbolā.
1. un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes die[illegible].

LONDONĀ, ONT.

15. aprilī — Dr. V. Jurkāna referāts.
29. aprilī — pl. 8.30 vak. 379 Dundas ielā pianista Artura Ozoliņa koncerts.

AICINĀJUMS UZ BIBLIOTĒKU

(Canadian Scene) — Ja Kanada nav jūsu dzimtā zeme, jums nāksies daudzkārt izšķirties, pie kādām grupām vai klubiem jūs te vēlētos pieslieties. Jūsu labākais klubs katrā lielākā centrā visā Kanadā maksās apmēram desmit centu trijos gados un sagādās jums lielisku lasāmvielu jūsu paša, kā arī angļu valodā, patikamas, gaišas telpas, kur uzturēties, un pakalpīgu un laipnu mācītu bibliotēkāru atbalstu, kas cenšas jums palīdzēt. Jūs būsit gaidīts viesis un loceklis katrā Kanadas publiskā bibliotēkā.

Toronto metropolē, kur daudzi jaunie brauc ēji apmetušies uz dzīvi, īpaši pūlas, lai tiem palīdzētu izmantot lasīšanas iespējas, ko dod šī lielākā Kanadas publisko bibliotēku sistēma. Kaut gan vairums bibliotēkāru ir kanadieši, daudzi pieņemti palīgā arī no svešu valodu runājošiem.

Lielu grāmatu dažādību daudzās valodās var atrast ārzemju literātūras kolekcijā Kvīn un Lisgar ielu filiālē. Ārzemju literātūras krājums, kas pieietams Toronto publiskās bibliotēkās, 1960. g. pieaudzis līdz 22.000. sējumiem. Nesen Vācijas konsuls dāvāja Toronto bibliotēkai 157 vācu grāmatas, ko augsti novērtēja un tās var patapināt lasīšanai katrs, kas vēlas. Apvidū, kur dzīvo daudz latviešu, filiāle noteikti būs apgādāta ar vairāk grāmatām šīmi valodā. Protams, bibliotēkāri, kas vienmēr cenšas izpalīdzēt, aizņemsies grāmatas no jebkādas filiāles visā bibliotēku sistēmā, ja jums tās būs vajadzīgas. Īpašu pasākumu, lai apmierinātu padsmitnieku lasīšanas vajadzības, uzsāks sestdien, 22. aprilī, kad atklās jaunu Jauno ļaužu centru Blūr un Gledston bibliotēkas filiālē. Tā būs daļa no Kanadas bibliotēku nedēļas (no 16. līdz 22. aprilim).

MĀKSLAS PAGALMOS

Šinis dienās Kanadas Nacionālais balets uzsāka plašāku turneju pa Sav. Valstīm. Pirmā izrāde notika Kočesteras „Eastman" teātrī, pulcinot ap 1000 skatītāju. Pēdējie jo atsaucīgi uzņēma baleta „Kopēlija" izrādi.

☆

Artūro Toskanini bērni iecerējuši izdot dokumentārisku grāmatu par aizsaulē aizgājušā mūzika dzīvi. Grāfiene Kastelbako, Milānā, avīžniekiem izteikusies, ka līdz šim savākti jau daudzi materiāli, bet patī grāmata varēs parādīties atklātībā tikai pēc kāda gada. Toskanini mira Nujorkā pirms pieciem gadiem.

☆

Metropolitena operas jauno dziedoņu konkursā nelaimējās iegūt pirmo vietu kanadietei dziedātājai 2. Tomsonei (līriskais soprāns), bet toties viņa saņems F. Lenninga godalgu $800,- apmērā.

ALMĀRS GAURA

VAI TAS IR DŽENTLMEN

1. turpinājums

Šķiet, arī es būtu mēģinājis sākt lauz[illegible] skatuves mākslā, bet liktenis bija lēmis citādi. [illegible] skolas sola, tas mani aizveda tālā Kurzemes zemes arāju. Bet arī šeit, klusajā lauku sētā, [illegible] ilgas pētīt cilvēku tipus, raksturus, it sevišķi [illegible] džentlmeni. — Jā, kas un kāds viņš īsti bija? [illegible] grāmatas — Ļermontovu, Puškinu, Mopasanu [illegible] veju; mūsu Blaumani un Ezeriņu es jau zināju. Tā nu biju izpētījis desmitiem tipu un simtiem[illegible] ko izraisīja katrs raksturs, un man radās vē[illegible] mēģināt savas zīmēšanas dzīvē, ja man nebija [illegible] rādīt uz skatuves. — Bet, ak vai! Lai cik uzma[illegible] situācijas un savus pretspēlētājus, tak neizdev[illegible] kad kauču vienu pareizu džentlmeni vai donžu[illegible] lēt: tie drīzāk līdzinājās Donkichotam, jo dz[illegible] trūkst uzrakstītā teksta, un, lai arī cik labs bū[illegible] tak mākslinieki, nezinādami īstos vārdus, sa[illegible] galīgi aćgārni!

Ritot gadiem, dzīve sāka uzvelt aizvien va[illegible] kumu, rūpju, raižu, un senie jaunības sapņi [illegible] bālēja un izplēnēja. Bet kaut kas no jaunībā[illegible] mani tik dziļi iesakņojies, ka vairs nespēju to [illegible] gan tas nav nekā laba nesis, tikai jaunu! Tā arī [illegible]

Pēc dažām dienām, man Zemzars noslēpun[illegible]

„Niedola kungs, kāda dāma par jums ļoti in[illegible]

„Tas jau briniškīgi. Kas viņa tāda?"

„To nedrīkstu teikt. Vispār nekā nedrīks[illegible] man sieva draudēja galvu noraut, ja kaut v[illegible] minēšot."

„Ak kādēļ tāda noslēpumainība? — Jeb v[illegible] precēta un tai greizsirdīgs vīrs."

„Nē, kundze gan viņa ir, bet vīrs pazudis [illegible]

„Nu, tad jau viss kārtībā, kā varētu [illegible] smejos.

„Tas jau viegli, bet . . ." un Zemzars ap[illegible] beidzis.

„Kāds vēl bet?" jautāju ieinteresēts.

„Viņai ir bērni," atrūc kā negribēdams Z[illegible]

gada 12. aprilī, 29. n-rs.

GENERALKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
WILIS TOMSONS
tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
10 VICTORIA AVE., APT. 16.

. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
ON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
uto, uguns, garantiju, publis-
ās atbildības, dzīvības u. c.
veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
tel. HO 3-2667, Toronto.

Latviešu banka
Toronto paplašina
darbību
Toronto Latv. kreditsabiedrība
no, ka tai radusies iespēja iz-
iegt hipotekārus aizdevumus
s. „morgidžas"). Kreditsa-
edrības līdzekļi ir pietiekami,
šāda veida aizdevumus uzsāk-
jau tuvākā nākotnē.
Valde lēmusi procentu likmi
gaidām paturēt parasto, proti
gadā, bet iespējams, ka turp-
āk varēs to samazināt.
Aizdevumus paredzēts izsniegt
līdz $10.000,- uz 5 gadiem ar ie-
ēju tos pagarināt uz nākošiem
gadiem u. t. t. Par atmaksu lie-
nu un terminiem katrā atse-
šķā gadījumā varēs vienoties.
ās nozīmē, ka noteiktus mini-
ālus maksājumus aizņēmējs
rēs izdarīt pa mēnešiem vai ga-
ceturkšņiem.
Par kreditsabiedrības advokā-
izraudzīts A. Zutis, Toronto.
reditsabiedrības pārvaldnieks,
ziņā ar advokātu, aizdevumu
omisiju un uzraudzības iestā-
m izstrādās morgidžu pietei-
umu veidlapu, ko apstiprinās
lde nāk. sēdē. Pēc tam varēs
kt pieteikt morgidžu aizņēmu-
us.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

2. aprilī, pl. 12,30 — atmosfai-
riešu sanāksme parastā vietā.
4. aprilī — DV futbolistu balle
ar „Miss Football" vēlēšanām
Ungāru zālē, 245 College ielā.
5. aprilī — Paulas Brīvkalnes
koncerts.
6. aprilī, plkst. 4 p.p. — Tērvetes
skautu vienības gada svētki Sv.
Barnaba baznīcas zālē.
6. aprilī — T. Kenina studijas
audzēkņu vakars Sv. Andreja
baznīcas zālē.
12. aprilī — Vlestura kora kon-
certs.
12. aprilī — Toronto latviešu ka-
toļu vienības pavasara deju
vakars Kolumbus zālē.
19. aprilī — DV Latviešu jaunā
teātra Bostonā viesizrāde „Mā-
ra nakti", R. Birgala režijā.
20. aprilī — TLB dāmu komite-
jas sarīkojums.
25. maijā — Maija balle Palace
Pier telpās.
26. maijā Sestdienas skolas Ģime-
nes diena.
3. maijā — Kurzemes cietokšņa
krišanas pieminas sarīkojums.
Svētdien, 14. maijā, plkst. 6 vak.
Lansdowne kino teātra telpās
A. Brigaderes pasaku lugas
„Princese Gundega un karalis
Brusubārda" pirmizrāde.
18. maijā — T. Brīlta koncerts,
Kanadas koncertapvienības sa-
rīkojumā.
27. maijā — TLTA sestdienas
ģimnazijas izlaiduma akts.

HAMILTONA

5. aprilī — Apvienotā vīru ko-
ra „Viesturs" koncerts. Rīko
HLB.
6. aprilī — Toronto 1. latviešu
ev.-lut. draudzes kora garīgais
koncerts baznīcas telpās.
10. aprilī — Hamiltonas DV Va-
nadžu sarīkojums.
3. maijā — HMMK balle Rain-
bow zālē.
23. maijā — draudzes dāmu ko-
mitejas sarīkojums baznīcas
zālē.

NIAGARĀ

13. maijā — Tradicionālie Niaga-
ras ziedu svētki un jaunatnes
vienību turnīrs basketbolā.
1. un 2. jūlijā — gadskārtējās
draudzības un jaunatnes die-
nas.

LONDONĀ, ONT.

15. aprilī — Dr. V. Jurkāna re-
ferāts.
29. aprilī — pl. 8.30 vak. 379 Dun-
das ielā pianista Artura Ozo-
liņa koncerts.

skripts saīsināt.
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta
.
m parakstītajos rakstos izteiktās
edoklim.

AICINĀJUMS UZ BIBLIOTĒKU

(Canadian Scene) — Ja Kanada nav jūsu dzimtā zeme, jums nāksies daudzkārt izšķirties, pie kādām grupām vai klubiem jūs te vēlētos pieslieties. Jūsu labākais klubs katrā lielākā centrā visā Kanadā maksās apmēram desmit centu trijos gados un sagādās jums lielisku lasāmvielu jūsu paša, kā arī angļu valodā, patikamas, gaišas telpas, kur uzturēties, un pakalpīgu un laipnu mācītu bibliotēkāru atbalstu, kas cenšas jums palīdzēt. Jūs būsit gaidīts viesis un loceklis katrā Kanadas publiskā bibliotēkā.

Toronto metropolē, kur daudzi jauniebraucēji apmetušies uz dzīvi, īpaši pūlas, lai tiem palīdzētu izmantot lasīšanas iespējas, ko dod šī lielākā Kanadas publisko bibliotēku sistēma. Kaut gan vairums bibliotēkāru ir kanadieši, daudzi pieņemti palīgā arī no svešu valodu runājošiem.

Lielu grāmatu dažādību daudzās valodās var atrast ārzemju literatūras kollekcijā Kvīn un Lisgar ielu filiālē. Ārzemju literatūras krājums, kas pieietams Toronto publiskās bibliotēkās, 1960. g. pieaudzis līdz 22.000. sējumiem. Nesen Vācijas konsulis dāvāja Toronto bibliotēkai 157 vācu grāmatas, ko augsti novērtēja un tās var patapināt lasīšanai katrs, kas vēlas. Apvidū, kur dzīvo daudz latviešu, filiāle noteikti būs apgādāta ar vairāk grāmatām šīni valodā. Protams, bibliotēkāri, kas vienmēr cenšas izpalīdzēt, aizņemsies grāmatas no jebkādas filiāles visā bibliotēku sistēmā, ja jums tās būs vajadzīgas. Īpašu pasākumu, lai apmierinātu padsmitnieku lasīšanas vajadzības, uzsāks sestdien, 22. aprilī, kad atklās jaunu Jauno ļaužu centru Blūr un Gledston bibliotēkas filiālē. Tā būs daļa no Kanadas bibliotēku nedēļas (no 16. līdz 22. aprilim).

MĀKSLAS PAGALMOS

Šinīs dienās Kanadas Nacionālais balets uzsāka plašāku turneju pa Sav. Valstīm. Pirmā izrāde notika Ročesteras „Eastman" teātrī, pulcinot ap 1000 skatītāju. Pēdējie jo atsaucīgi uzņēma baleta „Kopēlija" izrādi.

☆

Artūro Toskanini bērni iecerējuši izdot dokumentārisku grāmatu par aizsaulē aizgājušā mūzika dzīvi. Grāfiene Kastelbako, Milānā, avīzniekiem izteikusies, ka līdz šim savākti jau daudzi materiāli, bet patī grāmata varēs parādīties atklātībā tikai pēc kāda gada. Toskanini mira Ņujorkā pirms pieciem gadiem.

☆

Metropolitena operas jauno dziedoņu konkursā nelaimējās iegūt pirmo vietu kanadiešu dziedātājai Z. Tomsonei (līriskais soprāns), bet toties viņa saņems F. Lenninga godalgu $800,- apmērā.

VIENA STUNDA LĪDZ SĀKUMAM

„Ja cilvēki zinātu, cik grūti man bija jāstrādā, lai kļūtu ievērojams, tad mani darbi viņiem vairs neliktos tik brīniškīgi."
Mikelandželo.

Šos vārdus varam attiecināt uz daudz un dažādiem sasniegumiem gan atsevišķu cilvēku, gan organizāciju darbā. Esam raduši darbu vērtēt pēc rezultāta, tāpat kā saskatīt sīku tintes traipu uz baltas lapas, neredzot visu balto laukumu. Tas ir cilvēcīgi un tāpēc, šķiet, arī loģiski.

Ja gribētu uzskaitīt visus citējumus un citētāju vārdus atziecībā uz 3. Latviešu Dziesmu svētkos Kanadā izrādāmo A. Brigaderes lugu, „Princese Gundega un karalis Brusubārda" tad vajadzētu daudz telpas. Režisore Emma Znotiņa-Kalniņa ar sajūsmu nodevusies lugas iestudēšanai. Vakaros dažbrīd Daugavas Vanagu namā iedzīvotājiem liekas, ka visi senču nelabie gari pasprukuši un ālējas mājas gaiteņos, jo troksnis ir liels. Īstenībā aktieri „ievaimanā un iekliedz" mošķu skatus lentā.

Man bijusi izdevība vingrinātīes skatuves mākslā gandrīz pie visiem Toronto latviešu režisoriem, tomēr šī ir pirmā reize just uz skausta mazo, bet enerģisko Kalniņas roku, un es to arī tiešām jūtu.

Ļoti priecājos par doto izdevību kaut ko uzrakstīt par lugas veidošanos, jo šoreiz gan galvenokārt gribēju no visas sirds izteikt apbrīnu un atzinību šī darba vadītājai. (Ne lai tiktu cauri ar „veselu ādu", jo esmu viena no nekārtīgākajām mēģinājumu apmeklētājām).

Lai dotu iespēju Dziesmu svētku laikā šo izrādi noskatīties arī tālajiem cieminiem, 3. Latviešu Dziesmu svētku Rīcības komiteja novēlēja mājniekiem lugas pirmizrādi š. g. 14. maijā. Tātad atlicis vēl viens mēnesis, vai, kā režisore izteicās — „tikpat kā viena stunda pirms sākuma."

Nezinu, varbūt tāpēc, ka Brigadere bija man tik tuva, ne tikai kā rakstniece, bet arī kā cilvēks, šī burvīgā pasaka it kā aiznes mani pāri trejdeviņiem kalniem, trejdeviņām jūrām uz laimīgo zemi, kur princeses Gundegas lielā milestība spēj pārvērst kroplo nabagu Māri varenajā karalī Brusubārdā.

Šī luga būs liels piedzīvojums un pārdzīvojums ne tikai lielajiem, bet arī mazajiem skatītājiem.

Tonija Krūka.

GRĀMATU APSKATS

TAUTSAIMNIECĪBAS PROFESORA HUMORS, „MICE IN THE BEER"
by Norman Ward,
Longmans, Green and Co. izdevums, 206 lpp.

Liekās, kopš Stefena Likoka laikiem Kanadā tautsaimniecības profesori dažkārt izmēģina roku arī tik šķietāmi tālā (raugoties no viņu speciālitātes viedokļa) laukā kā humoristiska rakstu sacerēšana. Tautsaimniecība, kā zināms, ir visai sausa un nopietna viela, un profesoriem, kas ar to arodveidīgi nodarbojas, brīžiem nepieciešams „izlādēties".

Arī šīs grāmatas, kas ir īsu humoristisku rakstiņu kopojums, autors ir tautsaimniecības profesors, kas, liekās, tikpat labs tautsaimnieks kā humorists, jo tam esot izredzes saņemt Likoka prēmiju (vai arī tas tādu jau esot saņēmis) par saviem humoristiskiem rakstiņiem, kas mazliet atgādina mūsu K. Skalbes savā laikā rakstītās „mazās piezīmes", jo ar atjautīgu humoru pieskārās Kanadas politiskās un sabiedriskās dzīves „vājajām pusēm". Viņa humoristiskās piezīmes nav pārāk launas un tāpēc visvairāk iedarbīgas. Tas smieklīgo prot atsegt gandrīz visās lietās un vietās.

Arnolds A

LATVIJAS MASTS

Smiltīs lē[k]an ieputina
Mani vējš[i]s mūžam jauns.
Gan jau s[a]ot viņš un zina:
Lauzti ma — jūrai kauns.

Marta vē[j]kan kā zvani.
Dzērve m[a]p aizlido.
Vai tā re[t] vai pazīst mani?
Rudens v[ē]s nesu to.

— Lido, d[z]rve, pavasari
Mūsu zie[m]zemei nes!
Viņa sau[k]u lidot vari —
Kas par [s]ka nolauzts es?

Vai nav [i]pildīts, ko alku?
Krūms pa[r]mastu neizaug.
— Naktīs[k]irdzu tālu šalku:
Silos jau[n]masti aug.

KĀDAM JĀBŪT LABAM KRITIĶIM?

DISKUSIJAS KANADIEŠU PRESĒ

Nav viegli būt par mūzikas kritiķi, īpaši tādā lielpilsētā kā Toronto. Nesen holandiešu diriģents Harmans Hākmans laikrakstā „The Globe and Mail" rakstīja: „Dienu pēc dienas Toronto laikrakstos lasu monotonas mūzikas kritikas, kas lasītājiem radī iespaidu, ka Toronto simfoniskais orķestris diriģenta V. Suskida vadībā ir tikai viduvējas klases orķestrītis, sniedzot vienu sliktu koncertu pēc otra. Saības, vai kritiķi ir godīgi savos spriedumos, nesaskatot nekā laba diriģentā un pašā orķestrī. Manuprāt, kritika ir vērtīga, ja tā nāk no cilvēka, kas kompetents savā laukā un nebalstas tikai uz gūtas pieredzes no skanu platēm. Šādam cilvēkam, resp., kompetentam rakstītājam, vajadzētu būt kaut cik skolotam mūzikā."

Nepārprotami šie secinājumi visvairāk bija veltīti „The Globe and Mail" mūzikas kritiķim Dž. Kraglundam, kas tūlīt pēc nedēļas gaŗākā rakstā mēģināja atspēkot diriģenta Hākmana domas. Kraglunds nesaka, ka viņš pats būtu mācījies vai vismaz nodarbojies ar mūziku (t. i. dziedājis vai spēlējis), bet gan pastāsta lasītājiem, kādēļ viņš raksta savas dzēlīgās recenzijas.

Starp citu Kraglunds raksta: „Kritika uzdevums ir norādīt uz eksistējošām kļūdām, ne pamācīt mākslinieku, kā tās novērst. Otrkārt, kritikis vispirms raksta lasītājiem, resp., klausītājiem; tad savam laikrakstam un tikai visbeidzot — māksliniekam. Pēc pēdējo uzskatiem, kā liekas, ideāls kritikis būtu tikai tāds, kam klapes uzliktas uz acīm un ausīm un mute aizsūta ar drēbi. Turklāt, mākslinieki vislabprātāk vēlētos dzirdēt un lasīt tikai slavinājumus. Tā viņa veida kritikas: labas un sliktas. Katrā ziņā slikta kritika ir tāda, kur netiek aprādīti trūkumi koncerta laikā, un kur kritikis izceļ tikai pozitīvās īpašības."

Pagaŗās atbildes nobeigumā Dž. Kraglunds ieteic diriģentam Hākmanam, kā arī Kanadas operas sabiedrības galvenajam režisoram Hermanim Geigeram - Torelim veltīt vairāk laika un enerģijas mākslas standarta pacelšanai Toronto un tajā pašā laikā nemeklēt to, kā nav. Ievērojot faktu, ka Kraglunds savu atbildi frāzējis visai asā stilā, ir labākā liecība par sevi, ka minētā avīze stāv un krīt par savu mūzikas kritiķi, par spiti profesionālo mūziķu atkārtotiem izverdumiem.

FILMU Pasaule

MĪLNIEKI TORONTO

Beidzot Toronto ieradusies sen gaidītā filma „Les Amants" (Mīlnieki), ko patlaban var skatīt International Cinema. Filma ar savu kontroversālo saturu ir vairākkārtīgi cietusi no cenzoru asajām šķērēm, bet pamatideja joprojām palikusi diezgan oriģināla. Eiropā pazīstamais filmdirektors Luijs Malls rāda kā kāda turīga vira laulātā draudzene meklē citu, labāku milestību plašajā Parīzē. Šeit viņa sastop jaunu milnieku, bet galu galā arī ar to ir neapmierināta.

PRIEKŠĀ HOLIVUDAI

Ar milzu soļiem tuvojas „Oskaru" svētki Holivudā. Šajā sakarā esmu daļēji aizsteidzies priekšā visuvarenajai filmu akadēmijai, pieškirdams" pats savus „Zelta globus" labākajām filmām un aktieriem. Manuprāt labākās 1960. gadā bija: „Sons and Lovers", „The Apartment" un „The Sundowners". Pateicoties tam, ka saņemt pelnito godalgu. Labākā aktiera godalga pienāktos Trevoram Hovardam par lielisko tēlojumu filmā „Sons and Lovers". Labākā aktrise, manuprāt, bija Debora Kerra. Tiešām, nopelnīts „Oskars" jau pirms vairākiem gadiem! Bija grūti izšķirties par labāko filmdirektoru, bet pēc pārrunām ar saviem kollēgām, kas atreferē filmas kanadiešu laikrakstos, domāju, ka šī atzinība pienākas Džekam Kardifam par panākumiem filmā „Sons and Lovers". Bet neviens gan laikam nebūtu noskumis, ja ar „Zelta globu" no skatuves noietu režisors Freds Zinnemans. No ārzemju filmām, kas redzētas pagājušā gadā, godalgošanas vērta ir psiholoģiski sarežģītā filma „Hiroshima Mon Amour".

A. Kalniņš

MĀKSLINIEKS, KAS VAIRĪJIES SKAĻUMA

STĀSTĪJUMS PAR ELMARU DAMBERGU.

„King-Edward" viesnīcas Kristalla zālē, Toronto, n e s e n notika gadskārtējā tēlojošās mākslas darbu ūtrupe. Izvēlētie 67 mākslas darbi iepriekš bija izstādīti Simpsona preču nama Beikera galerijā; starp tiem atradās arī latviešu: Reinholda, Nulīša, Langenfelda un Damberga glezn as. Šī gadskārtējā ūtrupe, blakus labdarīgajam mērķim, izceļas arī kā Kanadas gleznieciības veicinātāja un mūsu mākslinieki var būt apmierināti, ka lietpratēju žūrija tos atzinusi par tādiem, kas izcili reprezentē pašreizējo Kanadas gleznieciību.

No latviešiem mazāk pazīstamais ir Elmārs Dambergs, bet tā kā viņš jau gatavojas trešai patstāvīgai izstādei, ir laiks to pieminēt garāka rakstā, nevis tikai dažās rindiņās, kā līdz šim viņa esamība parādīta latviešu laikrakstos. Tomēr jāpiezīmē, ka Dambergs nav apzināti noklusēts — vainiga viņa kurzemnieciskā lepnība, jo Dambergs nekad nav mēģinājis nodibināt draudzīgas atiecības ar avīzniekiem, tikai tādēļ, lai viņu reklāmētu. Savu izstāžu reklāmēšanu viņš parasti atstāj aģentu ziņā un galvenokārt domā tikai par nākošajiem darbiem.

Pašreiz latviskajā vidē ļoti sajukuši jēdzieni par dažādajām vecuma pakāpēm, tādēļ tikai minēšu, ka Elmars Dambergs dzimis 1924. g., un jaušu katram lasītājam pašam izšķirt, kādai paaudzei viņš pieskaitāms. Bet kad Dambergs atstāja Latviju, tad viņš neapstrīdami bija tikai jaunietis. Jaunietis, kas gribēja kļūt gleznotājs, bet kam bija jāsamierinās ar daudzu citu viņa vecuma jauniešu gaitām, cauri kara laukiem un Zēdelghemas gūstekņu nometnei.

Savu mākslinieciško izglītību Dambergs baudīja Anglijā, četros gados nobeigdams Boltonas pilsētas mākslas skolu un pēc divgadīgu kursu noveiksmes pie Londonas mākslas kolledžas ieguva arī preses artista diplomu. Eiropā Dambergs strādāja kā ilustrātors pie vairākiem angļu laikrakstiem. 1952. g. viņš ieceļoja Kanadā. Arī Toronto Dambergs pāris gadus papildinājies „Ontario College of Art" vakara kursos.

Tādiem, kas gleznotāju darbos meklē tikai fotografisku precizitāti, Dambergs patiktu pirms 9 gadiem, kad viņš par savu paraugu uzskatīja Engru. Pat mākslas izpratnē neiesvaidītais tad spēja saprast, kas viņa darbos attēlots. Bet aizvadītajos gados Dambergs ievirzījies tajā radīšanas posmā, ko mākslinieki reizēm dēvē par sevis izpaušanu, viņa meklējumos parādījušās dažādīgas noslieces un pēdējā izstādē dominēja liela formāta darbi, kas rādīja pusabstraktas figūrālas kompozicijas. Dambergs jau piegleznojis 2 patstāvīgas izstādes. Abas notika Toronto Upstairs Gallery, pirmā 1960. g., otrā — pirms pāris mēnešiem. Latviešu kritiķi nav nevienu Damberga izstādi apcerējuši, bet kanadiešu speciālisti lielajos šīs pilsētas dienas laikrakstos nav skopojušies ar tādiem atzinumiem, kā „spēcīgs", „svaigs", „viņam ir ko teikt" u. c. Par abām izstādēm kanadiešu kritikas bija tikai cildinošas.

Elmars Dambergs tikpat labi pārvalda eļļas krāsu, kā akvareļu gleznieciību. Viņš pieder Ontario Society of Painters in Watercolour un tā darbi bija ietilpināti šīs biedrības ceļojošā izstādē, kas pārceļoja Kanadu no Halifaksas līdz Vankuverai. Tāpat, Damberga darbus varēja skatīt akvareļu izstādēs Toronto mākslas galerijā.

Savā trešajā izstādē, kuru Elmars Dambergs iecerējis vēl šogad, viņš domā rādīt galvenokārt akvareļus. Būtu vēlams, lai nākošo jeb aizņākošo izstādi rīkotu kādā no latviešu biedrību namiem, jo mēs vēl neesam pieraduši ievērojamā skaitā iet kanadiešu galerijās skatīties savu tautiešu darbu klāstus.

I. B.

IEVĒROJAMS KONCERTS TORONTO

Pēc 3 gadu prombūtnes pagājušajā nedēļā Toronto atgriezās pazīstamais vijolnieks Isaks Šterns, šoreiz kopā ar Toronto simfonisko orķestri atskaņojot Brāmsa vijoļkoncertu Re-mažorā. Mākslinieks savu spožo karjēru uzsācis jau agrā jaunībā, debitējot ar patstāvīgu koncertu 12 gadu vecumā. Kopš debijas ar Ņujorkas filharmonijas orķestri (15 gadu vecumā), I. Šterns koncertējis gandrīz visās pasaules lielākajās koncertzālēs. Pie tam viņš bija pirmais amerikāņu mākslinieks, kas pēc 2. pasaules kara viesojās Padomju Savienībā.

Toronto koncerts no jauna apliecināja izcilā vijolnieka mūzikālās un techniskās dotības. Kopš pēdējo reizi bija izdeviba dzirdēt mākslinieku Ņujorkas Karnegi hallē, viņa spēlc vietām kļuvusi asāka un šķautnaināka, it īpaši ātrajās pasāžās. Šāda veida pieeja interpretācijā rada dramātiski noteiktāku iespaidu, kas īsti labi iederējās izvēlētajā kompozicijā. I. Šterns prot lieliski panākt arī līrisku ekspresiju, ja komponists to prasa, kā tas pierādījās vijoļkoncerta lēnajā daļā. Savu pirotechniku slavenais solists atzīstami demonstrēja pārmās daļas beigu kadencā, kas bija sāmērā īsa salīdzinājumā ar agrāk dzirdētajām. Ap 300 klausītāji mākslinieka sniegumu uzņēma ar ovācijām, cerēdami arī uz piedevu. Tomēr, tikai nedaudzi zinās, ka Šterns ne labprāt dod piedevas pēc gaŗāka darba atskaņošanas.

Toronto simfoniskais orķestris vakara programmu iesāka ar Antona Veberna Pasakāliju, kuŗā daļēji caurstrāvo Arnolda Šoenberga mūzikālā ietekme. Varbūt tas tādēļ, ka Vēberns 4 gadus no vietas smēlās zināšanas modernā mūzikā pie Šoenberga. Visumā šī kompozīcija interesanta, īpaši ar savām tremolo un ponticello pasāžām. Kā pēdējo darbu TSO diriģenta V. Suskinda vadībā atskaņoja Čaikovska 6. („Patētisko") simfoniju.

Visteicamāk izskanēja simfonijas pēdējā daļa (Adagio Lamentoso) ar savu drāmatisko un bezcerīgo noskaņu. Šis bija pēdējais TSO sēriju koncerts šinī sezonā.

Aleksandrs Kalniņš

JURĢOS . . .

GARĪGO DZIESMU DIENA KLĪVLENDĀ

Jau Latvijā baptisti pulcējās kopā garīgo dziesmu dienās. Trimdas laikā Vācijā šādas dziesmu dienas notika Augsburgas, Eslingenas, „Valkas" un Vircburgas nometnēs. Amerikā garīgo dziesmu diena tiek rīkota katru gadu kādā latv. bapt. draudzē, kādu ASV ir 6, Kanadā viena draudze. Visas tās apvienotas Amerikas Latviešu Baptistu Apvienībā, pie kuŗas darbojas mīnēto draudžu koŗu apvienība.

Sogad tā rīko savu 11. dziesmu dienu Klīvlendas latviešu baptistu draudzē Juģos, 23. aprīlī.

Programmā K. Lidaka, Ed. Baštika, A. Purva un V. Baštika darbi. Kā solisti piedalīsies: T. Jaunzemis - soprāns un P. Geistauts - baritons.

Virsdiriģentu pienākumus uzņēmušies latviešiem jau pazīstamie komponisti - diriģenti V. Baštiks un A. Purvs. (V. Baštika dziesmas paredzētas arī nākošajos dziesmu svētkos Kanadā un Klīvlendā).

Kā svētku runātājs piedalīsies māc. A. Šverns no Filadelfijas latviešu bapt. draudzes.

Šī būs jauka izdeviba dziesmu mīļotājiem klausīties garīgo dziesmu skandēšanu.

V. Dreimanis.

ALMĀRS GAURA

VAI TAS IR DŽENTLMENIS?

1. turpinājums

Šķiet, arī es būtu mēģinājis sākt lauzīties kādā skatuves mākslā, bet liktenis bija lēmis citādi. Pēkšņi, no skolas sola, tas mani aizveda tālā Kurzemes stūrī par zemes arāju. Bet arī šeit, klusajā lauku sētā, mani vajāja ilgas pētīt cilvēku tipus, raksturus, it sevišķi donžuanu, džentlmeni. — Jā, kas un kāds viņš īsti bija? Es sapirku grāmatas — Ļermontovu, Puškinu, Mopasanu, Hemingveju; mūsu Blaumani un Ezeriņu es jau zināju no galvas. Tā nu biju izpētījis desmitiem tipu un simtiem variāciju, ko izraisīja katrs raksturs, un man radās vēlēšanās izmēģināt savas zināšanas dzīvē, ja man nebija lemts tās rādīt uz skatuves. — Bet, ak vai! Lai cik uzmanīgi pētīju situācijas un savus pretspēlētājus, tak neizdevās gan nekad kauču vienu pareizu džentlmeni vai donžuanu nospēlēt: tie drīzāk līdzinājās Donkichotam, jo dzīves teātri trūkst uzrakstītā teksta, un, lai arī cik labs būtu režisors, tak mākslinieki, nezinādami īstos vārdus, sagriež lugu galigi aĉgārni!

Ritot gadiem, dzīve sāka uzvelt aizvien vairāk pienākumu, rūpju, raižu, un senie jaunības sapņi kļuva lieki, bālēja un izplēnēja. Bet kaut kas no jaunībā iestudētā mani tik dziļi iesakņojies, ka vairs nespēju to iznīdēt, lai gan tas nav nekā laba nesis, tikai ļaunu! Tā arī tagad! . . .

Pēc dažām dienām, man Zemzars noslēpumaini saka:

„Niedola kungs, kāda dāma par jums ļoti interesējās."

„Tas jau brīniškīgi. Kas viņa tāda?"

„To nedrīkstu teikt. Vispār nekā nedrīkstēju teikt, man sieva draudēja galvu noraut, ja kaut vārdu jums minēšot."

„Ak kādēļ tāda noslēpumainība? — Jeb viņa varbūt precēta un tai greizsirdīgs vīrs."

„Nē, kundze gan viņa ir, bet vīrs pazudis kara laikā."

„Nu, tad jau viss kārtībā, kā varētu sapazities?" smejos.

„Tas jau viegli, bet . . ." un Zemzars apklust nenobeidzis.

„Kāds vēl bet?" jautāju ieinteresēts.

„Viņai ir bērni," atrūc kā negribēdams Zemzars.

„Bet bērni tak nav tik jauni, ka jūs mani baidāt!"

„Nē, skaisti bērni. Divas meitenes. Vienai četrpadsmit, otrai septiņpadsmit, un pati kundze glīta dāma. Viņai jau trīsdesmit astoņi, bet to neviens nevar teikt, daudz, ja trīsdesmit," apliecina Zemzars.

„Nu lūk, tad jau viss labākā kārtībā!" smejos atkal.

„Jā, — Bet viņai arī viens dēls un tam tikai divi gadi," kā nepatikā novelk Zemzars.

„Tad jau viņai arī vīrs," saku es.

„Nē — jā . . ."

Redzu Zemzars vairs tālāk negrib atbildēt, un te arī ienāk mūsu priekšnieks ar jaunu darbu, un mūsu saruna pārtrūkst.

Nākošās dienās sarunu vairs neatsākam. — Kādā sestdienas vakarā braucu gaŗām Zemzara mājai. Redzu, Zemzars ar Dandi dārzā zāģē koku. Viņi priecīgi, mani ieraudzīdami, un līdz ko koks brakšķēdams nogāžas, met darbam mieru un aicina mani istabā. Zemzars iepilda glāzēs viskiju. „Laimiņ, uztaisi viesiem ko ēdamu, tā dzeŗot vien kļūst pliekana dūša." Redzu, ka Laimai šāds rīkojums nekādu prieku nesagādā, un piebilstu:

„Kādēļ?" Sestdienas vakars visiem atpūtai. Aizbrauksim uz kādu lokāļu." Dandi šis ierosinājums sajūsmina un tūlīt viņa mūžīgā nopietnības maska zūd.

„Aizbrauksim, aizbrauksim noteikti, kur spēlē mūzika un tā, — tik sen nav neviens tāds priecīgāks bridis bijis."

Zemzars gan mēģina pretoties. Dzeŗamā un ēdamā jau esot diezgan tepat mājās, un mūzika, lūk, radio un patafons. Tak Laima nesaka nekā, jo viņai šāds atrisinājums pieņemamāks par trauku mazgāšanu virtuvē. Ierodas arī Zemzara kundze un dodamies uz „Krusta zirneklī".

Lokāls ir glits, ēdieni garšīgi un džesa mūzika man šķiet palaba.

Dande ir jau diezgan liksms, un arvien vēl liek atnest jaunas glāzes. Viņš iekaisis anekdošu un asprātību kaisīšanā, un nevar teikt, ka viņam tas nepadotos. Pārējie klausāmies un klusējam. Te pēkšņi Laima saka:

„Niedola kungs, par jums ļoti interesējas kāda dāma!" un man šķiet viņa pēdējos vārdus it kā ironiski pastiepj. Bet līdz Laima pagriež acis uz otru pusi, viņa sastop mātes pārmetumiā vērsto skatu, piesarkst un apklust. Neliekos to redzējis un jautāju:

„Tas man glaimo. Kā sauc šo dāmu?" Bet Laima sūc savu glāzi un kā saīgusi atbild:

„Nu, kad iepazīsities, tad zināsiet." Bet pārvar savu īgnumu un kļūst diplomāte. „Niedola kungs, viss neizdibinātais tak ir tas interesantākais, vai ne?"

„Jums taisnība," es atbildu ar prieku, jo šī mistiskā dāma, par kuŗu pagaidām visai Zemzaru ģimenei aizliegts runāt, mani sāk interesēt, jo kādēļ gan viņa vēlas ar mani tik ļoti iepazīties.

Tad sākas divertisments. Dziedātāja ir veca, bet pavadonis muļķīgs, un kad tie sāk vēl kopīgi dziedāt, dejot, ir neiespējami noskatīties. Bet te jau arī Laima ieminās:

„Papiņ, vai nesāksim braukt mājās?" Neviens pret šo ierosinājumu neiebilst.

„Paldies, manas dāmas, par visu, bija brīniškīgs vakars. Uz drīzu redzēšanos!"

Vienam mājās braucot kļūst skumji, bet sevi mierinu, ka rītu ir brīvdiena.

Pēc dažām nedēļām, Ramše mani ielūdz viesoties viņa mājā, bet man gadās neveiksme. Tajā sestdienas rītā aizbraucu līdz kaimiņu pilsētai, bet pēkšņi sabojājas auto. Labošana ieilgst un mājās atgriežos vēlu naktī. Viesības nokavētas. Pirmdienā, kad Ramšem pastāstu savu neveiksmi un atvainojos, viņš saka:

„Žēl gan, ka nevarējāt būt, kāda dāma jūs visu vakaru tā gaidīja."

„Kas viņa tāda?" es iejautājos.

„O, jauka dāma, skaista dāma," viņš pasmīn, bet vairāk arī nekā nepaskaidro.

Kādu dienu Dande tomēr nenociešas un jautā:

„Vai tu tiešām vēl neesi pazīstams ar Lizīti, nu, ar Palejas kundzi? Viņa jau kopš pus gada dzenā tevi kā kaķis peli."

„Varu dot goda vārdu, ka nepazīstu. Zinu gan, ka kāda dāma par mani interesējoties, bet neviens pats nav teicis viņas vārdu," es paskaidroju viņam.

„Nu, tas gandrīz neticami," viņš saka un raugās manī izbrīnījies. Pagaidi pāris minūtes, es piezvanīšu, viņa atnāks.

Dande drīz atgriežas, bet saviebies. „Nav mājās. Teikusies kaut kur braukt, puiku paņēmusi līdz un tikai vakarā būšot mājās. Būs atkal laikam izmānījusi Herbertu sievai, kaut kur viņu aizvest, jo citādi nebūtu puiku ņēmusi līdz. Tas jau pēdējā laikā sācis tur klīst."

„Klausies, lūdzu, Vincent," es saku Dandem, „vai tu nevarētu man pastāstī tā, ka arī es ko saprotu. Tā noslēpumainā Lizīte ar savu puiku un kaut kādu Herbertu man pilnīga mistērija.

„Herberts mistērija? Tu nepazīsti mūsu darba biedru Herbertu Veldi!" Dande uztraucas. —

„Protams, pazīstu Herbertu Veldi, viņš ir ļoti kluss jauneklis ap 24 gadiem, bet kāds viņam sakars ar šo mistisko Elīzu Palejas kundzi?" jautāju.

„Sakars tāds, ka viņai ir puika no viņa."

„Cik zinu, Velde ir precējies," sāku eksaminēt.

„Jā, viņš apprecējās pagājušā pavasarī ar kādu amerikānieti," atbild Dande.

„Bet kāpēc viņš neprecēja Palejas kundzi, ja viņiem jau bērns?" turpinu.

„Muļķīgs jautājums. Tak laikam tā amerikāniete patika labāk," ironizē Dande.

„Bet kā tad Velde sameklēja Palejas kundzi, ja tā viņam nepatika?"

„Herberts sameklēja!" Dande smejas, „viņš jau nevar mūsu noķert, kas viņam gar degunu laižas. Tāpat kā tagad tevi, tā toreiz Lizīte meklēja Herbertu."

„Bet kādēļ tad viņi laida to bērnu pasaulē, ja nedomāja precēties?" turpinu eksaminēt Dandi.

„Ha, ha. Ko Herberts var darīt, ja Lizītei patīk laist bērnu pasaulē. Un bez tam tanī laikā viņš jau bija Korejā."

„Vai tad Palejas kundze var strādāt un pelnīt kopš viņai mazs bērns, jeb Velde viņus uztur un apgādā?"

„Nē, viņš jau no Korejas bija atrakstījis, lai nejokojot un necerot uz viņu, bet atdodot to bērnu kādai amerikāņu bezbērnu ģimenei."

„Nu, traki. Ko tad darīja Palejas kundze, kad saņēma tādu vēstuli?"

„O, nebēdā. Viņa jau pirms tam bija visu nokārtojusi. Viņai ir galva," Danda pavīpsnā.

„Kā viņa varēja izkārtot? Vai viņai ir kādi citi ienākumi," es brīnos.

„Viņa, tuvojoties dzemdībām, aizgāja pie savas amerikāņu draudzes mācītāja un iestāstīja, ka ligavainis ir Korejas karā un nevar viņu un bērnus apgādāt, pati arī vairs nevar strādāt, jo tuvākā laikā jādodas uz slimnīcu. Mācītājs izgādāja sociālo pabalstu. Tā lūk, vajag ar galvu rīkoties," nobeidz Dande.

„Jā, viņai tiešām ir galva. Bet viņa tak var Veldi sūdzēt un piedzīt alimentus," saku es.

„To jau nu viņa pirmā laikā gudroja, bet tas neatmaksājas. No Veldes algas nevar vairāk piedzīt kā kādus piecpadsmit vai divdesmit dolarus nedēļā, kauču arī divdesmit piecus, bet tas jau tikai puse no tā, ko viņa tagad saņem. Tad vēl naids ar Herbertu uz visiem laikiem, bet tagad, kā dzirdu, viņš pa vakara tumsu tur šad un tad mēdzot aizslīdēt."

(Turpinājums sekos)

TĀ MĒS DZĪVOJAM

(VĒSTULE NO BRADFORDAS, ANGLIJĀ)

PULKVEŽA JANUMA DIENAS ANGLIJĀ

Marta mēneša otrajā pusē uz Daugavas Vanagu centrālo valdes sēdi Londonā no Vācijas ieradās DV pr-ks plkv. V. Janums un, pēc tās, viesodamies daudzos latviešu dzīves centros, sniedza saistošus referātus par pašreizējiem apstākļiem mūsu dzimtenē. Tos papildināja diapozitīvu skati no Rīgas un tās apkārtnes, Brāļu un Meža kapiem, Jelgavas, Tērvetes u.t.t. Visi uzņēmumi bija izdariti tikai nesenā pagātnē un nokļuvuši pulkveža rokās no personām, kas tos saņēmuši no dzimtenes, vai arī dažu atbraucēju izvesti.

LAI ATSKAN DZIESMAS!

Latviskā dziesma atkal priecinās mūsu sirdis, jo nav vairs tālu līdz Visanglijas dizesmu dienām Vasarsvētku laikā Bradfordā. Piedalīsies visas Anglijas jauktie un vīru kori, visas tautisko deju kopas, būs arī jaundarbu koncerts solistu izpildījumā, un svarīgs papildinājums šīm dienām — svētku sestdienā notiekošais mūsu izcilās dziedones Paulas Brīvkalnes koncerts. Šis koncerts, kā arī nākošās dienas kopkoru koncerts, paredzēts Bradfordas plašākajā koncertu namā — Sv. Georga aulā, bet jaundarbu koncerts ar sekojošiem tautisko deju demonstrējumiem Otros svētkos, kā arī lielā dziesmu dienu ievadījuma, tāpat noslēguma balle — Viktorijas aulā, Šīplejā.

Turpat dziesmu dienu laikā paredzēta arī daiļamatnieku kopas izstāde. Kā virsdirigenti darbosies komp. H. Pavasars, komp. A. Jērums, R. Zuika un A. Pommers, bet kā solisti jaundarbu koncertā — Ksenija Bidiņa, Maija Lielause un Sigrida Pirvica. Cerēsim, ka šī kultūras deva trim dienām nebūs par lielu un smagu un dziedāšanas prieku arī nesamaitās vietējā laikrakstā iespiestās pārdomas par nākošajam Dziesmu dienām, kas, aicinot pacelt mūzikālo kvalitāti, konstatē, ka bieži vien līdzšinējos dziesmu atskaņojumos Verojams zināms smagums, dziesmai trūkstot dzīvības, bieži arī plūduma un mūzikālā frazējuma. Bez tam vēl saskatīti „grēki" dikcijas ziņā un detonācijā. Šķiet, ka būtu bijis pareizāk pacīties ar negāciju publikāciju, jo praktiski jau trūkumus novērst visā pilnībā nākošai dziesmu devai vairs nebūs iespējams — atlicis tikai viens kopmēģinājums viru korim un viens jauktajam.

LATVIEŠU MĀJA — PAKISTAŅIEM

Pirms vairāk gadiem trīs Bradfordas latviešu organizācijas — Latviešu b-bas nodaļa, Katoļu b-ba un vietējā sportistu saime kopīgi iegādājās savu īpašumu, nosaucot to par Latviešu māju. Par nama latvisku iekorāciju gādāja māksl. Kalniņš un gadu mijā namā notikuši daudzi sarīkojumi un sporta sacensības. Kopš neilga laika šo latvisko rotājumu pajumtē tagad pulcējas pakistaņi (viņu skaitu šai pilsētā lēš ap 10.000), kas namu no augšminētām latviešu organizācijām nopirkuši par triskārtēju maksu, kādu savā laikā izdeva triumvirāts. Patstāv nodoms par jaunas Latviešu mājas iegādi, varbūt labāk situētu par veco īpašumu.

TIE PAŠI VECIE LAIKA UNTUMI

Oficiāli kalendārs jau vēsta pavasara sākumu, bet šim priekšrakstam laiks nevelti ne mazāko vērību. Tas, kā aizvien, pilns savu untumu un pārsteigumu. Vienu dienu marta mēnesī tas it kā piemērojās kalendāra prasībām, sniedzot 66 gradu siltumu, bet pēc divi dienām visiem atkal nācās drebināties, jo dzīvsudraba stabiņš pēkšņi bija noslīdējis uz 31°.

Pie šādiem laika untumiem mēs jau esam pieraduši un par tiem vairs nebrīnāmies, tāpat kā mūs nepārsteidza pagājusī ziema, kad sniegs šeit uzsniga tikai 1 dienu. Pat Ziemassvētku laikā bazniecu zvanu skaņas bieži miesās ar . . . Pērkontēva bargo balsi. Tāpēc nav brīnums, ka arī mūsu sirdij tuva kļuvusi dziesmiņa „I am dreaming of a White Christmas".

VAI JŪS VĒL PAZĪTU VECO BRADFORDU?

Gadu gaitā daudzi simti latviešu no Bradfordas devušies pāri jūrām, lai rastu sev jaunu dzīves vietu citos kontinentos. Nav statistisku datu, bet gribētos apgalvot, ka 90% no viņiem apmetušies Kanadā, un savos atpūtas brīžos dažkārt kavējas atmiņās arī pie „vecās Bradfordas". Nu jau kopš pāris gadiem šī vecā „lēdija" krasi mainījusi savu seju un jākonstatē, ka atjaunošanās operācija izdevusies teicami — pilsētas centrā pazuduši veseli kvartāli veco veikala telpu un noliktavu, lai dotu vietu grandiozām jaunceltnēm, kas vēl aizvien turpina augt. Kātrā no šīm celtnēm lielāki vai mazāki moderni veikali, katrs no tiem maksā fantastiskas īres, bet par to maza bēda, jo galvenie maksātāji jau esam mēs — patērētāji.

Arī pilsētas apkaimē pazuduši lieli kvartāli veco ēku, lai dotu vietu jauniem, pašvaldības celtiem, dzīvokļu blokiem. Daudzi tūkstoši jau atraduši tur sev jaunu pajumti, bet turpat pie 10.000 vēl spiesti dažus gadiņus pagaidīt. Arī manu veco „būdu" nopļēsa, bet man pietrūka pacietības gaidīt uz jaunu mītni, tāpēc pievienojos latviešu namsaimniekuku saimei, lai priekos un bēdās kavētos pats savā pajumtē.

Bradfordā, 4. aprīlī.

Arvīds Paukuls.

Varbūt mazliet ietekmējoties no samērā siltās ziemas, kurā februāris lielā Eiropas daļā bija tāds kā citus gadus aprīlis, modes valdnieki drusku ātrāk kā citreiz pasludinājuši nāves spriedumu pagājušās sezonas modei ar vārdiem: Vamps ir miris, lai dzīvo „Slim Look"!

Kā jau parasts, modes sezonu maiņai tuvojoties, Parīzē, Romā, Londonā, Florencē, Berlīnē un citur adatas, steigdamās cauri vasarīgām tekstilijām, veido dažnedažādāko nosaukumu jaunakos tērpu modeļus, kuŗos šoreiz dāmas izskatīšoties galvenā kārtā jaunavīgi slaidas un nevainīgas kā vēja pūsma. Visumā jaunajā modes sezonā sevišķas sensācijas, diemžēl, nav sagaidāmas . . . Nelaika Diora modes valstības pašreizējais pārvaldnieks 35 g. v. amerikānis Marks Bohans savos tērpos ļauj nenoliedzamu vaļu sievišķīgi dabīgo liniju un izciļņu spēlei. Viņa modeļu tērpu brunči, saraudamies visumā vēlreiz isumā, ļauj apbrīnot dāmu daiļās kājas visā iespaidīgajā pilnībā. Protams, skaistu kāju un vēl augstāku daiļuma reģionu atklāšana nevienai dāmai par jaunu nav nākusi, bet cik augstu var atļauties valkāt brunču malu, šajā jautājumā modes noteicēji žēlīgi paslaik atļauj pajautāt padomu arī spoguļiem.

Savu cieņu Bohanam un viņa modeļiem nenoliedz arī kādreizējais Diora slavenais pēctecis 24 g. v. Ives Saint Laurents, kuŗš gan, cilvēks, ar ļoti iespaidīgu damu palīdzību ilgi prata izlomāties no obligātā kara dienesta, bet beidzot tomēr bija spiests apmainīt jaukajām dāmu smaržām piesātināto modes salonu pret kazarmēm un sviedru smaku. Taču ne pārāk ilgi.

Jau pirmajā dienesta nedēļā, cik dzirdēts, no kaprāļu brēkšanas un neierastā tērpa šim dāmu mīlulim un mikstpēdiņam (tāpat kā savā laikā Brigitas Bardot viram . . .) piemetusies kāda nekur gan istajā vārdā nenosaukta vaina, kuŗas dēļ viņš tūlīt nonāca tieši franču armijas psihiatriskajā klīnikā. No turienes pēc diviem mēnešiem viņš nu ir atvaļināts uz visiem laikiem, lai, paārstējies vēl līdzīgās privātās sanatorijās, atgriestos modes noteikšanas pasaulē. Viņš, protams, vēlētos atgriesties Diora namā, bet, ja tas neizdošoties, — dibināšot pats savu modes namu, jo viņam un viņa dāmu tērpu modeļiem — neskatoties uz mazo nesmukumu karavīra gaitās — dāmu pasaulē piekrišana ir milzīga. Jā, dāmas, kā redzams, vairs uz stiprā dzimuma nederīgumu karavīru gaitām pārāk kritiski neskatās . . .

Protams, vēl jau visi slavenie modes nami paspējuši nodemonstrēt tikai daļu no jaunajām 1961. gada pavasara un vasaras modēm, bet no līdzšinējā jāsecina, ka sevišķi ilgi dāmām ieteic ļoti priecīgas krāsas nepārastās kombinācijās. Eiropā cienā būs, kā tas jaužams arī no tekstilrūpnieku aprindas iegūtām ziņām, zids, kokvilna, vilna, jaukta ar zīdu, brokāts un mežģīnes. Pat plūdmalei paredzētas melnas mežģīnes. Kā no Parīzes, tā arī no Berlīnes un Londonas modēm jāsecina, ka iecienītākās dāmu modes krāsas pavasaŗa un vasaras sezonā būs: balts, sarkans, rozā, gaiši zaļš, zils un tīri vai uzkrītošos daudzumos pelēkais visos iespējamos notoņējumos. Redzami arī tērpi, kuŗos pelēkais krustots ar melnu.

Protams, ne jau visi Eiropas sieviški spēj iegādāties Diora jeb viņam līdzīgo modeļus, un, kā statistikas rāda, lielum lielais sieviešu vairums savus tērpus tagad pērk „no stangas", kuŗi šūti fabrikās. Iemetot skatu šajā praktiskajā modē, kuŗas tērpi nākošajai pavasaŗa un vasaras sezonai jau fabrikās sākti šūt pagājušajā rudenī, redzams, ka arī te jūtams sensāciju trūkums. Tērpu „tallas" atrodas puslīdz normālā vietā; blūzes vairumā paredzētas nēsāšanai virs svārkiem un divdaļīgie jeb pat trīsdaļīgie dāmu tērpi — ne aizvien bus vel tads pat retums kā palmas uz ziemeļpola un pingvīni pie ekvātora. Turienes modes septiņgadei, tā sakot, paredzama drūma nākotne, un ta vien šķiet, ka Padomijas modes lietās — cik nu tās tur vispār ir — pamatīgs iespaids ir tā sauktajai Rīgas modei. Bet par to, cik jaužams no turienes periodiskajiem izdevumiem, šinī pavasarī un nākošajā vasarā galvenā kārtā nodarbosies ar Eiropas 1830. gada bijušās modes pielaikošanu dotajiem apstākļiem un brāķa kvalitātes audumiem. Protams, Rīgas šūšanu darbnīcu labākie ražojumi aizies izredzēto šķiŗas piederīgajiem — okupantu madamām un to radu radiem Varenplašajā . . .

No līdzšinējā arī secināms, ka Eiropas dāmu cepuŗu mode nākošajā pavasaŗa un vasaras sezonā būs rados ar mūsu gadu simtenā 20 gadu dāmu cepuru modi, pie kam, kā rāda daži modeļi, cepures būs ar asimetriskām formām; filca un velūra dāmu cepures, kuŗās iestrādāti sintētiskie salmi, aizvien būs vēl stipri augstas un, protams, arī padārgas. Sava veida strīds Eiropā ir iededzies par jaunajām kurpju modēm: Itālijas vadošie kurpju modes noteicēji, atsaucoties uz ārsta ieteikumiem, grib pazudināt augstos, smailos kurpju papēžus un tikpat smailos kurpju purnus. Jau tiek demonstrētas ne vien pilnīgi bezpapēžu kurpes jeb arī dāmu kurpes, kuŗu papēži augstākais ir 4 cm augsti. Arī noteicošā vācu dāmu kurpju rūpniecība jau rāda modeļus ar stipri zemiem, dupiem papēžiem un pat četrkantainiem kurpju purniem. Citi kurpju modes noteicēji — īpaši francūži — tomēr vēlās turpināt veco kurpju modi, jo dāmām tā patīkot tādēļ, ka kājas vecā parauga kurpēs izskatoties tik glītas kā vēl nekad modes pastāvēšanas vēsturē. Un dāmu kājām esot jāizskatās glītām arī īsās brunču modes dēļ.

Kas attiecas uz tā saukto stipro dzimumu, tad tam jaunajā modes sezonā praktiskas pārmaiņas nav paredzētas — toties zīdainiem sagaidāma pārcelšanās no ratiņiem uz nēsājamiem kurvjiem, kuŗi formas ziņā atgādina prāvākus iepirkšanās kurvjus. Tā to vismaz vēlās mode.

Gŗaujošākos jaunumus nākošajai vasarai Eiropā sola dāmu peldkostīmu mode, kuŗā atgriežas ne vien Bikini parauga peldkostīmi, bet vācu peldkostīmu rūpniecība pieteikusi arī Bikini priekšautiņus. Vai zem šiem rūtotā linu auduma — triju plaukstu platuma — priekšautiņiem, dāmām saulojoties un peldoties, paredzēts vēl kāds tekstīliju niecīņš, to pagaidām vēl nav izdevies noskaidrot . . .

BIKINI PRIEKŠAUTIŅŠ

PAČALOJUMS PAR 1961. GADA PAVASARA UN VASARAS EIROPAS DĀMU UN CITĀM MODĒM

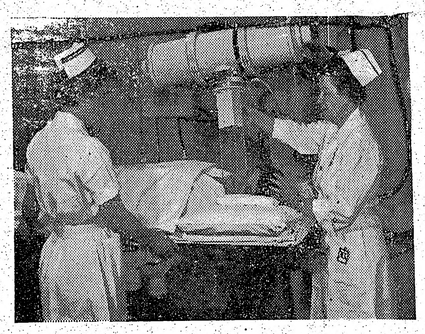

SVARĪGI PĒTĪJUMI PAR VĒŽA CEĻOŅIEM UN IESPĒJAMO TĀ ĀRSTĒŠANU

uzsākti Princeses Margarietas slimnīcā Toronto, kur vēža slimnieki līdzīgi attēlotajam slimniekam bauda labumus, ko dod šādi pētījumi. Kanadas vēža apkarošanas sabiedrība dod 80% no šiem līdzekļiem, ko tā savāc kārtējos aprīļa mēneša ziedojumu vākšanās. (Canadian Scene)

RECEPTE, KĀ DZEJOT

IZVILKUMI NO POĒZIJAS PAVĀRGRĀMATAS, KAS PĀRBAUDĪTA „ELLES ĶĒKĪ"

(Raksta „Man sāp" nobeigums).

Ja gribi dzejnieks būt, tad meklē jaunas formas, jaunus veidņus, stilus, likumus un gaumi; jaunas stalažas, skrūves, stiepules, cementu, veco labo Portlandes cementu, miekšķētu viskijā, var arī lietot ar labiem panākumiem lētos vīnus, vienīgi tie jāņem lielākos daudzumos. Sermukšu vins nederīgs. Garšai piejaucot druscin skābputru, paniņas, samagonku, kādu Staburaga asaru vai liepziedu tēju. Tad asfaltu un visus akmeņogļu produktus, kā eļļu, benzīnu, petroleju, parafīnu, mākslīgo gumiju, aspirīnu, nailonu, orlonu, tad burvīgo, lēto, labo, jauko plastiku, dažādās krāsās un īpatnējā svarā. Ņem atkal un piejauc vārdus, kas atrodami visās vecās un jaunās konversāciju vārdnīcās, latvju dainās un spredīķu grāmatās; pašas grāmatas ar un bez vākiem, tad atkal kādu paplānu kārtiņu savu personīgo jūtiņu, drusku lūpu krāsas, būvgružus, arī to, kas ir vai nav, vai arī it kā varētu būt vai nebūt.

Tad piesvied klāt no tā, ko atrodi savā deguna galā, vai rokas tvīriena attālumā, kā arī no tā, kas drusku tālāk, un to, kas atrodas aiz kaimiņu mājas garāžas vai citā gadījumā — vienkārša debesskrāpja. Pie gadījuma, labā toņa dēļ un laikmeta izpratnes labā, ņem un piešauj pa šķipsnai no mēnestiņa un citiem debess ķermeņiešiem, kas pieejamā attālumā kūnojas kaut kur pa izplatījumu. Tad vēl putrā radušās spraugas piedīvē vajadzīgā daudzumā ar starpplanētu gazi un citiem izgarojumiem un izstarojumiem. Ja jums visiem no mēness nepietiek, tad ar smalku burkānu riviti parīvējiet sānus Marsam.

Tik ar tādu instrumentu neķeņieties klāt Venērai. No tās kaut ko izkasīsit tikai ar glāstiem. Tad visu labi samaisa, sakrata, uzsilda un bez garšošanas piedāvā katram, gan tuvumā, gan tālumā.

VAI ATRIEBŠANĀS?

Kāda Minchenes grāmatu izdevnieciba plāno izdot tuvākā laikā Padomijas rakstnieka Iļjas Ērenburga kopotos rakstus vācu valodā. Šis komūnistu rakstnieks — kuŗš starp citu ir krievu okupētas Latvijas Daugavpils rajona deputāts PSRS augstākajā padomē — un par kuŗa literāro darbu vērtību pastāv dalīti uzskati, ir pazīstams kā šausmīgs vāciešu nīdējs jau no 1. pasaules kara laika. Taču viņa vācu zooloģiskā naida kulminācijas punkts tika sasniegts 2. pasaules kara beigas ar slaveno uzsaukumu: „Sarkanarmieši! Nonāvējiet! Vācu sarpā nav nevainīgu ne starp dzīvajiem, nedz starp nedzimušajiem. Sekojiet biedra Staļina norādījumiem, samīniet fašistisko nezvēru viņa alā! Salauziet ar varu ģermāņu sieviešu rases iedomību. Ņemiet viņas kā kara laupījumu! Nonāvējiet — jūs uz priekšu triecienā ejošie sarkanarmieši!"

Dēļ šī slavenā uzsaukuma, kuŗa sekas zināmas, Ērenburgam ir jau šad un tad iznākušas nepatikšanas. Pagājušajā gadā Vīnē „Eiropas sarunu" laikā par to viņam rakstiski pieprasīja tuvākus paskaidrojumus, uz ko viņš „Pravdā" atbildēja, ka tā esot augstākā nekauniba viņu tik provocējoši iztaujāt . . . Rietumvācijā tagad ir minējumi, vai ar Ērenburga kopoto rakstu izdošanu — kuŗos katrā ziņā būtu jābūt arī minētajam uzsaukumam — izdevējs grib komūnistu rakstniekam smalki atriebties jeb pēdējais vēlās vēl nekauniģi no vāciešiem nopelnīt smuku naudiņu. Pastāv tomēr dibināta šaubas, vai Vācijā Ērenburga kopotos rakstus kāds gribēs pirkt un lasīt . . .

Tā! Tā tu kļūsi dzejnieks!

Tu publicēsies presē, izdosi grāmatas, tevi aicinās uz rakstnieku un dzejnieku ritieni, un tev liksies, ka visa publika sanākusi tikai tevis dēļ.

Un ja gadījumā neaicina, tev paliek vienīgā labā veco laiku lieta, tiesības, tiesības *apvainoties, bet tu tomēr būsi dzejnieks,* sava laika un tautas nesapratos, atstumts, pastumts un vienkārši stumts.

Lai tu atrastu jaunu inspirāciju, tu meklējies un rakņajies pa visnecilākām vietām un lietām, jo tad tava bagātā dvēsele rausies līdzi tavai mūzai, projām no tā zaņķa.

Bet pie gadījuma, ja viņa nekur neraujas, neuztraucies, jo tā ir tava mūza, tava cēlā rādītāja zvaigzne, seko viņai līdzi nešaubīgi pat šaubīgos ostu krodziņos, estuvēs, dzertuvēs, laukā pa pakaļdurvīm, ja netieciet izmesti pa parādes durvīm, līdzi uz kapličām, morgām, operāciju zāļēm, krematorijām, zobārstu kabinetiem, krāsu un ķīmiķāliju fabrikām, lopu kautuvēm un laiku pa laikam iegriezies kādā dzertuvē vai citā atklātā vietā. Lieto arī vecu veco niķi jaunā veidā, esi gatavs dzert pat no ielu renstelēm un sapnot par zirgu, kuŗa smaka pat atmiņā tevi tā reibina, ka vari iesaukties — mīļā, tu esi mans zirgs!

Kad tava inspirācija ir sakustināta diezgan, tad raksti: raksti ar zīmuli, spalvu, tintes kūliņu, rakstāmmašīnu, rēķinmašīnu, komputātoriem un visām citām I.B.M. mašīnām. Raksti uz visa kā, kur vien tava bagātā gara izpausme atrod vietu; raksti uz visāda veida un krāsu papīriem, iespējamās un neiespējamās vietās un stāvokļos, jo papīrs ir lēts, to ražo ik dienas milzīgos daudzumos, un neaprakstītu, bet citādi apķēpātu izgāž un sadedzina. Tāpēc nežēlo papīru, tam nesāp, tas nav tik jūtīgs kā zeme vai zāle, pa kuŗu Fricis Bārda baidījās staigāt, ka tai varētu sāpēt. Saproti, Bārda varbūt bija smags, neveikls, tūļīgs zemnieks, lielpilsētu neredzējis, tāpēc baidījās.

Bet tu nē! Tu droši stāvi bez bailēm uz savām nedrošām kājām, un tikai raksti, raksti, par papīru nebēdādams. Jo tas arī ir vienīgais veids, kā to paglābt no drīzas pazušanas. Tu to apraksti, iznāk grāmata, un tavi cienītāji, abonenti, atbalstītāji, bibliotēkāri un retumu vācēji tos noliks drošā vietā uz plaukta.

E. Šķobe

KULTŪRAS DIENU LAIKĀ ZIEDOSIM ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU KULTŪRAS FONDAM!

Kultūras fondam paredzētie ziedojumi nosūtāmi pēc adresēm: Kanadā — Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont., ASV — American Latvian Association, 1727 Kenyon Street, N. W. Washington 10, D. C.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI? Vai esat nokārtojuši abonementu?

TOSELLI SERENADE

LIELĀ KOMPONISTA DZĪVES TRAĢIKA (2)

„Tās visas ir jaunas tenkas. No Luizes neko neesmu saņēmis, izņemot šo gredzenu. Man viņas manta nav vajadzīga, jo pats nopelnu pietiekoši ar koncertiem un kompozicijām," tā Enrico.

Kad vecāki vēl nerimstas, viņš atzīstas, ka Luize atrodas labās ceribās — „Un bērns viņai no tevis? Tas ir skandāls. Bet tas negroza manu apņemšanos pasargāt tevi no šīs kurtizānes. Sūti viņu pie deviņiem velniem un neaptraipi mūsu ģimenes godīgo vārdu!," stingri nosaka tēvs.

„Esmu vārdu devis un to turēšu. Luizi es nekompromitēšu, es viņu nekad neatstāšu. Variet būt droši, ka Luize būs krietna sieva. Viņa man to ir svēti solījusies."

Nu sākas precību plānu kaldināšana. Luize runā par laulībām Londonā. Tur katoļu pāvesta piekrišana neesot vajadzīga un pēc Saksijas likumiem viņas laulība ar Fridrichu Augustu jau skaitoties spēkā neesoša. Toselli piekrīt un 1907. g. septembrī „Cecil viesnīcā, Londonā, apmetas San Marcellino kungs un kundze, spriežot pēc ieraksta viesu grāmatā. Pieņemtais vārds izvēlēts žurnālistu maldināšanai.

Kāds Londonas dzimtsarakstu nodaļas ierēdnis 1907. g. 25. septembrī salaulā Toscanas princesi Luizi ar komponistu Enrico Toselli. Jaunais virs gan bija iedomājies svinīgāku ceremoniju, bet tā iznāk gaužam vienkārša un formāla. Ierēdnis lasa angļu valodā kādu tekstu, kas abiem laulājamiem jāatkārto, bet tas nav viegli, jo tie neprot ne vārda angliski. Klātesošiem liecinie-kiem šis apstāklis sagādā jautrību. Toselli pasniedz Luizei pieticīgu zelta gredzenu ar vārda pirmajiem burtiem un datumu gravējumā. Viņš saņem dārgu briljantiem rotātu gredzenu, ko Luize savā laikā mantojusi no Saksijas karalienes — mātes. Kāzu dāvānai Toselli veltī Luizei īpašu serenādi, kuŗu sakās sirds asinīm rakstījis. Šī serenāde dara komponista vārdu pasaulslavenu un vēl šodien Eiropā un Amerikā būs grūti sastapt cilvēku, kuŗš nepazītu Toselli serenādi.

Taču pašam komponistam viņa serenāde nenesa laimi.

Atpakaļceļā jaunais pāris apstājās uz laiku Parīzē, lai pilnībā izbauditu meduss mēnešus. Florencē tos pārsteidz un nervozē žurnālistu uzbāziba, kā arī sabiedrībā cirkulējošās baumas, ka jaunais komponists apprecējis princesi mantkārīgos nolūkos. —„Tas nekas," Luize saka, „lai runā — vienalga, labu vai jaunu, bet svarīgi, ja par kādu runā. Tas vairo mūsu popularitāti."— Luizes klātbūtnes.

Šai laikā Luizei ir 37 gadi, bet tā izskatas daudz jaunāka. Vairāk par divdesmitseptiņi dot viņai nevar.

Novembrī Toselli rīko koncertu, pirmo pēc apprecēšanās. Tas notiek Milanā, koservatorijas zālē. Viņš mēģina pierunāt sievu atturēties no koncerta apmeklēšanas, jo gribot koncentrēties mākslai, nevis aizrauties ar glaimu un formālu laimes vēlējumu uzklausīšanu. Luize to apņemas. Taču liels ir Toselli pārsteigums, kad, īsi pirms koncerta sākuma, direktors sajūsmināts ziņo, ka tikko ieradusies Toselli kundze un tā pie ieejas apsveikta ziediem. —„Ko, Luize šeit? Tas neiespējami. Viņa taču man apsolījās . . ." — mēģina bilst Toselli. —„Lieliski, lieliski, meistar! Tas vairo publikas sajūsmu un ceļ jūsu slavu. Toscanas princese . . ." Priekškars atveras. Toselli apsēžas pie klavierēm, spēlē, bet lielais virtuozs nepanāk citkārt briljanto iejušanos,priekšnesums šķiet dzestrs, bez izjūtas. Tomēr publika neskopojas aplausiem, kas kļūst īsti vētraini, kad Luize uziet uz skatuves, teātrāli apskauj un skūpsta savu Enrico — lielo mākslinieku.

„Lai dzīvo Toscanas princese!", gavilē sajūsminātā zāle. Toselli izskatas drūms un neapmierināts. —„Vai publika aplaudēja Toscanas princesei vai man? Kamdēļ tu lauzi solījumu, palikt mājās un netraucēt manu iedvesmi? Es nervozēju un spēle bija vāja. Es pats to zinu. Ko sacis kritiķi?" — Toselli pārmet sievai.

Seko rinda citu koncertu Ženevā, Bergamo, Varšavā. Gan bez kritiķe, Luize atbild: „Neaizmirsti, ka esmu dzimusi un augusi kā princese!" — Tas sarūgtina.

908. g. 7. maijā ierodas dēls, kas kristībā iemanto Carlo Emanuel Filipp Toselli vārdu. Gimenes laime un saskaņa liekās atgriežamies. Bet ne uz ilgu laiku Dresdene nepiekrīt milzīgajiem izdevumiem, kādus princese atļaujas un draud pārtraukt maksājumus. Bet tas, ko Toselli nopelna ar koncertiem un saviem skaņdarbiem ir tirais nieks, iepretim lielajiem izdevumu cipariem. Luizei kļūst Florencē garlaicīgi, tā mīl ceļot un visa kalpotāju svita to pavada. Toselli noslēdzis līgumu ar nošu izdevniecībām, zināmos terminos tam jādod jaunās kompozicijas. Bet izlaidīgā dzīve greznībā un bezrūpībā to darījusi kūtru. Termiņi paliek neievēroti. Izdevēji sūdzas. Raksta vēstules, pārmet. To zin arī Luize. Bet arī tā, ja nav ceļojumos, reti ir mājās. Toselli sāk mocit greizsirdība. Varbūt nepamatota, bet asumi rodas.

Kādu dienu Luize atgriežas vēlu no pastaigas. — „Es gribu zināt, kas bija tava sabiedrība?", dusmīgs vaicā Enrico, bet atbilde nav laipna: „Tā nav tava darīšana. Rūpējies labāk, lai vari izdevējiem piegādāt solīto. Es tevi darbā netraucēju. Mēģini kautko komponēt, nevis dīkdienībā dzīvot no maniem līdzekļiem un tēlot greizsirdīgo!"

Jaunās laulības ziedos ir kritusi nikna salna . . . Seko vesela virkne citu asumu, līdz 1912. g. 9. jūnijā Toscanas princeses Luizes laulību ar komponistu Enrico Toselli šķir. Lielā milestība, kas tik romantiski sākās, sašķist drumstalās pret šķiru un izcelsmes starpību akmeņiem. Pāri paliek vienīgi brīnišķā Toselli serenade, ko lielais komponists kādreiz sajūsmā bija veltījis savai jaunajai sievai.

Pēc šķiršanās Luize dodas uz Beļģiju, un kādā Briseles priekšpilsētā dzīvo ar pieņemtu vārdu kā grāfiene d'Ysette. Līdzekļu viņai pietiek, lai savu māju iekārtotu grezni un ērti. Tad nāk 1914. gads, karš, vācu karaspēks okupē Beļģiju. Abi Luizes vecākie dēli, tagad kā vācu armijas virsnieki, bieži ir Briselē, taču māte veltīgi gaida uz viņu apciemojumu. Ar savu bēgšanu no Dresdenes, Luize ir Saksijas karaļnamam mirusi. Zaudētā kara rezultātā sašķobās arī karaļu godība un apsīkst līdzekļu plūdums no Dresdenes uz Briseli. Luize pelnās ar itaļu valodas stundām, vēlāk kā preču iznēsātāja un pārdevēja.

1926. gadā viņa uzzina, ka Enrico Toselli smagi saslimis. Kaut arī materiālais stāvoklis nav spožs, Luize ātrvilcienā steidzas uz Florenci, lai apmeklētu savu kādreizējo „lielo milu". Taču viņa nāk par vēlu — Toselli jau miris. Luizes mūža atlikušie gadi aizrit vientulībā un nabadzībā, pārtiekot no sociālā pabalsta, līdz 1947. g. viņa klusi šķiras no šīs dzīves.

DOC. J. RUTKA

LATVIJAS GEOGRAFIJA

Pārstāvis Kanadā:

Mr. A. AMOLIŅŠ,

26 Moodside Ave., Toronto 9, Ont. Tel. RO 2-9667.

Trešdien, 1961. gada 12. aprīlī, 29. n-rs.

TRAĢISKIE

Tiešī Ziemassvētku priekšvakarā mani Anglijā sasniedza šis laikraksts ar bezgala sāpīgo vēsti par manas bērnības, jaunības un vēlāko gadu labākā drauga — Latvijas jūrskolas absolventa, cēsnieka Edgara Vītola traģisko nāvi Port Artura ostā, iekritot apm. 40 pēdu dziļajā kuģa tukšajā telpā un uz vietas nositoties. Tikai nedēļu pirms šīs lielās nelaimes viņš man vēl rakstīja: „Es kopš maija atkal braucu uz kuģiem. Braukšu līdz navigācijas slēgšanai, apm. līdz 15. decembrim, Ziemassvētkus pavadīšu Čikāgā un tad — uz Eiropu . . ."

Uz Eiropu, apciemot savus daudzos paziņas un draugus viņš jau posās gadiem. Par šo tikšanos ļoti priecājos arī es, jo nebijām redzējušies turpat 20 gaŗus gadus. Eiropas vietā ceļš nu apstājies Čikāgā, kur viņa pelnu urna novietojusies blakus tiešī pirms gada aizgājušai viņa vecākai māsai Jā, svētkus viņš pavadīja Čikāgā . . . Nav vairs arī viņa mīļo vecāku, kas apraudātu savu lolojumu — tie veļu pulkiem jau piepulcējušies pirms vairākiem gadiem. Viņa tēvs mira 1945. g., māte — gadus vēlāk.

Dziļa traģika skar arī Edgara tēva — Dāvida Vītola (pazistama Cēsu tirgotāja) pēdējās šīs zemes gaitas. Manā priekšā viņa, 1944. g. 19. novembrī, no Cerbstas (Vācijā) rakstītā vēstule man uz Rostoku. Tajā starp citu šādas rindas:

„Mīļš paldies par pēdējām zīņām no dzimtenes un pašām Cēsīm. Domās un pārrunās katru vakaru kavējamies pie mīļiem paziņām un draugiem, uzstādot jautājumus, kuŗi paliek neatbildēti. Smags liktenis ir skāris mūs visus, zaudējot tēviju un daudzus no mūsu mīļajiem. Esmu zaudējis arī savu mīļo Edgaru, kuŗa liktenis mani un mūs visus šeit skāris. Turos ticībā un ceribā, ka pēc kaŗa viņš vēl varētu atrasties un atgriezties, bet vai šīs ceribas piepildīsies? Norakstu no paziņojuma par E. likteni pielieku klāt."

Sis raksts tēvam vēsta skumjo ziņu, ka kādai vācu armijas daļai, kuŗā E. strādāja par tulku, izlaužoties no krievu aplenkuma, un pēc tam izdarot kaŗavīru personālo pārbaudi, E. iztrūcis. Vai viņš kritis vai dzīvs nokļuvis krievu gūstā, par to, protams, nebija nekādu norādījumu. Tēvam palika tikai ticība un ceriba, ka pazudušais dēls atgriezīsies. — Un pazudušais dēls pēc daudziem smagiem gūsta gadiem arī atgriezās, bet tēvs šo priecīgo bridi vairs nepiedzīvoja. Viņš bija slēdzis acis uz mūžu . . .

Jā, smagie un garie gūsta gadi . . . Jau pabālējušās Edgara rakstītās rindiņās lasu: „1944. g. 23. jūlijā, plkst. 5 no rīta, pēc ilgām kaujām, kad jau puse no biedriem bija krituši, pie Lembergas nokļuvu gūstā. Mūs vispirms kārtīgi aplaupīja un tad basām kājām, izbadojušiem, vēl jaunāk par to mocija slāpes, lielā karstumā sākās vairāku simtu kilometru soļošana līdz Kijevai. Kas netika līdzi, vai kas izskrēja no ierindas, lai kādā peļķē nodzertos, tos vienkārši nošāva vai nodūra. No Kijevas mūs aizveda uz Donbasu, starp Vorošilovgradu un Staļino pilsētām, ogļraktuvēs. Saspiesti vagonos, karstumā un slāpēs (par krūziti ūdens atdeva zelta lauļājamos gredzenus) daudzi mira. Šos līkus novietojām vagona stūri, un mums radās kaut cik telpas, kur nogulties. Donbasā pie divreizējas ūdens zupas un vienas „kašas" devas dienā iestājās vispārēja distrofija (bada slimība — ūdens ķermeņi, caureja u. c.), tifs. No 1200 atvestajiem 1945. gada pavasarī bijām palikuši tikai nepilni 500. Šis bija gūsta drausmīgākais laiks. Gulējām uz kailas grīdas, spīlvena vietu aizpildīja ķieģelis, bez apgaismojuma — dedzinājām skalus, utu pilni (nāvējām tās sitot ar āmuru pa drēbju vilēm) un katru rītu iznesām mirušos, kuŗi nemanot, klusi, naktī bija mūs atstājuši. Nekad neaizmirsīšu 1944. g. Ziemassvētkus. Pēc ūdeni vāritiem zaļiem tomātiem, kuŗus šinī vakarā mums izsniedza, mēs likāmies uz grīdas un mēģinājām dziedāt „Kluso nakti". Kāds biedrs mēģināja skaitit Tēvreizi, bet no nedz arī no lūgšanas nekas neiznāca. Jau pas apslāpēja klusi spiedās asaru lāses bijām kaujās rūd nodzisa skali, un austot mēs atkal iz rus, kas nebija tālā toties nāvei."

Pēc viena gad darbā E. laimējies pārzini nometnes bijis jāizgērbj mir vaļas brīžos jāriko šanas telpu. „Ko g nedarija „par vēde E. Pēdējos 3 gūstu jis pie būvdarbie dienā.

Lielā laime kļūt smaidījusi tikai kad 10 „Bestarbe lielā nometnes g atlaisti uz mājām. mūs godināja ki personīgi pašam Kremļi bija jūrn vēstule, ka esam mūs ir izskolojis vēkiem, un pateic labo apgādi gūsti jūsmejas pat zirg

E. vēl piezīmē, grūtības gūsta lai dājusi savas istā šana (viņš gūsti vācieti) un pēc nokļūšana rietum tā uzdevis, ku ir par kuŗu tomēr tā ietilpināta vāc na. Arī šai pēdej mēr laimējies u gūsta gadiem vi lijā atkal atgrie „So dienu visu savu otro dzimš piezīmē vēstules

Bet starplaikā, viņa tēvs bija šķ saules un arī vi guldīšana zemes dusai suistīta a Smago pārdzīvoj vids Vītols mirs vilcienā, ceļā uz

Laiks gan dzie gan, bet gauzām sirdi, kad metu tās citās, nelaik tas rindās. „Pēc

ties uz ārsta ieteikumiem, grib pazudināt augstos, smailos kurpju papēžus un tikpat smailos kurpju purnus. Jau tiek demonstrētas ne vien pilnīgi bezpapēžu kurpes jeb arī dāmu kurpes, kuru papēži augstākais ir 4 cm augsti. Arī noteicošā vācu dāmu kurpju rūpniecība jau rāda modeļus ar stipri zemiem, dupiem papēžiem un pat četrkantainiem kurpju purniem. Citi kurpju modes noteicēji — īpaši franču — tomēr vēlās turpināt veco kurpju modi, jo dāmām tā patīkot tādēļ, ka kājas vecā paraugā kurpēs izskatoties tik glītas kā vēl nekad modes pastāvēšanas vēsturē. Un dāmu kājām esot jāizskatās glītām arī īsās bruncu modes dēļ.

Kas attiecas uz tā saukto stipro dzimumu, tad tam jaunajā modes sezonā praktiskas pārmaiņas nav paredzētas — toties zīdaiņiem sagaidāma ,pārcelšanās no ratiņiem uz nēsājamiem kurvjiem, kuŗi formas ziņā atgādina prāvākus iepirkšanās kurvjus. Tā to vismaz vēlās mode.

Graujošākos jaunumus nākošajai vasarai Eiropā sola dāmu peldkostīmu mode, kuŗā atgriežas ne vien Bikini parauga peldkostīmi, bet vācu peldkostīmu rūpniecība pieteikusi arī Bikini priekšautiņus. Vai zem šiem rūtotā linu auduma — triju plaukstu platuma — priekšautiņiem, dāmām saulojoties un peldoties, paredzēts vēl kāds tekstiliju nieciņš, to pagaidām vēl nav izdevies noskaidrot . . .

...EJOT

...ĀRBAUDĪTA „ELLES ĶĒĶĪ"

Tā! Tā tu kļūsi dzejnieks!

Tu publicēsies presē, izdosi grāmatas, tevi aicinās uz rakstnieku un dzejnieku ritieni, un tev liksies, ka visa publika sanākusi tikai tevis dēļ.

Un ja gadījumā neaicina, tev paliek vienīgā labā veco laiku lieta, tiesības, tiesības apvainoties, bet tu tomēr būsi dzejnieks, sava laika un tautas nesaprasts, atstumts, pastumts un vienkārši stumts.

Lai tu atrastu jaunu inspirāciju, tu meklējies un rakņajies pa visnecilākām vietām un lietām, jo tad tava bagātā dvēsele rausies līdzi tavai mūzai, projām no tā zaņķa.

Bet pie gadījuma, ja viņa nekur neraujas, neuztraucies, jo tā ir tava mūza, tava cēlā rādītāja zvaigzne, seko viņai līdzi nešaubīgi pat šaubīgos ostu krodziņos, estuvēs, dzertuvēs, laukā pa pakaļdurvīm, ja netieciet izmesti pa parādes durvīm, līdzi uz kapličām, morgām, operāciju zālēm, krematorijām, zobārstu kabinetiem, krāsu un ķimikāliju fabrikām, lopu kautuvēm un laiku pa laikam iegriezies kādā dzertuvē vai citā atklātā vietā. Lieto arī vecu veco niķi jaunā veidā, esi gatavs dzert pat no ielu renstelēm un sapņot par zirgu, kuŗa smaka pat atmiņā tevi tā reibina, ka vari iesaukties — mīļā, tu esi mans zirgs!

Kad tava inspirācija ir sakustināta diezgan, tad raksti: raksti ar zīmuli, spalvu, tintes kūliju, rakstāmmašīnu, rēķinmašīnu, komputātoriem un visām citām I.B.M. mašīnām. Raksti uz visa kā, kur vien tava bagātā gara izpausme atrod vietu; raksti uz visāda veida un krāsu papīriem, iespējamās un neiespējamās vietās un stāvokļos, jo papīrs ir lēts, to ražo ik dienas milzīgos daudzumos, un neaprakstītu, bet citādi apķēpātu izgāž un sadedzina. Tāpēc nežēlo papīru, tam nesāp, tas nav tik jūtīgs kā zeme vai zāle, pa kuŗu Fricis Bārda baidījās staigāt, ka tai varētu sāpēt. Saproti, Bārda varbūt bija smags, neveikls, tūļīgs zemnieks, lielpilsētu neredzējis, tāpēc baidījās.

Bet tu nē! Tu droši stāvi bez bailēm uz savām nedrošām kājām, un tikai raksti, raksti, par papīru nebēdādams. Jo tas arī ir vienīgais veids, kā to paglābt no drīzas pazušanas. Tu to apraksti, iznāk grāmata, un tavi cienītāji, abonenti, atbalstītāji, bibliotēkāri un retumu vācēji tos noliks drošā vietā uz plaukta.

E. Šķobe

...LAIKĀ ZIEDOSIM ZIEMEĻ-...ESU KULTŪRAS FONDAM!

...paredzētie ziedojumi nosūtāmi ... Latvian National Federation ...285, Term. „A", Toronto, Ont., ...vian Association, 1727 Kenyon ...on 10, D. C.

TRAĢISKIE LIKTEŅI

Tiešī Ziemassvētku priekšvakarā mani Anglijā sasniedza šis laikraksts ar bezgalā sāpīgo vēsti par manas bērnības, jaunības un vēlāko gadu labākā drauga — Latvijas jūrskolas absolventa, cēsnieka Edgara Vītola traģisko nāvi Port Artura ostā, iekrītot apm. 40 pēdu dziļajā kuģa tukšajā telpā un uz vietas nositoties. Tikai nedēļu pirms šīs lielās nelaimes viņš man vēl rakstīja: „Es kopš maija atkal braucu uz kuģiem. Braukšu līdz navigācijas slēgšanai, apm. līdz 15. decembrim, Ziemassvētkus pavadīšu Čikāgā un tad — uz Eiropu . . ."

Uz Eiropu, apciemot savus daudzos paziņas un draugus viņš jau posās gadiem. Par šo tikšanos ļoti priecājos arī es, jo nebijām redzējušies turpat 20 gaŗus gadus. Eiropas vietā ceļš nu apstājies Čikāgā, kur viņa pelnu urna novietojusies blakus tiešī pirms gada aizgājušai viņa vecākai māsai Jā, svētkus viņš pavadīja Čikāgā . . . Nav vairs arī viņa mīļo vecāku, kas apraudātu savu lolojumu — tie veļu pulkiem jau piepulcējušies pirms vairākiem gadiem. Viņa tēvs mira 1945. g., māte — gadus vēlāk.

Dziļa traģika skar arī Edgara tēva — Dāvida Vītola (pazīstama Cēsu tirgotāja) pēdējās šīs zemes gaitas. Manā priekšā viņa, 1944. g. 19. novembrī, no Cerbstas (Vācijā) rakstītā vēstule man uz Rostoku. Tajā starp citu šādas rindas:

„Mīļš paldies par pēdējām ziņām no dzimtenes un pašām Cēsīm. Domās un pārrunās katru vakaru kavējamies pie mīļiem paziņām un draugiem, uzstādot jautājumus, kuŗi paliek neatbildēti. Smags liktenis ir skāris mūs visus, zaudējot tēviju un daudzus no mūsu mīļajiem. Esmu zaudējis arī savu mīļo Edgaru, kuŗa liktenis mani un mūs visus šeit skāris. Tūros ticībā un cerībā, ka pēc kara viņš vēl varētu atrasties un atgriezties, bet vai šīs cerības piepildīsies? Norakstu no paziņojuma par E. likteni pielieku klāt."

Šis raksts tēvam vēsta skumjo ziņu, ka kādai vācu armijas daļai, kuŗā E. strādāja par tulku, izlaužoties no krievu aplenkuma, un pēc tam izdarot karaviru personālo pārbaudi, E. iztrūcis. Vai viņš kritis vai dzīvs nokļuvis krievu gūstā, par to, protams, nebija nekādu norādījumu. Tēvam palika tikai ticība un cerība, ka pazudušais dēls atgriezīsies. — Un pazudušais dēls pēc daudziem smagiem gūsta gadiem arī atgriezās, bet tēvs šo priecīgo brīdi vairs nepiedzīvoja. Viņš bija slēdzis acis uz mūžu . . .

Jā, smagie un gaŗie gūsta gadi . . . Jau pabālējušās Edgara rakstītās rindiņās lasu: „1944. g. 23. jūlijā, plkst. 5 no rīta, pēc ilgām kaujām, kad jau puse no biedriem bija kritušī, pie Lembergas nokļuvu gūstā. Mūs vispirms kārtīgi aplaupīja un tad basām kājām, izbadojušiem, vēl launāk par to mocija slāpes, līdz karstumā sākās vairāku simtu kilometru soļošana līdz Ķijevai. Kas netika līdzi, vai kas izskrēja no ierindas, lai kādā pelkē nodzertos, tos vienkārši nošāva vai nodūra. No Ķijevas mūs aizveda uz Donbasu, starp Vorošilovgradu un Staļino pilsētām, ogļraktuvēs. Saspiesti vagonos, karstumā un slāpēs (par krūziti ūdens atdeva zelta laulājamos gredzenus) daudzi mira. Šos līkus novietojām vagona stūrī, un mums radās kaut cik telpas, kur nogulties. Donbasā pie divreizējas ūdens zupas un vienas „kašas" devas dienā iestājās vispārēja distrofija (bada slimība — ūdens ķermenī, caureja u. c.), tīfs. No 1200 atvestajiem 1945. gada pavasarī bijām palikuši tikai nepilni 500. Šis bija gūsta drausmīgākais laiks. Gulējām uz kailas grīdas, spilvena vietu aizpildīja ķieģelis, bez apgaismojuma — dedzinājām skalus, utu pilni (nāvējām tās sitot ar āmuru pa drēbju vīlēm) un katru rītu iznesām mirušos, kuŗi nemanot, klusi, nakti bija mūs atstājuši. Nekad neaizmirsīšu 1944. g. Ziemassvētkus. Pēc ūdeņi vāŗīgiem zaļiem tomātiem, kuŗus šīni vakarā mums izsniedza, mēs likāmies uz grīdas un mēģinājām dziedāt „Kluso nakti". Kāds biedrs mēģināja skaitīt Tēvreizi, bet no dziedāšanas, nedz arī no lūgšanas skaitīšanas nekas neiznāca. Jau pirmās skaņas apslāpēja klusi šņuksti, acīs spiedās asaru lāses . . . un visi bijām kaujās rūdīti vīri. Tad nodzisa skali, un rīta gaismai austot mēs atkal iznesām 3 biedrus, kas nebija tālāk spējuši pretoties nāvei."

Pēc viena gada ogļraktuvju darbā E. laimējies tikt par nakts pārzini nometnes slimnīcā, kur bijis jāizgērbj mirušie biedri un vaļas brīžos jārīkojas pa atutošanas telpu. „Ko gan visu toreiz nedarīja „par vēderu" — piezīmē E. Pēdējos 3 gūsta gados strādājis pie būvdarbiem, 15-18 stundu dienā.

Lielā laime kļūt brīvam E. uzsmaidījusi tikai 1949. g. jūlijā, kad 10 „Bestarbeiter'i" no 1900 lielā nometnes gūstekņu pulka atlaisti uz mājām. „Pēdējā dienā mūs godināja klubā un mums personīgi pašam Staļinam uz Kremli bija jāraksta pateicības vēstule, ka esam priecīgi, ka viņš mūs ir izskolojis par īstiem cilvēkiem, un pateicāmies arī par labo apgādi gūstā. Vai tur nav jāsmejas pat zirgiem?"

E. vēl piezīmē, ka vislielākās grūtības gūsta laikā viņam sagādājusi savas īstās tautības slēpšana (viņš gūstā uzdevies par vācieti) un pēc brīvlaišanas — nokļūšana rietumu zonā, jo gūstā uzdevis, ka ir no C. pilsētas, par kuŗu tomēr nav zinājis, ka tā ietilpināta vācu austrumu zonā. Arī šai pēdējā posmā E. tomēr laimējies un tā pēc ilgiem gūsta gadiem viņš 1949. g 18. jūlijā atkal atgriezās pie savējiem. „So dienu visu mūžu svētīšu kā savu otro dzimšanas dienu," — piezīmē vēstules noslēgumā E.

Bet starplaikā, kā jau minēju, viņa tēvs bija šķīries no šīs pasaules un arī viņa šķiršanās un guldīšana zemes klēpī pēdējai dusai saistīta ar lielu traģiku. Smago pārdzīvojumu skarts, Dāvids Vītols mirst ar sirdstrieku vilcienā, ceļā uz rietumu pusi.

Laiks gan dziedējot visas brūces, bet gaužām skumji top apsirdi, kad metu skatu atkal kādās citās, nelaikā svaines rakstītas rindās. „Pēc vairāku dienu grūtuma un pārdzīvojumu pilniem brīžiem, bijām nokļuvuši līdz Regensburgai, kad mūsu mīļais tēvs un vectētiņš pēkšņi saslima. Ārsts un želsirdīgā māsa varēja konstatēt tikai nāvi. Viegli viņš tika atpestīts no visām bēdām un raizēm. Tomēr gaužām sāpēja sirds, ka šī skiršanās nāca tik pēkšņi, tālu prom no dzimtenes. Nebija klāt nedz bērnu nedz mazbērnu, bijām tikai abas ar māsu un uz apbedīšanu spēja ierasties tikai G. (nelaika jaunākā meita, A. P.). Apbedīšana bija nolikta Regensb. kapsētā, plkst. 9 no rīta, bet tiešī tai laikā bija smags uzlidojums. Sēdējām kādā kapsētas tuvumā esošā bunkurā. Stacija un citas ēkas apkārtnē dega un grāviens pēc grāviena tricināja bunkura sienas.

Tikai ap plkst. 5 p.p. cauri gruvešiem nokļuvām kapsētā, kur tēvs mierīgi gulēja ziediem pušķotā kapličā. Pie kapa skaistus un mierinošus atvadīšanās vārdus teica vietējais mācītājs. Tā kā šeit pieņemts kapu tikai vēlāk aizbērt, bijām nodomājušas uz kapsētu aiziet otrā rītā, lai kapa kopiņu apkoptu, to izpušķotu un lai atvaditos. Kapsētā nokļūstot tomēr ieraudzījām, ka kaps vēl aizvien neaizbērts, jo izrādījās, ka uzlidojuma laikā viens no kapu racējiem nosists, otrs smagi ievainots, bet trešais — kapu uzraugs, vecs tētiņš, viens pats nespēja neko darīt. Nekas cits neatlika, kā māsai un G. ņemt rokās lāpstas un aizbērt tēvam kapu ar svešām smilšu, gaužas asaras birdinot . . . Ja nu satiecietmūsu dzimtenes draugus un paziņas, tad pastāstiet arī viņiem par mūsu lielajām bēdām, ko Dievs mums uzlicis ar pacietību panest . . ."

☆

Esmu daudziem jau vēstījis par šiem traģiskiem likteņiem. Daudzi tomēr šo vēstījumu vairs nav sadzirdējuši, jo paši piepulcējušies lielajai aizgājēju saimei. Bet šim liktenim jau neizbēgt arī mums, palikušajiem, jo

„No zemes kas ņemts ir, par zemi tam kļūt,
Bet dvēsele mūžības elpu lai jūt."

(Kārļa Jēkabsona vārdi).

A. Pks.

Bafalo ev. - lut. draudzes valde un padomes locekļi ar mācītāju un viesi A. Birznieku. Pirmā rindā no kreisās: kasieris R. Gerhards, pirmais pr-ks Pēteris Gailītis, viesis prāvests A. Birznieks, mācītājs J. Vējiņš un draudzes pr-ks A. Smilktiņš. 2. r. no kr.: Valdes loc. K. Strauss, pad. loc. J. Treimanis, A. Nogobads pr. v. A. Rācenis, rev. kom. pr. B. Malējs, sekr. R Epermanis un padomes loc. W. Celms.

AUG RAŽENA JAUNATNE

KO SPRIEDA ANGLIJAS JAUNIEŠI NOTINGHEMĀ

Notinghamā, kuŗā pirms 6 gadiem Anglijā dzīvojošie latvju jaunieši sapulcējās pirmo reizi, šo Lieldienu laikā Poļu lidotāju klubā notika ELJA's Anglijas nodaļas septītais kongress. Piedalījās ap 50 jauniešu. K. Putrāns referēja par komūnismu un teoloģijas kand. Celms par tēmatu Ticības nozīme mūsu dzīvē. Par nodaļas valdes priekšsēdi ievēlēja lesterieti Māri Irbīti.

Kongresa oficiālā atklāšana notika sestdienas vakarā, 1. aprīlī, un to ievadīja ELJA's Anglijas nodaļas valdes priekšsēde Baiba Ozoliņa. Atklāšanas uzrunā Daugavas Vanagu Fonda valdes priekšsēža vietn. J. Frišvalds atzīmēja, ka 16 svešatnes gados izaugusi jauna latvju paaudze, kas noticis visumā draudzīgā un tomēr svešā vidē. Tai bijusi tendence atsvešķu individu ciešāki iesaistīt iezemiešu sabiedrībā, kas reizē var nozīmēt zināmu atsvešināšanos no latvju tautas un tās mērķiem. Tai pat laikā Maskava nežēlo rubļus organizētās latvju trimdas drupināšanai. Par spīti tam, — mūsu jaunatne šais Lieldienās pulcējās sanāksmēs Notinghamā, Vesterosā un Parīzē, kas apliecināja tās uzticību latvju tautai. Līdzīgi agrākām pauudzēm, arī šodienas jaunatne centīsies rakstīt spožas lappuses jaunās Latvijas brīvības cīņu vēsturē.

LNPL loc. un DVF Notinghamas nod. valdes pr-dis A. Platacis kongresa dalībniekus apsveica LNPL un Notinghamas nodaļas vārdā. Notinghamas nod. Vanadžu komitejas pr-ce E. Clekure jaunatni sveicināja nodaļas Vanadžu uzdevumā un ELJA's Anglijas nod. pr-dei B. Ozoliņai atminai pasniedza grāmatu.

Sarīkojuma turpinajumā notika koncerts. To ievadīja Notinghamas jauktais koris ar 3 dziesmām N. Kandroviča vadībā. Iepriecināja V. Baštika — Skaidram būt E. Dambja vadībā, ar 2 dziesmām sakumā debitēja Londonas vīru dubultkvartets Gaiziņš. Notinghamiete Gundega Bālode, kuŗai tikai 11 gadu un nupat sekmīgi nolikusi eksāmenus, kas paver ceļu vidējām mācības iestādēm, tikamā izpildījumā sniedza 3 klavieŗu solo.

Mūzikālo daļu nomainīja theol. kand. Celma izteiksmīgi deklamētā Leonīda Breikša Lūgšana. Jaunais Leonīds Melnbārdis izpildīja 2 klavieŗu solo. Patālo ceļu mērojušais M. Mežmalietis dziedāja A. Kalniņa Brīnos es, klavieŗu pavadījumu veicot M. A. Zariņai. Koncerta programmu, ar J. Straumes Pie Baltijas jūras un J. Mediņa Šalc jūrmalas priedes, noslēdza Gaiziņš, kas guva klausītāju aplausus. Šī londoniešu dziesmotā saime sniegumā rādīja tālāku augšupeju. Dziedātāji visi jauni puiši, kaut tikai visiem gadu gājumā pietiktu izturības palikt uzticīgiem latvju dziesmai. Kongresa rīkotājiem pienākas komplimenti par pašu Lieldienu koncerta ideju.

Sarīkojumu noslēdza skaņu filmu izrāde. Redzējām DVF Bradfordas nod. tautas deju kopas Sakta turnēju Francijā un Īrijā. Filmas lieti kalpo Saktas gaitu un darbības dokumentēšanai, un arī citi var ar interesi tās skatīties.

Otrā dienā ELJA's Anglijas nodaļas kongresa darba sēdi ievadīja svētbridis, izlūdzoties Dieva svētību mūsu jaunatnes darbam un latvju tautai.

Sēdi atklāja Anglijas nodaļas valdes pr-de B. Ozoliņa. Par sēdes prezidiju pr-di ievēlēja V. Aueru, sekretārēm S. Eberšteini, I. Āriņu, balsu skaitītājiem V. Stabiņu un J. Rītiņu. Dalībnieku skaits bija ap 40.

Vadības ziņojumos noskaidrojās, ka šī gada kopīgais ELJA's kongress notiks Dānijā, netālu no Kopenhāgenas augusta sākumā.

Par Londonas kopu ziņoja V. Grunts. Sanāksmēm pulcējas katru otru nedēļu. Notikuši referāti ar sekojošām pārrunām, dažāda rakstura sarīkojumi — gan patstāvīgi, gan kopā ar citām organizācijām.

Lidsas „Kamoliņa" kopas ziņojumu sniedza J. Šmits. Tautas deju kopa Kamoliņš piedalījusies ļoti daudzos sarīkojumos, no tiem lielāks skaits bijis sveštautu publikai, kas atraduši arī publicitāti ne tikai presē, bet arī radiofonā un televizijā. Kopu atbalsta DVF Lidsas nodaļa. Koventrijas kopā 7 biedri, uz sanāksmēm pulcējas reizi mēnesī — ziņoja I. Āriņa.

Viltšīras kopā 7 biedri, un par to pastāstīja vad. J. Stabiņš. Notikušas vietējas sanāksmes, sarīkojumi. Braukts ciemos uz citām vietām. Ņemta līdzdaliba DVF jaunatnes darbinieku kursos.

Notinghamas kopas ziņojumu sniedza G. Tomsons. Notikušas periodiskas sanāksmes ar spoŗta spēlēm. Ņemta līdzdaliba tautas deju kopā un vietējā DVF nodaļas darbā. Kopā 13 biedru.

Nākamam darbības gadam savu kandidatūru vairs neuzturēja līdzsinējā pr-de B. Ozoliņa, kas paredzējusi šai vasarā izceļot. Par ELJA's Anglijas nod. valdes pr-di vienbalsīgi ievēlēja Māri Irbīti (adr.: 37, Shropshire Rd., Leicester). M. Irbītis ir stalts jauns puisis, kas šai gadā darbojas ari DVF Lesteras nod. valdē, pildot kasiera pienākumus. Jaunais priekšsēdis ir arī šacha entuziasts. Pārējie ievēlētie valdes locekļi savus pienākumus sadalījuši šādi: pr-ža vietn. V. Grunts, sekretāre A. Ērgle, kasieris J. Rītiņš un pārstāvis pie LNPL un DVF J. Stabiņš (adr.: 35, Blagrove Cres., Hartcliffe, Bristol, 3). **V. F.**

Patiesība par jauno padomju rubli

Naudas „reforma", pielidzinot Padomju Savienības „veco rubli" desmit „jaunā rublja" kapeikām, ko ar lielu troksni pasaulei savā laikā izklieda kā padomju laikraksti, kas tikai pa daļai un atsevišķos gadījumos nonāk rietumu lasītāju rokās, tā arī Austrumberlīnes „Dzimtenes Balss", tagad noslēgusies, un pēc 31. marta vairs „veco rubli" neatzīst par likumīgu maksāšanas līdzekli.

„Cīņa" un pārējie padomju laikraksti lielās, ka ar „jaunā rublja"ievešanu padomju valūtas vērtība esot pacelta, bet reizē mēģina noslēpt faktu, ka, kaut gan viens jaunais rublis ir pielīdzināts desmit vecajiem, tā vērtība zeltā nav palielināta desmitkārtīgi, kā to varētu sagaidīt, bet tikai četras ar pus reizes. Tātad īstā jaunā rublja vērtība zeltā faktiski pazemināta.

Tomēr strādnieku algas ir pieskaņotas automātiski jaunajam rublim, neņemot vērā tā faktisko vērtību zeltā, bet vienkārši dalot agrākās algas ar 10. Sakarā ar to tagad kvalificētu strādnieku mēneša alga caurmērā noteikta uz 80 rubļiem. Tādā pat veidā parkārtotas patēriņa preču cenas. Tagadējās algas Padomju Latvijā, salīdzinot, piemēram, ar Zviedrijas algām, caurmērā uz pusi mazākas, kamēr cenas divas reizes augstākas. Nav noslēpjams, ka strādnieki neko nav ieguvuši ar naudas „reformu", bet tiem nāksies samierināties ar reālo darba algu samazināšanu, saņemot, ja algas pārlēš zeltā, desmit zelta rubļu vietā tikai četri ar pus. Citiem vardiem — 45% no agrākām reālām algām!

Padomju Savienības „jaunā šķira" un tās birokratiskais vagaru administrācijas aparāts, kas jau izveidojis diezgan prāvu „vidējo šķiru", kas bauda labumus un var pastāvēt tikai no „jaunās šķiras" želastības, jau savā laikā visai veikli prata aplaupīt visu padomju tautas masu, kad tie anullēja valsts aizņēmuma vērtspapīrus, lai gan tos strādnieku plašās masas bija spiestas gadiem ilgi iegādāties, paciešot patvarīgus atskaitījumus no algām. Kad šo reformu istenoja, Chruščevs ciniski pazobojās par zaudējumu cietējiem stradniekiem, ironizēdams, ka Vakareiropa šādu soli nekad neuzdrošēs izprast . . .

Tagad „jaunā šķira", kuŗu lielās algas un „speciālie veikali", kas šo šķiru vēl papildus apgādā ar visām precēm un pie tam par smieklīgi lētām cenām (vienkāršiem strādniekiem tie preces nepārdod) sargā no visādu finanču kombināciju sekām, iedrošinājusies vēl tālāk turpināt strādnieku aplaupīšanu, izmantojot šim nolūkam naudas „reformu". Ir laikam taisnība franču parunai, ka „apetite rodās ēdot" . . .

SEPTIŅU BĀRENĪŠU DRŪMĀ NĀKOTNE

Nujorkas latviešu saimei pag. nedēļā nāve atrāvusi četrus locekļus

Irma VENDLANDS, dzimusi Irumanis, 33 g. v., mirusi 5. aprīlī Bruklinā. Dzimusi Rīgā, slimojusi ar epilepsiju, mājās kritusi un vēlāk atrasta bez dzīvības. Atstāj 7 mazgadīgus bērnus. Par to likteni spriedīs luterāņu bērnu aprūpes nodaļa, kas līdz šim ģimeni pabalstīja. Iespējams, ka tos ievietos kādā patversmē, bet maz izredzes, ka visi tiks kopā. Varētu apsvērt arī audžu vecāku problēmu, un, ja kāds vēlētos šos bērnus adoptēt, lūdz rakstīt māc. R. Zariņam, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y.

Šo ģimeni piemeklējis traģisks liktenis. Pag. gada decembrī mira tēvs, Konstantīns Vendlands, 54 gadu vecumā. Luterāņu aprūpes nozare abiem Vendlandiem deva brīvas kapa vietas.

☆

Anna JOSTSONE, 78 g. v. atraitne, mirusi 25. martā Bruklinā.Nelaikē dzimusi Mēmeles pagastā; ASV ieceļojusi 1910. g.

Ilze Rūta SEBRIS, 18. g. v., mirusi Bronksā. Dzimusi Rīgā, ASV iebraukusi 1949. g. Ilgi slimojusi.

Žanis POHEVICS, 58 g. v., miris 29. martā Bruklinā, apglabāts 1. aprīlī. Dzimis Liepājā, ASV iebraucis 1944. gadā, miris ar sirdstrieku.

Vilma VALTERS, 80 g. v., mirusi 2. aprīlī Bruklinā, apglabāta 5. aprīlī Evergrīnas kapos. Dzimusi Talsos, ASV ieceļojusi 1914. gadā. **V. I.**

Savienotās VALSTIS

NUJORKA

● Kaut gan kultūras dienas jau sen pagājušas, Nujorkas Daugavas Vanagu rosība kultūras laukā neapsīkst arī tagad. 8. aprīlī Master Institute zālē viesojās Rostonas DV Jaunais teātris ar T. Molnāŗa ...

16. aprīlī Bruklinas Mūzikas akadēmijā dziedās viešņa no Vācijas — Paula Brīvkalne.

Mēneša sanāksme, 22. aprīlī, būs veltīta dzejnieka Leonida Breikša atcerei. Sanāksmi kuplinās Tamāra Breikša, Nikolajs Kalniņš, Austra Steinberga, Izolde Pulciņa - Baumane un Alise Dzirkale - Cenne.

ASV BAZNĪCĀS

Nujorkas latviešu ev. - lut. draudzē svētdien, 16. aprīlī trīs dievkalpojumi:pl. 2 dienā Betlēmes baznīcā, māc. R. Zariņš; pēc tam dāmu komitejas rīkots draudzes vakars; pl. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, māc. O. Gulbis; , pl. 6 vak. Bronksas Sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St., svētdien, 16. aprīlī, pl. 10.00 bērnu dievvārdi un svētd. skola. Pl. 11.00 dievkalpojums.

Trešdien, 19. aprīlī, pl. 7 vak. draudzes namā Bībeles stunda. Māc. A. Rautenšilds.

Sestdien, 22. aprīlī, pl. 6 vak. skautu - gaidu Jura dienas dievkalpojums. Māc. I. Kalniņš un A. Rautenšilds.

POKIPSIJA (N. Y.)

● Pokipsijas un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudze rīko bazāru š. g. 15. aprīlī, plkst. 18.00 „Germania" kluba telpās. Priekšnesumu daļā piedalīsies Filadelfijas vīru dubultkvartets. Šeko loterija un saviesīga dzīve.

● Draudzes māc. A. Anšēvics nokristīja jaunāko Palkaunieku ģimenes atvasi — Mārtiņu Jāni.

● Svētdienas skolas rīkotā „Zaķa diena" skolotājas A. Šmits vadībā notika Vimbu ģimenes jauniepirktā plašajā mājā. Skolas bērni deklamēja svētku dziesmiņas. Par atspirdzinājuma galdu rūpējās B. Vimbas kundze.

● Vietējā čadvika - IBM šacha klubā ar labiem panākumiem piedalās G.Zvaigzne un V.Šmits. Abu latviešu līdzdalība stiprina klubu komandas sacensībās. Klubs, spēlējot Vestčesteras šacha līgā, pašreiz atrodas 3. vietā. G. Zvaigzne uzvarējis kluba vaduses-Mucenieces darbu izloze u.t.t. Vakariņas un atspirdzinājumi. Spēlēs deju kapella „Ritms" no Saginavas.

● Gleznotājas Skaidrites Kocēns (no Argentīnas) gleznu izstāde Latviešu b-bas namā no 15. — 23. aprīlim. Izstādi atklās 15. aprīlī, plkst. 5 p.p., un tā būs atvērta sestdienās un svētdienās no 2 — 9, pārējās dienās no 7 — 9 vakarā.

● Tekošā gadā Latviešu b-bas bēru fonda pārvalde darbosies sekojošā sastāvā: Pr-dis, Latv. b-bas prks, J. Grotēns, sekretārs V. Šitka, kasieri A. Rava un valdes loc. L. Skrupskelis.

● Jelgavas skautu pulciņš 4. aprīļa nodarbību laiku veltīja pirmā latviešu skautu pr-ka, ģen. K. Goppera piemiņai.

KALAMAZŪ, MICH.

● Latviešu b-bas, dāmu komitejas gadskārtējais pavasara sarīkojums 15. aprīlī, plkst.7.00 v. Recreation Park jaunajā zālē. Programmā Grand Rapidu Latv. b-bas teātŗa kopas viesizrāde ar Sk. Pences Neimanes 3 cēl. komēdiju „Lielais malks". Izrādi sagatavojis N. Šubiņš. Pēc teātŗa saviesīga dzīve ar balles ka-ralienes vēlēšanām, graf. M. In-

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Grand Rapidu latviešu biedrības teātŗa kopas ansamblis ar Skaidrites Pences 3 cēl. komēdiju Lielais malks 15. aprīlī viesosies Kalamazū, un izrāde notiks pl. 7.00 vakarā Park Recreation telpās. Sarīkojumu organizē Kalamazū latviešu biedrība.

● Pēc neilgas slimošanas šīs zemes gaitas beidza latviešu māmuļa Milda Avots, dzim. Loks. Viņa bija 78 g. veca un dzimusi Vitebskas apriņķī, uz kurieni tās vecāki izceļojuši 1870. gadā, lai līdz šim gimeni pabalstīja. Iespējams, ka tos ievietos kādā patversmē, bet maz izredzes, ka visi tiks kopā. Varētu apsvērt arī audžu vecāku problēmu, un, ja kāds vēlētos šos bērnus adoptēt, lūdz rakstīt māc. R. Zariņam, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y.

Šo ģimeni piemeklējis traģisks liktenis. Pag. gada decembrī mira tēvs, Konstantīns Vendlands, 54 gadu vecumā. Luterāņu aprūpes nozare abiem Vendlandiem deva brīvas kapa vietas.

☆

Anna JOSTSONE, 78 g. v. atraitne, mirusi 25. martā Bruklinā.Nelaikē dzimusi Mēmeles pagastā; ASV ieceļojusi 1910. g.

Ilze Rūta SEBRIS, 18. g. v., mirusi Bronksā. Dzimusi Rīgā, ASV iebraukusi 1949. g. Ilgi slimojusi.

Žanis POHEVICS, 58 g. v., miris 29. martā Bruklinā, apglabāts 1. aprīlī. Dzimis Liepājā, ASV iebraucis 1944. gadā, miris ar sirdstrieku.

Vilma VALTERS, 80 g. v., mirusi 2. aprīlī Bruklinā, apglabāta 5. aprīlī Evergrīnas kapos. Dzimusi Talsos, ASV ieceļojusi 1914. gadā. **V. I.**

AMERIKĀŅU INTERESE PAR LATVIEŠU IZSTRĀDĀJUMIEM

Kādu dienu studenšu vienības Ausmas Kalamazū pulciņa rakstvedei Gintai Ķeņģei zvanīja Micigenas ģeologu un mineralogu kluba programmas daļas vadītājs Water's: „Redzējām jūsu raidījumu televīzija par latviešu lietišķo mākslu. Mūsu kluba biedros radusies dziva interese par latviešu rotu izstrādājumiem un dzintaru. Priecātos, ja jūs varētu sniegt mūsu klubam programmu par šiem tematiem."

Ausmas Kalamazū pulciņš Vilmas Rītumas un Dr. Valijas Runģes vadībā sagatavoja īpašu programmu kluba sanāksmei. Vakaru ievadīja Ligita Blankenburģe ar referātu par dzintaru, tā vēsturi un nozīmi latviešu izstrādājumos. Otrs referāts bija Editei Balkai par latviešu rotu stilu un izveidošanos. E. Balka savu stāstījumu illustrēja arī ar gaismas attēliem. Rotu un dzintara pielietošanu latviešu tautas tērpu greznošanā demonstrēja Rūta Kupsē, Rūta Mežsēta un 10 gadu vecā Sniedze Runģe.

Pēc referātiem kluba biedri iepazinās ar izstādītiem latviešu rotu un dzintara eksponātiem. Tos bija atvēlējuši Latviešu daiļamatnieku pārstāvis Kalamazū Vilis Miķelsons (zeltkaļu Telles, Ķivlenieka, Pētersona, un Krika darbi) un Zeimaņa kundze. Sevišķi skatītājiem patika Ķivlenieka Kanadas nacionālā izstādē gcdalgotā jumtiņu sakta un Zeimaņa kundzes īpašumā esošā zeltkaļa O. Grīna saules sakta. Pie rotu un dzintara galdiem uz daudzajiem skatītāju jautājumiem atbildēja Rasma Kupse un Ginta Ķeņģe.

Sanāksmes telpās bija izstādītas arī grāmatas: prof. A. Spekkes „History of Latvia" un „The Ancient Amber Routes", Latvju raksti un Latviešu lietišķā māksla (Daiļamatnieku savienības izdevums). Referātu sagatavošanai un gaismas attēliem reti pieejamus materiālus par latviešu rotām bija laipni atvēlējis gleznotājs Arnolds Šīmanis no Čikāgas.

Sanāksmes telpas bija dekorētas latviskiem audumiem un Baiku un Ritumu ģimeņu pūra lādēm. **V. R.**

MIRIS FARMACEITS TEODORS LEJIŅŠ

Grand Rapidi (Mich.) V. Z. Grand Rapidos svešniecības gaitas savas ģimenes vidū vadīja bij. Latvijas universitātes mācības spēks, farmaceits un rosīgs sabiedrisks darbinieks Teodors Lejiņš.

Nelaikā dzimis 1889. gadā Zasas pagastā. Tēvs bijis pagasta darbvedis un vēlējies sagādāt dēlam labu izglītību. Pēc studijām Tērbatā L. strādāja Sarkanā krustā Pēterpilī un kara medicīniskā akadēmijā, būdams tur priekšnetu pasniedzējs. 1920. g. izraudzīts par asistentu Latvijas universitātes ķīmijas fakultātē, kur strādājis pie prof. Zariņa, galvenā kārtā vadot praktiskos darbus studentiem. 1924. g. A.Lejiņš tiek sūtīts uz Strasburgu Vācijā, lai papildinātos zināšanās un pieredzē, un pēc viena gada ārzemju komandējuma viņš atkal atgriežas universitātes darbā. 1927. gadā viņš dodas uz savu dzimto pagastu — Zasu un atver aptieku, kuŗu izveido par priekšzīmīgu uzņēmumu plašākai apkārtnei.

Nelaikim veltīts aizlūgums notika Edžebines bēŗu namā, un tur pie aizgājēja šķirsta stāvēja korporāciju kopas goda sardze Krāšņu korporācijas Letgalija vainagu, kuŗas filistrs bija aizgājējs, nolika A. Redlichs, korporāciju kopas vārdā O. Jirgensons, korporācijas Frat.Metropolitāna — K. Tālbergs, Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev. - lut draudzes un latv. b-bas — A. Grīnbergs, skolotāju saimes — E. Brune u. c. Atvadoties no sava drauga, korporāciju kopas biedri nodzied

PATREIZ IR PAVASARS

Vai esat padomājuši par savas mājas dārza izdaiļošanu, sākot ar

EVERGRĪNU, VISĀDA VEIDA STĀDIEM, KOKIEM, PUĶĒM, KRŪMIEM etc.

DARBS PIRMKLASĪGS. GRIEŽATIES PĒC PADOMA. LIELĀKĀ ŅUJORKAS — LONG ISLAND'as DĀRZNIECĪBĀ.

PĒTERIS ČAKARS

DĀRZNIECĪBA — NURSERY

19 Pine Street, Oceanside, L. I., N. Y., telefons RO 4-5788.

DĀVANĀM

- JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
- KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

MĀKSLAS DZĪVES SĀKUMI KALIFORNIJĀ

Kādreiz Kalifornija bija spāniska. Tad laiks aiztecēja tikmēr valībā, fiestās, vēršu cīņās un neskaitāmās citās izpriecās, kad pa tā sauc. karaļa ceļu jādelēja staltie kaballeros, tērpušies samta biksēs, kad indiāņu vageros ganīja kalnu aizās lielos ganāmpulkus, kad melnacainās senjoritas dejoja pie smeldzīgām ģitāres skaņām un kad visiem bija pārpilnām vaļas un pārpilnām brīvā laika.

So jauko idili satricināja līdz pamatu pamatiem tā sauc. „zelta drudža laiki" Kalifornijā, kas bija tik īpati un radīja tik plašu atbalsi visā pasaulē, kā reti kāds cits notikums.

Kāds vēsturnieks saka: „Ņemiet apdomīgos, nopietnos, izun gudros Ņuenglandes biznesmeņus, piejauciet tiem klāt krietnu skaitu jūrnieku, Austrālijas noziedzniekus, Meksikas robežas pārnācējus, norūdītus meža vīrus, dažus profesionālus azartistus, viskija pārdevējus un lielā stila krāpniekus, tad iesviežat vēl šinī barā dažus izputējušus tirgotājus, cerības vilušos milētājus, spekulantus un arī profesionālus kalnračus, labi sajauciet šo maisījumu un kā virces pielieciet nevaldāmu zelta kāri, sliktu likieri, rouge et noire, spēli, zvērastus, pistoles, nažus, dejas, — un jūs dabūsit kaut kādu priekšstatu no tā laika Kalifornijas sabiedribas."

Šinī sabiedrībā bija piem. students, kas Harvardas universitātes prezidenta līdzdoto Bībeli pārdeva par degvīna glāzīti pirmajā Sakramento krodziņā, bet šinī sabiedrībā bija arī tādi vīri, kas vēlāk cēla visu Amerikas Savienoto Valstu slavu, kā piem., Hersts, Studebekers, Hentingtons, Stenfords u. c. Šī sabiedrība bez jebkādiem valdības pārstāvjiem nodibināja tādu sadzīvi, kāda reti kur vēl sastopama un kuŗa noderēja par drošu pamatu vēlākai Kalifornijai.

Ja mēs runāsim par ceļiem, kas veda uz Kalifforniju, mums būs jārunā par zeltračiem; ja mēs runāsim par Kalifornijas likumiem, — mums būs jārunā par zeltračiem; ja mēr runāsim par mākslu Kalifornijā, — mums būs jārunā par zeltračiem," u.t.t. Tie visi ir temati, kas aptver biezus grāmatu sējumus. Šeit gribas pieminēt ar dažiem vārdiem vienīgi zeltraču kā skatuves mākslas laika ievaditājus Kalifornijā.

Ja starp zeltračiem bija laudis, kas visu nedēļas izpeļņu sestdienā un svētdienā notrieca tā sauc. „ zalonā", tad turpretim bija arī laudis, kas prasīja mākslu, ne jau kaut kādu mākslas surogātu, bet patiesu, īstu mākslu. Viņu prasības vajadzēja izpildīt, un tāpēc arī gandrīz katrā zeltraču pilsētiņā ierīkoja teātŗa namu. Tāds ievērojams amerikāņu aktieris kā Edmunds Buss, ko savā laikā uzskatija par labāko tēlotāju Šekspīra lugās, atminās stāsta, kā viņš bridis pa dubļainajiem ceļiem uz zeltraču pilsētiņām, lai gūtu iespēju pievienoties teātŗa ansamblim.

Vairākus gadus zeltraču vidū pavadīja arī dejotāja un Bavārijas karaļa Ludviķa otrā mīļākā Lola Montesa, kas šeit sāka mācīt deju mākslu kādai pavisam mazai meitenītei. Šī meitene bija Lota Krebtri. Viņas pirmā „skatuve" bija zeltraču kalēja smēdē. Pēc tam vairāk kā 50 gadus ilgi viņa bija visvairāk dievinātā Kalifornijas meita un viena no vispopulārākajām mākslinieciem ASV. Kad kādreiz Ņujorkā kāds viņai ievaicājās, kā gan viņa spēj tā valdzināt publiku, Lota atbildēja: „Ja es pratu aizraut netīros un drūmos zeltračus, tad citur to veikt ir tīrais nieks." Kad pēc 1. pasaules kaŗa māksliniece nomira, viņa vairāk nekā 4 milj. dolaru lielo mantojumu bija novēlējusi kaŗa veterāniem. Šini novēlējumā atradās vairāki lieli zelta gabali, kuŗus sajūsmināties Kalifornijas zeltrači viņai savā laikā bija uzmetuši uz skatuves.

Kāds zeltraču dzīves attēlotājs savā grāmatā atstāsta šādu gadījumu: „Kad ievērojamā pianiste Elīza Biskakianti bija paziņojusi, ka ieradīsoties koncertēt zeltraču Daunvilā, visi zeltrači to uzskatija par ievērojamu notikumu. Kad rīcības komiteja jau varēja vēstīt, ka mākslinīce brauc, — zeltrači steidzās tai pretim un ienesa pilsētiņā uz rokām ne tikai viņu pašu, bet arī viņas klavieres."

Reiz Sanfrancisko pilsētā bija ieradies kāds kuģis no Čīles. Kuģa laudis stāstīja, ka Valparaizo pilsētā esot ieradusies no Eiropas vesela operas trupa. To pazirdēja zeltrači un sprieda: „Ja kaut kas ir iespējams kādā Dienvidamerikas pilsētā, kādēļ tad tas nav iespējams Sanfrancisko pilsētā?" Bet lūk — nebija telpu. Uz ātru roku diviem sarīkojumu namiem, kas atradās viens otram blakus, izlauza blakus sienas, un tā radās pirmais operas nams šinī pilsētā. Tā radās pamati Sanfrancisko operai, kuŗā ir dziedājuši gandrīz visi pasaulē slavenākie mākslinieki.

Felikss Krusa

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Laikrakstā „Toronto Daily Star" redaktors Tomāss Allens konstatē, ka vairums kanadiešu strādnieku, kas iemācijušies kādu arodu, to nepietiekoši pārzina. Ja Kanadā ikkatrs savu arodu prastu pienāciģi, domā Allens, tad pēdējos mēnešos bezdarbs būtu jūtami mazinājies. Bez tam autors jo asi kritizē techniskās skolas, kas izlaižot dzīvē nesagatavotus skolniekus, resp., arodu pratējus.

☆

Toronto policija ziņo, ka pagājušajā nedēļā apcietināti pavisam 60 jaunieši, kas izdarījuši dažāda veida kriminālnoziegumus. Lielais vairums no šī skaita apsūdzēti veikalu apzagšanā.

☆

Kanadas privātskolu vaditāji lūguši federālo valdibu piešķirt $25.000,- pabalstu skolu uzturēšanas vajadzībām.

★

Saskačevanas universitātes profesors Dr. W. Hilliards nesen apcelojis vairākas zemes, lai iepazītos ar sociālās apdrošināšanas jautājumiem. Viņš secina, ka sociālā apdrošināšana, īpaši Vācijā, labi nostādīta, un pēc tās parauga cer izveidot līdzīgu savā provincē.

☆

Šogad Ontario izglītības asociācijas gadskārtējais konvents notika Toronto, pulcinot skolotājus no visas Kanadas. Konventā pārrunāti vairāki nozīmīgi jautājumi, kas skar skolu sistēmas izveidošanu un paplašināšanu atsevišķās provincēs.

☆

Pazīstamā kino zvaigzne Glorija Svensons, kas trīsdesmitajos gados aizrāva publiku ar savām filmām patlaban atpūšas Ņujorkas pievārtē savā lepnajā vasarnīcā. Viņa sākusi pārskirstīt vēstuļu archīvu, ko daudzie cienītāji rakstījuši toreiz, kad viņa bija slavas augstumos. Atradusies arī vēstule, ko rakstījis toreiz D. F. Kenedijs.

☆

Elizabete Rova no Dundas, Ont., tikai pēc Toronto tiesneša B. Rodžera sprieduma uzzināja, ka Kanadā vienai sievai nevar būt divi vīri. Tiesnesis bija visai žēlīgs un vaininiecei nepiespriedā naudas sodu.

PĀRĀKAS PAR CITĀM!

Penmans

WARRANTED PENMANS GRADE KNIT-GOODS

IZTURĪGĀS

DARBA ZEĶES

Lielā izvēlē dažāda stila un veida PENMANS DARBA ZEĶES Kādas jūs arī izvēlētos, iegūsit par zemākām cenām.

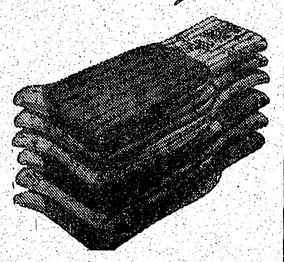

ARĪ APAKŠVEĻA — SILTĀ VEĻA

Slavens kopš 1868.

WS 10-4

PASTMARKU KRĀJĒJU IEVĒRĪBAI

A. Greblis savā rakstā „Kā krāt pastmarkas", L.A. 21. n-rā, brīdina no pastmarku iegādes veikalos, bet tīdvuds Roga L.A. 25. numurā tos ieteic, savukārt brīdinot no pastmarku iegādes filatelistu klubos vai organizācijās, kas, pēc viņa domām, nodarbojoties ar mentirdzniecību.

Gribu aizrādīt, ka Filatelistu klubi darbojas līdzīgi pārējām sabiedriskām organizācijām saskaņā ar attiecīgo valstu likumiem, tiem pieskaņojot savas darbības noteikumus. Viens no klubu darbības mērķiem ir veicināt savu biedru kollekciju veidošanu savstarpējās pastmarku apmaiņas vai arī pirkšanas-pārdošanas ceļā. Šim nolūkam parasti valdē ievēl kādu, kas kārto tā saucamās izvēles grāmatas, kuŗās ieviešo no biedriem pārdošanai nodotās markas. Šīs izvēles grāmatas pieejamas klubu biedriem un par pārdotām markām klubi patur zināmu % telpu īrei u.t.t. Ar šāda veida pastmarku tirdzniecību nodarbojas „The Royal Philatelic Society of Canada" (dibināta 1887. gadā), kas ir reģistrēta un Kanadas valdības atzīta filatelistu centrālā organizācija, apvienojot tuvu pie 8.000 atsevišķu krājēju un ap 70 filatelistu klubu.

Pastmarku tirdzniecība ir gan viens, bet ne galvenais klubu mērķis un tā ir legāla, ko var izmantot tikai attiecīgā kluba biedri.

Turpretī veikali pieejami visiem un krājēji nebūt nav jābrīdina no to izmantošanas, kā to savā rakstā dara A. Greblis. Protams, katram pircējam vēlama vispārēja informācija par attiecīgo marku kataloga cenu, pieejamību jeb retumu u.t.t. Daudzmaz lietas kursā jābūt arī jaunu uzvalku iegādājoties, vai citos tirdzniecīskos darījumos.

Lielākais vairums filatelistu izmanto visas godīgas iespējas savas kollekcijas veidošanai kā klubos, tā arī pastmarku veikalos. Personīgi neatzīstu pastmarku pirkšanu paciņās, it sevišķi, atsaucoties pa pastu uz laikrakstu sludinājumiem.

No savas puses gribētu vēl pieminēt trešo iespēju, t.i. pastmarku iegādi [illegible]

R. Norītis.

Vass & Rendek

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403, (College un Spadina ielas stūrī).

Tel. birojā — WA 2-6711, WA 2-6112, TORONTO.

Dr. med. Aleksandrs Baidiņš.

PUĶES NO ATMIŅU DĀRZA

Pazīstamais ginekologs Dr. A. Baidiņš stāsta jaunības atmiņas

II

Aleksandram bija dēls. Tas apprecēja kāda vietējā silķu lieltirgotāja meitu, kuŗas vecāki bija tikpat bagāti. Neviens no vecākiem savus bērnus skolā nebija sūtījuši, būdami tanīs domās, ka bagātu vecāku bērniem skolas neesot vajadzīgas. Bet kāzas saviem bērniem tie vēlējās sarīkot tik plašas un lepnas, lai visa Tērbata tās gadiem ilgi atcerētos. Kaut gan viņi izglītību neatzina un tādēļ savus bērnus nebija skolojuši, viņi vēlējās, lai kāzās būtu klāt intelligence, viss Tērbatas zieds, studenti. „Die gelehrte akademische Jugend muss da sein", tā viņi bija nolēmuši.

Kāzas bija noliktas jūnijā. Bet tani laikā Tērbata ir tukša, visi studenti izbraukuši, katrs uz savām mājām. Palikuši tikai tādi, kuŗi savu ceļa naudu bija nodzīvojuši un gaidīja, lai vecāki to sūta atkal. Tad tika lūgti visi, kādus vien varēja sadabūt. Daži, no Tērbatā palikušajiem bija tā nodzīvojušies, ka savus apavus bija ieķīlājuši lombardā, un vajadzēja staigāt pa ielām vienīgi galošās. Kāds cits savu ielas uzvalku bija aiznesis uz lombardu un staigāja apkārt frakā. Arī fraku viņš būtu ieķīlājis, bet to nebija ņēmuši pretim, jo pistoļu divkaujā, kādas toreiz Tērbatā nebija retums, bija izšauts caurī bikšu stilbam. Bikses gan bija rūpīgi salāpītas, bet divu ložu caurumu vietas tomēr bijušas manāmas, kādēļ bikses nav ņēmuši. Uz māju bez kārtīga uzvalka un apaviem braukt nevarēja, kādēļ bija jāgaida nauda, lai ieķīlātos objektus varētu izpirkt. Šādus naudas gaidītājus un citus tiem līdzīgus pa visu Tērbatu bija izdevies salasīt pietiekoši daudz, kādēļ arī brauciens uz baznīcu bija izveidojies grandiozs. Visi ielūgtie studenti, saprotams — atkal uz parāda, bija noīrējuši frakas. Pēc kāda gada rēķini par šim frakām bija piesūtīti Aleksandram, kuŗš tos bez iebildumu samaksājis. Kāzu svinībās studenti, krāsu lentās un cepurēs, kā maršali bija atstājuši lielisku iespaidu, tieši tādu, kādu to līgavas un līgavaiņa vecāki bija vēlējušies. Sākumā arī kāzu namā viss noritējis priekšzīmīgi. Tā kā arī es biju lūgts, jo biju aizkavējies Tērbatā, tad man bija izdevība svētku tālāko norisi novērot.

Bija pagājis samērā īss laiks, kad kāzu viesi jau bija paspējuši tik tālu iestiprināties, ka sāka norisināties lietas, kādas es līdz tam vēl nevienās kāzās nebiju piedzīvojis. Mani pārsteidza kāds students, kuŗš sēdēja pie klavierēm un spēlēja; bet spēlēja nevis ar rokām, bet kājām. Otrs, ļoti labu balsi, dziedāja dziesmas vācu valodā ar nepieklājīgu saturu. Brūtes pāris un viss lielais vairums viesu, izņemot studentus, bija igauņi. Igaunietes, labi vācu valodu nepārvaldīdamas un saturu dziesmām neizpratušas, skaļā balsī dziedāja līdz un slavēja: „Hübsche Lieder", „schöne Lieder", „feine Lieder". Kāds viesis bija sameklējis milzīgu kannu, kuŗā kāds cits iereibis viesis, vajadzības spiests, bija iepildījis kaut ko tādu, ko parasti nemēdz alus kannās pildīt; minētā kannā kāds aiz neuzmanības bija iztukšojis arī pelnu trauku. So pašu kannu gudrinieks bija piepildījis ar alu, t. i. jau kannā esošam saturam vēl uzpildījis alu virsū; no šīs kannas tad students bija kāzu viesiem devis dzert. Resnie igauņu onkuļi dzēruši no kannas un ūsas braucīdami slavējuši alu, sacīdami: „schönes Bier", „gutes Bier", feines Bier". Pats jaunais vīrs bija briesmīgi piedzēries; viņš bija nostājies kāzu nama milzīgās zāles vienā kaktā un vēma. Kāds students, kuŗš bija pazīstams kā lielākais donžuans Tērbatā, kādā citā zāles kaktā spaidīja nupat salaulāto jauno sievu, kuŗa arī bija galīgi piedzērusies. Vēlāk šis donžuans, kopā ar līgavu, abi bija pazuduši; viņi kāzu namā atkal ieradās tikai pēc divām dienām. Kad mīlas pāris ienāca atpakaļ kāzu namā, viņi konstatēja, ka brūtgans vēl joprojām nebija atskaidrējies un līgavas prombūtni nemaz nebija pamanījis.

Jau minētā pie Dr. Benjamiņa pavadītā vasara man palikusi sevišķi dzīvā atmiņā sakarā ar pāra raksturīgiem notikumiem, kam tiešs sakars ar Dr. Pēteri Rumpi, tādēļ gribu pie šī interesantā kollēgas mazliet sīkāk vēl pakavēties.

Dr. Rumpe bija ļoti liels augumā un stipri resns. Studējis Tērbatā medicīnu un sabijis students 25 gadus, tātad „bemoostes Haupt." Acīmredzot viņš bija patērējis savā laikā milzu daudzumu alkoholisku dzērienu, jo viņa acu baltumi bija pilnīgi dzelteni. Domāju, ka tas bija kāda aknu iekaisuma sekas. Viņa tēvs bija krodzinieks Stukmaņos (Pļaviņās), kādēļ bija varējis sūtīt dēlam uz Tērbatu naudu ilgus gadus un pie tam pietiekošā daudzumā. Kad dēls beidza studijas, tad vecais Rumpe bija ļoti lepns uz viņu, jo dēls nebija vis, kā citi to dara, kā vilks izskrējis caur Rīgu, bet nodevies studijām ilgi un pamatīgi. Šī paša iemesla dēļ stukmanieši (pēc studiju beigšanas Rumpe praktizēja Stukmaņos) savu dakteri bija ļoti iecienījuši.

Tanis laikos vēl ārstus godāja par „lielkungiem" un bučoja viņiem roku. Dr. Rumpe, būdams liels un stalts augumā, izskatījās ļoti reprezentabls; ar savu ārieni un stāju viņš pilnīgi atgādināja toreizējos zemes varenos, baronus; arī viņa uzstāšanās, kaut reizēm parupjā, tomēr bija ļoti imponējoša, tāda, kas iedveš respektu. Tādēļ arī neviens slimnieks Dr. Rumpem netuvojās citādi, kā vienīgi ar ļielu bijāšanu.

Dr. Rumpe allaž mēdza sūdzēties, ka par ātru beidzis studijas, par ātru šķīries no jautrās studentu dzīves. Nelaime viņam bija tā, ka pēc studiju beigšanas tēvs viņam turpat Stukmaņos, krogū, deva gan istabu un ēdienu, bet alum naudu vairs nedeva. Tā jaunajam dakterim bija jānopelna pašam. Tad arī Dr. Rumpe dienā pieņēma trīs pacientus, nekad vairāk, tieši tik daudz, cik viņam bija nepieciešams, lai nopelnītu alum tai dienai. Ja ieradās vēl papildus kāds slimnieks, tad Rumpe to nekādā ziņā vairs npieņēma„ bet dzina projām, bārās un pacientu tik briesmīgi kauninā, ka tas ātri vien manījās pazust. „Vai mani nobeigt gribat? Vai dakteris nav cilvēks?", u. t. t., tā bija parastā aizbildināšanās, pēc kam slimnieki nokaunējušies, ka uzdrošinājušies „lielkungu" tik briesmīgi apgrūtināt, brauca mājās, lai nākamā dienā agri, manītos būt pirmie. Ka kāds varētu par šādu izturēšanos apvainoties, to ņemt jaunā, tā bija tanīs laikos pilnīgi neiedomājama lieta. Katrs bija laimīgs, ja to pieņēma nākamā. dienā, un vakardienas nekaunīgo uzbāzību vairs neatcerējās.

Arī man personīgi pāra reizes gadījās sastapties ar Pēteŗa Rumpes bardziņu, kad no viņa tiku strostots un bārts bez mēra. Atgadījums šāds: biju tikko atbraucis Kalsnavā kā Dr. Benjamiņa aizvietotājs viņa kāzu gadījumā. Pie Benjamiņa uz priekšķāzu svinēšanu bija ieradušies jau minētie 12 studenti un Dr. Rumpe. Visi svinētāji kopā ar pašu Benjamiņu vidū bija novietojušies arī jau agrāk minētajā lielajā istabā, kuŗā milzīgs galds bija noklāts alus un šņabja pudelēm. Gribēju iepazities, bet lielā trokšņa un kņadas dēļ, tas nebija iespējams. Beidzot Rumpe bija mani ieraudzījis un uz mani zīmējoties sauca pāri visai istabai: „Kas tas tāds?" — „Tas mans vietnieks", Benjamiņš atbildēja. Rumpe prasija, vai tad Tērbatā neviena labāka ko sūtīt manā vietā neesot bijis?

Jau taisījos atbildēt, bet tad ienāca kalpone un ziņoja Benjamiņam, ka ieradies kāds laucinieks un lūdzot ārstu braukt viņam līdz uz dzemdībām. Dr. Benjamiņš tūliņ teica, lai es braucot un liekot stangas. Es pārbijos, jo biju gan dzemdēšanas palidzības teorētisko kursu noklausījies, bet stangas vēl nekad nebiju licis. To biju spiests pateikt Benjamiņam, visiem dzirdot.

Tas bija kā pērkona spēriens no skaidrām debesīm. Visvairāk uztraucās Rumpe, ka no Tērbatas atsūtījuši tādu, kuŗš nekā neprot. Tad Dr. Benjamiņš lūdza, lai Rumpe braucot man līdz un palīdzot. Rumpe sākumā negribēja ne parko braukt, bet beigās, Benjamiņa pierunāts, piekrita, taču visu ceļu, braucējam dzirdot, pukojās, ka tāds atsūtīts, kuŗš nekā neprot. So pukošanos viņš turpināja arī dzemdētājas istabā un visiem mājniekiem dzirdot. Pēc tam viņš man uzbrēca: „Liec stangas!" Es atkārtoju jau teikto, ka neesmu vēl stangas licis; vai Rumpe pats to nevarētu darīt. Dr. Rumpe man atkal uzbrēca: „Liec mani mierā. Es nevaru asinis redzēt!' Tad es novietoju dzemdētāju šķērsām gultā, nosēdos ar seju pret viņu un gatavojas likt stangas.

Dr. Rumpe nosēdās ar muguru pret manu muguru, lai nebūtu jāredz asinis. Pēc tam, ik pāris minūtes man jautāja: „Nu, kas ir. Vai vēl nav gatavs?"

(Nobeigums 7. lpp.)

ONTARIO VALDĪBAS ZIŅOJUMU SĒRIJAS TURPINĀJUMS

KATRAM SPORTAM NODERĪGI LABI KAIMIŅI

HON. J. W. SPOONER

Jau no senajām pionieŗu dienām vārdam kaimiņš ir ļoti svariga nozīme. Auto braucējs priecājas par to, ka blakus braucošās automašīnas vadītājs ir apzinīgs un kārtīgs. Lauksaimnieku interesē tas, lai viņa īpašumu robežotu labi kaimiņi.

No svara ir tas, lai sportsmeņi, kā mednieki, tā makšķernieki, piekoptu labu kaimiņu tradīcijas. Kārtīgs mednieks nekad nebojās cita īpašumu, aizvien raudzīsies, lai vārti aplokos tiktu aizvērti, tāpat, lai kāpjot pāri sētām, tās netiktu bojātas. Apzinīgs mednieks, pirms dodoties medīt cita īpašumā, paprasīs īpašniekam atļauju.

Par nožēlu ir atgadījies, ka lauksaimnieki ir snieguši sūdzības par nodarījumiem, ko nekārtīgi zvejnieki vai mednieki pastrādājuši to īpašumos, gan ar šaudīšanu traucējot iedzīvotāju mieru, kā arī atstājot neaizvērtus vārtus aplokos, kuŗu rezultātā mājlopi, bieži nemaz nemanot, atradušies uz lielajiem ceļiem; tāpat sabojātas sētas un neatļauta uguns kurināšana bieži ir izsaukusi ugunsgrēkus.

Medniekam vai zvejniekam ir jārēķinās ar to, ja viņam atļauj uzturēties cita īpašumā, tā ir privilēģija, kas tam tiek dota, bet šo privilēģiju nedrīkst uzskatīt kā tādu, kas tiem pienāktos ar likumu.

Pieaugot gadījumiem, par ko lauksaimnieki sniedz sūdzības par nekārtīgiem mednieķiem vai zvejniekiem, drīz var nonākt pie tāda stāvokļa, ka aizliegs medīt vai zvejot cita īpašumā.

Mednieki un zvejnieki, kam interesē šie sporta veidi, lūgti ievērot:

(1) Pieklājību, atrodoties uz cita īpašuma.

(2) Uzmanīgu apiešanos ar ieročiem.

(3) Ievērot konservēšanas noteikumus.

Ontario Department of Lands and Forests

HON. J. W. SPOONER, Minister

F. A. McDOUGALL, Deputy Minister

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU. BOX 220, STOCKHOLM.

ŠTUTGARTES VALSTS

PAULAS BR

KONCERTS

15. aprilī, plkst. 8 vakarā (pre

570 Shaw ie

Pie klavierēm: brīvmākslīni

Ieejas kartes: I vietā — $2.50, — II v skolēniem

Ieejas kartes iepriekšpārdošanā: Lotas puķu AMERIKĀ redakcijā — 123 Huron ielā, Kon

KARAVĪRA DOMAS PAR

JĀŅA KLĪDZĒJA „ZILIE KALNI", GRĀMAT

Lasot Jāņa Klīdzēja vienu no pēdējiem lielākajiem darbiem un iedziļinoties tā saturā, nākas konstatēt, ka autors grāmatas galveno pamatdomu ir veltījis „kanakam" jeb, kā rakstnieks pats to apzīmējis, Daugavas Vanagu kanakam, ar ko iezīmējas arī romāna pati centrālā persona Izidors Kalums, bij. virsleitnants Augusts Bārenis, Jaunais politisko zinātņu maģistrs Ilmārs Dimda, mācītājs Eižens Druva u. c.

Būdams autora domu biedrs un to aprindu pārstāvis, kuŗu centienus un domas autors tik saprotami ir izteicis savā grāmatā, ir liela vēlēšanās ar šīm rindām izteikt J. Klīdzējam Daugavas Vanagu paldies! It sevišķi par to, ka viņš nav vairījies risināt visas tās problēmas, kuŗas mūsu trimdas dienu gājumā kļuvušas jau kā pašsaprotamas lietas ar savām baltajām un ēnainajām pusēm, bet tās atspoguļojot rakstītā vārdā, nereti nākas dzirdēt dusmu un pārmetumu izvirdumus.

J. Klīdzējs no tā nav vairījies un saucis vārdā mūsu intelligenci, gan vecās un jaunās paaudzes akadēmiķus un jaunos mākslinieku, t. s. „ķēves dēlus un meitas", bij. kanakus, mācītājus un pārējo aprindu pārstāvjus. Viņš pat atļāvies parādīt trimdas dienu cilvēka dvēseliskos sarežģījumus, morāles pagrimšanu un atļaušanos sviest glāzi pret grīdu publiskā sarīkojumā; jā — bet tādas lietas atgadās taču tik biežī.

Izidors Kalums, bij. leģionārs un zēdelģemietis, skolotāja pārskolotājs, kuŗš pēc 6 gadu laulībā ar amerietagad šķiries, un jūdžu pa pavasapkārtni kaut kā Dendilona pilsētas atraduši vairstošī tautiešu. Rmaltīti „ar sipoļ ar Simonu, kuŗa zistams rakstnieviņa grāmatām savā laikā lasījkums ar rakstnieprezultātā Izidors nieka „būdas" pdā jaukā ezera pazīšanās ir „Bdzīvē, kur, pēc stopami arī latvnoklausus sarukas tiek cīlāti nnai un to autordelghemietis, betuzņēmējs (H. Blr arī tā sauktie „sīņi" — Augusts mārs Dimda, untur sprāgst kā gribot savest kāIzidora pārcelnieka Donalda krastmalas mājna sienā un cieskarpu kuŗiem irnieki . . . Nervu Lidumas apciemdusmas par Izidskatiem, ko leskašanu acīs; viņa ar brāli Ernestu, inženieri un cerLatviju un nez k

DĀMU FRIZIERSALONS, V

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Do

Tel. LE 6-9544, Toronto.

Dr. ROMAN PNEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā u

Speciālists iekšķigās, sievešu un venerīskās

3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-76

Runā vācieski un krieviski. Pieņem no pl.

ATBALSTIET

latviešu saimnieciskos pasā

LATVIEŠU SAIMN. DARBINIEKU APVIENĪB

LATVIJAS AMERIKĀ

MODE

SPIES

TORO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINA

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU K
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJAD
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅA
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VESTUĻU VEIDLAPAS, AP

u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TO ONT., CANADA. TEL.: EM

Pasūtinājumus līdzam nodot laiku

DAŽĀDAS KĪ

ATTĪSTĪŠANA

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNĪCA, 1

Darba laiks no pl. 9—5, sestdienās

U DĀRZA

stāsta jaunības atmiņas

idas es
zās ne-
rsteidza
ēja pie
et spē-
kājām.
ziedāja
nepie-
āris un
i, izpe-
i. Igau-
nepār-
esmām
dziedā-
ne Lie-
„feine
ja sa-
kurā
ajadzī-
s kaut
dz alus
kannā
iztuk-
o pašu
iepildī-
esošam
u vir-
tudents
dzert.
ruši no
mi sla-
chönes
Bier".
iesmīgi
pstājies
vienā
udents,
elākais
ītā zā-
salau-
ri bija
is don-
pi bija
atkal
die-
āca at-
onsta-
projām
igavas
pama-
njami-
alikusi
ārā ar
miem,
Pēteri
inte-
sīkāk
liels
udējis
s stu-
noos-
ņš bi-
milzu
rienu,
pilnīgi
bija
s. Vi-
ukma-
varē-

jis sūtīt dēlam uz Tērbatu naudu ilgus gadus un pie tam pietiekošā daudzumā. Kad dēls beidza studijas, tad vecais Rumpe bija ļoti lepns uz viņu, jo dēls nebija vis, kā citi to dara, kā vilks izskrējis caur Rīgu, bet nodevies studijām ilgi un pamatīgi. Šī paša iemesla dēļ stukmanieši (pēc studiju beigšanas Rumpe praktizēja Stukmaņos) savu dakteri bija ļoti iecienījuši.

Tanis laikos vēl ārstus godāja par „lielkungiem" un bučoja viņiem roku. Dr. Rumpe, būdams liels un stalts augumā, izskatījās ļoti reprezentabls; ar savu ārieni un stāju viņš pilnīgi atgādināja toreizējos zemes varenos, baronus; arī viņa uzstāšanās, kaut reizēm parupja, tomēr bija ļoti imponējoša, tāda, kas iedveš respektu. Tādēļ arī nevienam slimniekam Dr. Rumpem netuvojās citādi, kā vienīgi ar lielu bijāšanu.

Dr. Rumpe allaž mēdza sūdzēties, ka par ātru beidzis studijas, par ātru šķīries no jautrās studentu dzīves. Nelaime viņam bija tā, ka pēc studiju beigšanas tēvs viņam turpat Stukmaņos, krogū, deva gan istabu un ēdienu, bet alum naudu vairs nedeva. Tā jaunajam dakterim bija jānopelna pašam. Tad arī Dr. Rumpe dienā pieņēma trīs pacientus, nekad vairāk, tieši tik daudz, cik viņam bija nepieciešams, lai nopelnītu alum tai dienai. Ja ieradās vēl papildus kāds slimnieks, tad Rumpe to nekādā ziņā vairs nepieņēma, bet dzina projām, bārās un pacientu tik briesmīgi kauninājа, ka tas ātri vien manījās pazust. „Vai mani nobeigt gribat? Vai dakteris nav cilvēks?", u. t. t., tā bija parastā aizbildināšanās, pēc kam slimnieki nokaunējušies, ka uzdrošinājušies „lielkungu" tik briesmīgi apgrūtināt, brauca mājās, lai nākamā dienā agri, manītos būt pirmie. Ka kāds vārētu par šādu izturēšanos apvainoties, to nemt jaunā, tā bija tanis laikos pilnīgi neiedomājama lieta. Katrs bija laimīgs, ja to pieņēma nākamā dienā, un vakardienas nekaunīgo uzbāzību vairs neatcerējās.

Arī man personīgi pāra reizes gadījās sastapties ar Pētera Rumpes bardzību, kad no viņa tiku strostots un bārts bez mēra. Atgadījums šāds: biju tikko atbraucis Kalsnavā kā Dr. Benjamiņa aizvietotājs viņa kāzu gadījumā. Pie Benjamiņa uz priekšķāzu svinēšanu bija ieradušies jau minētie 12 studenti un Dr. Rumpe. Visi svinētāji kopā ar pašu Benjamiņu vidū bija novietojušies arī jau agrāk minētajā lielajā istabā, kuŗā milzīgs galds bija noklāts alus un šņabja pudelēm. Gribēju iepazities, bet lielā trokšņa un knadas dēļ, tas nebija iespējams. Beidzot Rumpe bija mani ieraudzījis un uz mani zīmējoties sauca pāri— visai istabai: „Kas tas tāds?" — „Tas mans vietnieks", Benjamiņš atbildēja. Rumpe prasīja, vai tad Tērbatā neviena labāka ko sūtīt manā vietā neesot bijis?

Jau taisījos atbildēt, bet tad ienāca kalpone un ziņoja Benjamiņam, ka ieradies kāds laucinieks un lūdzot ārstu braukt viņam līdz uz dzemdībām. Dr. Benjamiņš tūliņ teica, lai es braucot un liekot stangas. Es pārbijos, jo biju gan dzemdēšanas palīdzības teorētisko kursu noklausījies, bet stangas vēl nekad nebiju licis. To biju spiests pateikt Benjamiņam, visiem dzirdot.

Tas bija kā pērkona spēriens no skaidrām debesīm. Visvairāk uztraucās Rumpe, ka no Tērbatas atsūtījuši tādu, kuŗš nekā neprot. Tad Dr. Benjamiņš lūdza, lai Rumpe braucot man līdz un palīdzot. Rumpe sākumā negribēja ne parko braukt, bet beigās, Benjamiņa pierunāts, piekrita, taču visu ceļu, braucējam dzirdot, pukojās, ka tāds atsūtīts, kuŗš nekā neprot. So pukošanos viņš turpināja arī dzemdētājas istabā un visiem mājniekiem dzirdot. Pēc tam viņš man uzbrēca: „Liec stangas!" Es atkārtoju jau teikto, ka neesmu vēl stangas licis; vai Rumpe pats to nevarētu darīt. Dr. Rumpe man atkal uzbrēca: „Liec mani mierā. Es nevaru asinis redzēt!" Tad es novietoju dzemdētāju šķērsām gultā, nosēdos ar seju pret viņu un gatavojas likt stangas.

Dr. Rumpe nosēdās ar muguru pret manu muguru, lai nebūtu jāredz asinis. Pēc tam, ik pāris minūtes man jautāja: „Nu, kas ir. Vai vēl nav gatavs?"

(Nobeigums 7. lpp.)

ŠTUTGARTES VALSTS OPERAS SOLISTES
PAULAS BRĪVKALNES
KONCERTS TORONTO
15. aprīlī, plkst. 8 vakarā (precīzi) Komercskolas auditorijā,
570 Shaw ielā, Toronto.
Pie klavierēm: brīvmākslīniece MARTA TŪTERE.
Ieejas kartes: I vietā — $2.50, II vietā — $2,00, III vietā — $1.50, bērniem un skolēniem puscenas.
Iecejas kartes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā — 802 Bathurst ielā, un LATVIJA AMERIKĀ redakcijā — 123 Huron ielā. Koncerta dienā pie kases no plkst. 7,30 vakarā.

KARAVĪRA DOMAS PAR J. KLĪDZĒJA GRĀMATU

JĀŅA KLĪDZĒJA „ZILIE KALNI", GRĀMATU DRAUGA izdevums (1960. G.), 304 LPP.

Lasot Jāņa Klīdzēja vienu no pēdējiem lielākajiem darbiem un iedziļinoties tā saturā, nākas konstatēt, ka autors grāmatas galveno pamatdomu ir veltījis „kanakam" jeb, kā rakstnieks pats to apzīmējis, Daugavas Vanagu kanakam, ar ko iezīmējas arī romāna pati centrālā persona Izidors Kalums, bij. virsleitnants Augusts Bārenis, Jaunais politisko zinātņu maģistrs Ilmārs Dimda, mācītājs Eižens Druva u. c.

Būdams autora domu biedrs un to aprindu pārstāvis, kuŗu centienus un domas autors tik saprotami ir izteicis savā grāmatā, ir liela vēlēšanās ar šīm rindām izteikt J. Klīdzējam Daugavas Vanagu paldies! It seviški par to, ka viņš nav vairījies risināt visas tās problēmas, kuŗas mūsu trimdas dienu gājumā kļuvušas jau kā pašsaprotamas lietas ar savām baltajām un ēnainajām pusēm, bet tās atspoguļojot rakstītā vārdā, nereti nākas dzirdēt dusmu un pārmetumu izvirdumus.

J. Klīdzējs no tā nav vairījies un saucis vārdā mūsu intelligenci, gan vecās un jaunās paaudzes akadēmiķus un jaunos mākslinieku, t. s. „kēves dēlus un meitas", bij. kanakus, mācītājus un pārējo aprindu pārstāvjus. Viņš pat atļāvies parādīt trimdas dienu cilvēka dvēseliskos sarežģījumus, morāles pagrimšanu un atļaušanos sviest glāzi pret grīdu publiskā sarīkojumā; jā — bet tādas lietas atgadās taču tik bieži.

Izidors Kalums, bij. leģionārs un zēdelghemietis, no vēstures skolotāja pārskolojies inženieris, kuŗš pēc 6 gadu nodzīvošanas laulībā ar amerikānieti Lindu, tagad šķīries, un dodas simtiem jūdžu pa pavasarigi noskaņoto apkārtni kaut kur Amerikā uz Dendilona pilsētu, kur mājvietas atraduši vairāk kā trīs tūkstoši tautiešu. Restorānā ieturot maltīti „ar sipoliem", iepazīstas ar Simonu, kuŗai onkulis ir pazīstams rakstnieks un kādu no viņa grāmatām Izidors, izrādas, savā laikā lasījis. Seko ieteikums ar rakstnieku iepazities, kā rezultātā Izidors kļūst par rakstnieka „būdas" pārvaldnieku kādā jaukā ezera malā. Pirmā iepazīšanās ir „Baltā Zirga" krodziņā, kur, pēc avīžu ziņām, sapostami arī latvieši. Šeit Izidors noklausas sarunu par plāniem, kas tiek cilāti mācītāja atlaišanai un to autors ir arī bij zēdelghemietis, bet tagad liels būvuzņēmējs (H. Bilmers). Šeit ienāk arī tā sauktie „spridzinātāju dvīņi" — Augusts Bārenis un Ilmārs Dimda, un kur tie parādās, tur sprāgst kā dinamits . . . jo gribot savest kārtībā dzīvi.

Izidora pārcelšanās uz rakstnieka Donalda Railija ezera krastmalas mājvietu, aizmigšana sienā un ciemiņu ierašanās, starp kuŗiem ir arī daži mākslinieki . . . Nervu slimās Ilonas Lidumas apciemojums un viņas dusmas par Izidora morāles uzskatiem, ko ieskata par sāls bēršanu acīs; viņas salīdzinājums ar brāli Ernestu, kas studējis par inženieri un cerējis celt labāku Latviju un nez ko . . ., bet tagad gul aprakts kaut kur Kurzemē. Kārļa Līduma pārdzīvojums staigāt rīta agrumā basām kājām mājas dārziņā, kas aizved domās uz kādreizējo staigāšanu dzimtenes laukos un ar Ilonu pavaditais laiks pie Baltijas jūras; seko viņa gājiens uz baznīcu un pārdomas — mēs gribām un ceram satikt lielas liesmas, redzēt pār sevi un ap sevi spožus kroplukturusun to ir tik maz, un tā mēs skrienam tos meklēdami, tā mana Ilona, tā es pats, tā citi . . .

Izidors Kalums noskumis domā par tiem jaunajiem latviešiem, kuŗus vecāki labi apģērbuši un ietērpuši neilonos, bet viņiem nav vaļas un ir par grūtu iet kājām parādē, jo viņu kājas labas tikai rokenrollim un pedāļa piespiešanai . . . Dendilonas latviešu tiesa . . . Latviešu b-bas pr-ks Ernests Vaga norāda, ka pēdējā b-bas sapulcē ieradušies tikai 13 dalībnieki, nebijis cita un jāvies ievēlēties par biedrības priekšnieku . . . Kas iedrošinās pabadīt mūsu midzeni, mēs sākam tuzēt aizdomās, bet ir labi, ka mums tāds Bārenis šeit ir . . . Ojārs Svins aicina noņemt cepures pagurušo vecāku priekšā, un šad, tad jāpatur vārdu straumes aiz zobiem, bet vecākajiem nebūtu jācenšas jaunos pārtaisīt pēc savas līdzības un necensties tos ar varu pakļaut atpakaļ . . .

Izidors domā par tautu, kas sākusi no jauna savu brīvības dvēseli izrakt no gruvešiem . . . Ilmāra Dimdas uzrunas vārdi mūžīgās uguns iededzināšanas brīdī: Šī mūžīga uguns nesīs atgādinājuma gaismu tiem, kas ir dzīvi un turpina meklēt brīvību un kuŗi, cilvēka tiesības sargājot, tika apsegti ar zemi Latvijā, Sibirijā un citu pasaules lielceļu malās . . . Brīvību visām tautām pasaulē, kur tā vēl tiek liegta, un kur verdzību sargā mašīnpistoļu stobri.

Jāņa Klīdzēja raditie tēli šai romānā sauc lietas atklātos vārdos. Grāmata lasās ar lielu interesi, un tajā var atrast vielu kā jaunā, tā vecākā paaudze. Interesanti ir dzīves samezglojumu atrisinājumu momenti, un autora raditie tēli iztur pārbaudījumu slogu, atgriežoties dzīvē radošam darbam. Grāmatu derētu izlasīt arī tiem sabiedriskā darba veicējiem, kam nereti atgadās būt būvuzņēmēja H. Bilmera lomā, kas ar savu principu „es" necieš ideālus un citu uzskatus . . ."

Tā būtu viņiem laba atskate pārdomām par latviešības stiprināšanu trimdā . . . Nobeidzot šīs apceres rindas, ir vēlēšanās izteikt cerību, ka Jānis Klīdzējs tuvākā laikā mūs atkal iepriecinās ar jauniem tēliem un norisēm savā nākošā grāmatā. Viņa Izidors Kalums ir tik tuvi un sirdij tikami savā dziesmā pateicis: Tur pie tāliem ziliem kalniem, Satiekamies, iešķiramies . . . Meklēdami zilos kalnus, Sapņos visi satiekamies . . .

Osv. Kļavenieks.

DĀMU FRIZIERSALONS „VENTA'
3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

Dr. ROMAN PNEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

ATBALSTIET
latviešu saimnieciskos pasākumus!
LATVIEŠU SAIMN. DARBINIEKU APVIENIBA KANADĀ.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVĒ TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
VIZĪTKARTES,
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
KONCERTU PROGRAMMAS,
SARĪKOJUMU BIĻETES,
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
VESTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792,
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS
ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.
ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,
Darba laiks no pl. 9—5, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

LASĪTĀJU vēstules

KUR PALIKA NAUDA?

Īsi pirms emigrācijas viļņa sākšanās, Vācijā nodibinājās fonds „Ārtava Latvijai". Ienākušie ziedojumi rūpīgi tika kvitēti latviešu laikrakstos, un 1950. g. beigās jau kopsummā pārsniedza DM 13.000. Sviniģi tapa deklarēts, ka „Ārtavu Latvijai" neizlietos darbinieku algām, ceļa izdevumiem vai tml.

Pēdējos desmit gados par „Ārtavu Latvijai" vairs nekas nav dzirdēts.

Būtu interesanti zināt, kā un kur izlietota saziedotā nauda, jebšu tā noguldīta uz procentiem kādā bankā?

P. Briedis, Nujorkā.

PĀRTRAUKUMS NEVIETĀ

Mūsu laikrakstā 5. apr. zem romāna Tiltu atjaunotāji atrodams autora paziņojums, ka viņš pārtrauc iespiešanu kādas tur solidarizēšanās pēc, un viņš izsaka cerību, ka „L.A." lasītāji romānu pabeigtu vēl šogad varēšot lasīt grāmatā. Vai tik tā nav jauna veida reklāma paredzētai grāmatai, apmēram tā, kā kino filmas reklāmē, parādot dažus skatus — šā vai tā. Liekās, laikraksts neko zaudējis arī nebūs, kā nupat sarunā kāds tautietis izteicās par tiem romāniem — nebij jau ar ne vella.

Mag. iur. E. Lapiņš.

KAMDĒĻ?

Gribu pieminēt tos latvju jauniešus, kas no padsmitajiem gadiem ieiet divdesmitajos un ir jau iesvētīti. Gribu jautāt šai jaunatnei, kur viņa ir tad, kad notiek dievkalpojums latviešu valodā? Kāpēc šis jaunatnes tur trūkst, bet ir tikai vecāku gadu gājumu dievlūdzēji. Ko tani bridi dara jaunie ļaudis?

Es zinu, ir ģimenes, kas gan skaitās draudzē, arī nodevas maksā, bet latviešu dievkalpojumus neapmeklē, tai pašā laikā klausīdamies dievvārdus svešā valodā. Gadās, ka arī savus bērnus tie sūta svešā (angļu) svētdienas skolā, lai gan mūsu pašu skolas ļoti labi noorganizētas. Ir ģimenes, kas ar bērniem sarunājās angliski. Vai kāds man varētu paskaidrot, kamdēļ?

J. Alps, Nujorkā

MŪSAS VIŅĀ

Nupat periodikā lasu A. Dziļuma romānu. Un mani nepatikami traucē, ka šis autors, kas pats bijis lauksaimnieks, kviešu vārpas nosaucis par skarām, ka piemin apsētu rudzu zelmeni un rudzu sēšanu, tad un turpat, kur blakus vēl līgo nenoplauti kvieši! . . .

Tikko sirsnīgi izlasīju Baznīcas kalendāru 1961. gadam, kas pilns atmiņu stāstiem. Tie silda dvēseli, sien pie dzimtenes.

Lasot Dr. Paula Jurevica atmiņas, sākumā viss likās īsts un ticams, tikai raksta beigās autors piemin kādu savu „Brīvajai Zemei" nodoto rakstu, ko cenzējusi vācu okupācijas vara. Taču „Brīvā Zeme" vācu okupācijas laikā bija noliegta un nemaz neiznāca! . . .

M. Smilšmāls, Tacomā, Wash.

ILLUSTRĒTO ŽURNĀLU
JAUNĀ GAITA
var pasūtināt P. O. Box 549, Toronto, Ontario, Canada. 6 numuru abonements $4.50, atsev. n-rs $1.-.

VAI JŪS PLĀNOJAT braukt uz Eiropu vai vēlaties kādu izsaukt?
Tuvākai informācijai kontaktējiet
„HENRY MOOS — NOTARY PUBLIC"
KENNEDY TRAVEL BUREAU,
296 Queen St., W., TORONTO.
TEL. EM 2-3226.
Dibināta 1926. gadā.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE St., Toronto.
WA 1-3924.

Lūdz atsaukties
BABRI JĀZEPU,
Jāņa dēlu.
Vēstules no dzimtenes saņemamas LA redakcijā.

PAZIŅOJAM, KA LIELĀKĀ LATVIEŠU VASARAS VIESNĪCA
GLEN ECHO LODGE
SKAISTAJOS MUSKOKAS EZEROS — VASARAS SEZONU UZSĀKS AR LIGOSANU S. G. 24. JŪNIJĀ.
TELPAS (ISTABAS UN KABINES) 80 VIESIEM.

Iespējams arī teltot, piedaloties kopgaldā. Plašas atpūtas un nodarbību telpas. Teniss, volejbols, galda teniss, novuss, laivas un motori, makšķerēšana, ūdens slēpēšana, lieliska peldēšanās un saulošanās, dziesmu un deju vakari.
Atpūtas nams atrodas 108 jūdzes ziemeļos no Toronto. Ērta autobusu satiksme un pirmklasīgs auto ceļš. Izmantojiet ērtākās sezonas 3 pirmās un 3 pēdējās nedēļas par pazeminātām cenām.
Sezona no 24. jūnija līdz 4. septembrim. Sniedzam informāciju un rezervējam telpas. Lūdz rakstīt
IMANTS FRICBERGS, GRAVENHURST, Ont., telef. MUrry 7-3001.
Līdz maijam zvaniet Toronto — ME 6-2846.

PUĶES NO ATMIŅU DĀRZA

(Pārnesums no 6. lpp.)

Mēģināju stangas likt, bet tas neizdevās, jo šīni gadījumā, acimredzot, laiks stangu likšanai vēl nebija pienācis. Rumpe visu laiku, sēžot ar muguru pret manu muguru, nebeidza pukoties un mājniekiem sūdzēties, cik dumju dakteri viņiem no Tērbatas atsūtījuši. Kad pāris stundas tā bijām mocijušies, un nekas nebija izdevies, braucām mājās. Visu ceļu uz mājām Rumpe nebeidza pukoties, un pukojās pēc tam līdzīgā garā vairāk dienu. Mūsu dzemdētājai nākamā dienā bērns piedzima bez kādas palīdzības, jo, droši vien, nekādas stangas nebija bijušas vajadzīgas. Dzemdības kaut kādu iemeslu dēļ bija ieilgušas, bija tikai jānogaida. Bet toreiz jau ne es, kuŗš bija studējis 3 gadus, ne Dr. Rumpe, kuŗš bija studējis 25 gadus, ne viens, ne otrs to nezinājām.

Vēl kāds cits epizods sakarā ar Dr. Rumpi. Kādu nakti, kad Dr. Benjamiņa priekšķāzu svinības, atkal kā parasts, ballēts bija līdz plkst. 4 no rīta, un es lielajā istabā kopā ar citiem gulēju, vēroju, ka visi studenti, viens pēc otra, bija jau iemigušī; viens pats Rumpe bija vēl nomodā. Tani vakarā Rumpe bija pesimistiski noskaņots. Godāja mani par daktera kungu un prasija, kādēļ, pēc manām domām, viņam esot dzeltēni acu baltumi. Vai tas nenozīmējot, ka viņam drīz jāmirst? Mierināju viņu, kā mācēdams, un ar prieku sāku manīt, ka Rumpe sāk iemigt. Šeit jāpiezīmē, ka Dr. Rumpe tanis laikos, kā tas vispār toreiz bija modē, valkāja ļoti augstu, cieti sastērķelētu, krāzdiņu, kas cieši piegula viņa resnajam kaklam un saspieda elpojamo rikli. Rumpe vienmēr gulēja neizģērbies, un nevis gareniski, bet šķērsām gultā, ar muguru atspiedies pret sienu. Rumpe vairs nerunāja, tādēļ biju pārliecināts, ka viņš aizmidzis. Arī es gatavojos uz aizmigšanu. Bet tad piepeši Rumpe sāka tik briesmīgi krākt, ka domāju, ka no šī trokšņa visa māja sagāzīsies. Pēc pāris minūtēm krākšana mitējās, un bija dzirdama it kā putniņu čivināšana, it kā svilpošana, tad atkal briesmīga krākšana, un tad, pēkšņi, it kā uz burvja mājienu, viss apstājās, i krākšana, i čivināšana, i svilpošana. Pēkšņi bija iestājies uztraucošs un nelabu vēstošs baigs nāves klusums.

Es pārbijies izlēcu no gultas, jo domāju, ka kolēģu pēkšņi ķērusi trieka. Kad paskatijos uz Rumpi, tad manas aizdomas vēl pastiprinājās, jo cietā krādziņa bija tik stipri sažņaugusi viņa resno kaklu, ka seja bija piepampusi zili melna, elpošana pilnīgi apstājusies. Es saucu: „Daktera kungs, daktera kungs!" Nekādas atbildes. Pieskrēju klāt un sāku viņu stipri purināt. Arī tas neko nelīdzēja. Bet tad, pēc kādas minūtes baiga klusuma, viņš piepeši atvēra acis un man uzbrēca: „Diedelnieks, ko tu gribi?" Sāku stostīties. Teicu, ka es biju domājis, ka viņš miris, u. t. t. „Kuŗš miris? Ko tu muldi! Ko tev vajaga? Kāpēc tu man nejauj gulēt?"

Ilgi viņš mani bāra un tikai pamazām sāka apklust, pēc tam atkal krākt, krākt, čivināt, svilpot un apklust; bet tagad vairs es klāt negāju, jo sapratu, ka tam nāves klusumam, kas iestājas pēc krākšanas, ar nāvi un miršanu nav nekāda sakara. Vēl vairākas dienas pēc tam par šo manu viņa nakts miera traucēšanu Rumpe bārās. Visiem viņš stāstīja, ka studenti - dzērāji tam līdz rītam nedevuši mieru, spiezdami viņu dzert un, tikko viņš aizmidzis, es bijis klāt, modinājis un atkal neļāvis gulēt. Ko es no viņa gribējis, to viņš nesaprotot. Droši vien, man bijis kas nelabs padomā.

NĒSĀJIET NARCISI UN ATBALSTIET VĒŽA PĒTNIECĪBU!

(Canadian Scene) — Kādu miljonu narcišu ziedu brīvprātīgie darbinieki pārdos visās Kanadas pilsētās un ciemos aprīlī, lai atbalstītu Kanadas vēža biedrības darbu. Vēža biedrība savāca 80% no vairāk par miljona dolaru, kas piešķirti Nacionālajam Kanadas vēža institūtam, lai veiktu 85 atsevišķus vēža pētījumus šis zemes 19 universitātēs un pētniecības institūtos.

Lielākā summa piešķirta Ontario vēža institūtam, kas savus galvenos pētījumus izdara princeses Margarietas slimnīcā Toronto. Tur Dr. Arturs W. Hems un Dr. Haroldes E. Džons, kas guvuši starptautisku atzinību par savu darbu šinī laukā, vada pētnieku grupas, kas meklē pierādījumus, ka cilvēka vēzis ir saistīts ar virusiem. Dr. Džons agrāk bija nodarbināts Saskačevānas universitātē Saskatūnā, kur darināja pirmo kobalta bumbu vēža ārstēšanai viņa vadībā.

Pabalstu piešķīra arī Mekgila universitātes zinātniekiem Montreālā, kur veic kādu pētījumu Dr. Kastela vadībā, lai noskaidrotu, kādas ķīmiskas vielas varētu iznīcināt vēža šūnīnas, neatstājot nekādu ietekmi uz normālām šūnām. Daudzas citas universitātes visā Kanadā ir saņēmušas ievērojamus pētniecības pabalstus

Šo izcilo vēža pētniecības programmu, kas Kanadu izvirzījusi pasaules vēža cēloņu un ārstēšanas pētniecības priekšā, ir bijis iespējams īstenot ar devīgiem publikas ziedojumiem. Kad jūs pērkat narcisi, vai kādā citā veidā ziedojiet Kanadas vēža biedrībai kad tā veic savu gadskārtējo līdzekļu vākšanas kampaņu aprīlī, jūs palīdzat cīnīties pret vēzi.

VISĀDA VEIDA MĀJAS LABOJUMI
Pagraba izbūves, mājas piebūves etc.
Pirmklasīgs darbs.
ERIKS VENTS,
11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N. Y.
Telefoni: PO 7-6696 un PO 7-6519.

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonēšanas maksas kārtot
D.V.F. GRĀMATNICĀ,
72 QUEENSBOROUGH TERRACE,
LONDON, W. 2.
Tel. BAYswater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS paraugeksemplāri.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403.

HAMILTONĀ
O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi
LATVIJAS AMERIKĀ numuri.

KOTEDŽU LOGI
AR 25 PROC. ATLAIDI
300 dažāda izmēra iestiķloti logi, sākot ar 50 c līdz $1,- gabalā.
TILLING'S WINDOWS LTD.
WA 4-3737, Toronto.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

SABIEDRISKS PALDIES SKOLOTĀJAI

Sirmās audzinātājas N. Līduma godināšana Vestonā

Attēlā no kr. pirmā rindā: Sārma Kaļiņa, jubilāre N. Līduma, Benita Salna; otrā rindā: Baiba Spravņika, Aigars Brencis, Māra Spravņika, Mārtiņš Vāgners, Sārmite Kristiņa, Kārlis Tirgens, Ruta Brencis, Valdis Tirgens. J. Kreiļa uzņ.

(igv.) Sestdien Vestonas latv. sestdienas skolas bērnu vecāku padome bija rīkojusi godināšanu ilggadīgai audzinātājai N. Līdumai, kas atskatās š. g. 12. aprīlī uz 70 mūža gadiem, no kuriem kādi 50 veltīti skolotājas darbam.

Svinīgais notikums bija pulcinājis ap 30 dalībnieku un risinājās Priedes ģimenes mājā Vestonā, Toronto.

Garīgo ievadu noturēja pērminders E. Brencis, bet jubilāri apsveica skolas pārzinis V. Kaļiņš ar uzrunu, pasniegdams latvisku šķīvi.

Sirmā gaviļniece darbojusies 1951.—55. g. Vestonas latviešu sestdienas skolā, audzinādama aunos latviešus tautiskā apziņā un tēvu valodas cienīšanā. Pēdējā laikā viņa pensionējusies, taču pateicīgie vecāki nebija aizmirsuši rosīgās skolu darbinieces pūles un nopelnus viņu bērnu izaudzināšanā par krietniem tautiešiem.

AIZRĀDĪJUMS

Piektdien, 14. febr., plkst. 8 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās mākslin. Induse - Muceniece runās par savām un mākslin. J. Indusa mākslas gaitām trimdā, un par pārpratumiem un neskaidrībām „kā vecmodīgajā, tā arī modernajā mākslā", kā arī iepazīstinās ar abu mākslinieku darbiem.

NGO DIN DIEMS UZVAR VĒLĒŠANĀS

Komūnistiem neizdodas piedraudētie sabotāžas gājieni Dienvidvietnamas prezidenta vēlēšanu izjaukšanai.

Hongkongā. Ar lielāku vai kvalifikācijām, prezidents skaitlisku pārākumu, nekā tc tiek uzskatīts par vienīgo Dienvidvietnamā, kas spēj sekmīgi sākumā sagaidīja, bet ar mazāku pastāvēt un eksistēt nepārtraukto Ziemeļvietnamas komūnistu kvalitātivu popularitāti, Dienvidvietnama uz 5 gadiem prezidenta amatā ievēlēja līdzšinējo prezidentu Ngo Din Diemu, Rietumiem draudzīgo dalītās Indoķīnas valsts galvu. Diems par savu uzvaru bija tik pārliecināts, ka vēlēšanu rezultāti tika paziņoti jau dažas stundas pēc balsu nodošanas punktu slēgšanas. Rēķina, ka lielākajās pilsētās, kā Saigonā, balsis nodevuši turpat 80% balstiesīgo, kamēr komūnistu partizānu apdraudētajos apgabalos, ciemos Ziemeļvietnamas robežas virzienā, vēlēšanās piedalījušies 70% vai mazāk balstiesīgo iedzīvotāju. Hanojas vadītie komūnisti bija cerējuši prezidenta vēlēšanas pārvērst terrorizētā chaosā. Lai gan priekšdarbi šiem plāniem bija likti jau labi sen pirms vēlēšanu sākuma, un pēdējās dienās kulminējās ar plaša apmēra komūnistu partizānu uzbrukumiem, no vēlēšanu izjaukšanas tomēr nekas neiznāca. Valdība bija samobilizējusi visus iespējamos spēkus balsu nodošanas punktu apsardzībai. Ngo Din Diema politiskie sāncenši, prezidenta amata kandidāts — kāds vietnamiešu miljonārs — gumijplantāciju īpašnieks un kāds ķīniešu ārsts, pēc vēlēšanām žēlojās, ka balsu nodošanas punktu apsardzība bijusi tik stingra un balsotāju sijāšana tik pamatīga, ka sāncenšu kandidātu atbalstītāji vispār neesot uzdrošinājušies rādīties vēlēšanu iecirknu tuvumā. Līdz ar to viņi, Ngo Din Diema politiskie oponenti, vēlēšanas nevarot uzskatīt par legālam un jauno prezidentu neatzīšot.

Lai gan Dienvidvietnamas politiķi Diemam jau no laika gala pārmet nepotismu — radu, draugu un pazīstamu celšanu augstos amatos, neskatoties uz spējām prezidents Kennedijs uzsvēra, ka turpinās saimniecisko un militāro palīdzību Dienvidvietnamai. Patiesībā prezidents lika saprast, ka pieaugošo komūnistu draudu priekšā palīdzība tiks kāpināta. Uz Dienvidvietnamu nosūtīts pat zināms skaits Sav. Valstu bruņoto spēku partizānu apkarošanas taktiku lietpratēju, kas apmācīs Dienvidvietnamas armijas vienības, kā cīnīties ar komūnistu partizāniem, kas nopietni apdraud Dienvidvietnamas mieru, brīvību un neatkarību.

UNO BRĪDINA DIENVIDAFRIKU

APVIENOTO NĀCIJU PILNSAPULCE ATLIEK NOBALSOŠANU DIENVIDAFRIKAS „SODĪŠANAS JAUTĀJUMĀ.

Apvienotajās Nācijās, Ņujorkā. Nedēļas nogales debašu noslēgumā Apvienoto Nāciju pilnsapulcē 99 valstu delegāti ar 83 pret 0 balsīm piedraudēja Dienvidafrikai pārtraukt savu tiranisko un rasu šķiršanas politiku Dienvidaustrumafrikā. Pēdējo Dienvidafrika pārvalda zem kāda veca, Tautu Savienības laikā iegūta mandāta, un Apvienotajām Nācijām, lai gan tās pūlas jau kopš 1946. gada, Dienvidaustrumafrikas pārvaldi nav izdevies dabūt zem savas paspārnes. Pilnsapulces lēmums brīdināja Dienvidafriku izbeigt līdzšinējo politiku, paskaidrojot, ka tas ir potenciāls drauds pasaules mieram. Anglija, Francija, Spānija, Beļģija, Portugāle, Holande, visas koloniju valstis, kā arī Luksemburga un Austrālija no balsošanas atturējās. Kanāda un Sav. Valstis balsoja kopā ar Afrikas un Āzijas bloku. Sēdes noslēgumā nobalsošanu kādā citā Dienvidafriku skarošā jautājumā atlika līdz nākamai nedēļai — un proti, Dienvidafriku „sodīt" dažādiem saimnieciskiem un politiskiem spaidiem, tādējādi cerot pēdējo piespiest atteikties no savas līdzšinējās aparteheida politikas turpināšanas. Nekavējošu Dienvidafrikas „sodīšanu" Apvienoto Nāciju pilnsapulcē pieprasīja 25 citu Afrikas un Āzijas valstu atbalstītā Gāna, kas Britu Kopvalsts ministru prezidentu konferencē Londonā pieprasīja Dienvidafrikas izslēgšanu no kopvalsts nāciju saimes.

PLŪDU KATASTROFA ĶIJEVĀ

Padomju Savienība ir zeme bez katastrofām un nelaimes gadījumiem, jo padomju presei par šādiem tematiem nav atļauts rakstīt. Tā arī 13. marta lielā plūdu katastrofa Ķijevā būtu palikusi noklusēta, ja tā nebūtu norisinājusies liela skaita ārzemnieku acu priekšā. Tikai 31. martā Ukrainas Pravda ziņoja par nelaimi, dodama izmeklēšanas rezultātus.

Spēcīgā pavasara vējā 13. martā sagruvis dambis, kas sargā no Dņepras ūdeņiem zemu vietu Ķijevas nomalē. Ūdens masas momentāli appludinājušas zemieni, sagraujot 39 mājas, divas strādnieku nometnes un fabrikas. Plūdos noslīkušas 145 personas un 143 ievainotas, sagrūstot ēkām.

Plūdu nelaime notikusi vietā, kur vācieši Otrā pasaules kara laikā nošāvuši un aprakuši ap 150.000 Ķijevas žīdu. Kopš 1950. gada tur sākts ierīkot piemiņas parku, pārklājot ieplaku ar zemi, kas izbagarēta no Dņepras. Šajos darbos pieļautas dažas elementāras tehniskas kļūdas, kāpēc arī sagruvis dambis, appludinot visu apkārtni. Padomju iestādes tagad draud saukt vainīgos pie atbildības.

MEKMILLANS OTAVĀ

Kanadas galvaspilsētā turpinas Vašingtonā uzsāktās sarunas.

Otavā. Pēc sarunām ar prezidentu Kenneditu Floridā, īsa atvaļinājuma Karaibu jūrā un tālākām sarunām Vašingtonā, Anglijas ministru prezidents Mekmillans ieradies divu dienu ilgā vizītē Otavā. Uzturēšanās laikā Kanādā ministru prezidentam Mekmillanam paredzētas sarunas ar Kanadas ministru prezidentu Difenbeikeru un augstākiem valdības ministriem. No vienas puses Otavas vizīti var uzskatīt par Vašingtonas debašu turpinājumu, jo darba kārtībā paredzami tie paši jautājumi, ar uzsvaru uz Ziemeļatlantijas organizāciju, par kuras stiprināšanas nepieciešamību nule kā vispārēju kampaņu Rietumu sabiedroto galvaspilsētās uzsācis prezidents Kennedijs. Sav.Valstu prezidents Rietumeiropas aizsardzībai grib savākt plānos paredzēto diviziju skaitu, tās modernizēt un, daudz plašākos apmēros kā jebkad, koordinēt un paplašināt aizsardzības organizācijā ietilpstošo valstu saimniecisko sadarbību. Tiesi šim pēdējam punktam ļoti nopietnu uzmanību veltīs ministru prezidenti Mekmillans un Difenbeikers.

Ieradies Otavas lidlaukā, Mekmillans izteica lielu prieku atkal sastapties ar savu Kanadas kolēģu. Lai gan abi valstsvīri jau nesen sastapās — marta britu kopvalsts ministru prezidentu konferencē Londonā, Mekmillans uzsvēra, ka starplaikā noticis daudz kas jauns un, ka šo jaunumu pārspriešana var vienīgi nākt par labu visai Rietumu sabiedroto kopībai. Bez jau minēta Ziemeļatlantijas organizācijas jautājuma, darba kārtībā paredzēti tādi sarunu punkti kā vispārējā starptautiskā situācija, Laosa, Kongo un komūnistu Ķīnas uzņemšana Apvienotajās Nācijās. Tāpat sagaida, ka Mekmillans iepazīstinās Difenbeikeru ar Vašingtonā nolemto.

ARĪ TĀ ATGADĀS . . .

Kādā mazpilsētā, netālu no Dallas (Tex) vakara mijkrēslī pie benzīna tanka piebrauca jauneklis lepnā automobilī un nevīžīgi uzsauca apkalpotājam: „Hai, vecais, piepildi savu zupīti, lai varu rullēt tālāk!"

Vērīgi ieskatīdamies benzīna tanka apkalpotāja sejā, sniegdams samaksai naudas zīmi, braucējs pazina savu ģeogrāfijas skolotāju. Izrādījās, ka skolotājs vakaros piepelnas kā benzīna pildītājs. Tāda ir Amerika.

☆

Dažas Ņujorkas bankas, lai pievilinātu noguldītājus, reklāmējas, ka, atverot krāšanas kontu, ikviens jauns klients saņem kā atzinības balvu Parker'a pildāmspalvu. Citas atkal piesola dažādas dāvanas $10,- vērtībā.

Šis apstāklis pamudinājis veikļus ļaudis veiklai rīcībai: noguldījuši pāris desmit dolarus atteicīgā bankā un saņēmuši apsolīto dāvanu, tie pēc nedēļas naudu izņem, kontu slēdz un steidzas noguldījumu kontu atvērt citā bankā.

☆

Kā zināms, ASV prezidents Kennedijs nemīl ikdienas gaitās lietot platmali. Parasti viņš parādās ielās bez galvassegas.

Tas uztraucis amerikāņu cepurju ražotājus, kuru reklāmas sauklis līdz šim bija: „Ar cepuri galvā, ceļš karjērai labāk sekmējas", un tie propagandē savus ražojumus sekojoši: „Ar cepuri ikviens pilsonis jūtas ērtāk un drošs pret saaukstēšanos. Īpaši valsts prezidentam svarīgi izvairīties no saaukstēšanās".

☆

Rothenburg O/ Tauber pilsētas tēvi norūpējušies, lai veclaicīgās pilsētās šaurajās un līkumainajās ielās nodrošinātu iedzīvotājiem drošu satiksmi, ko traucēja caurbraucošo smago automobiļu, tāpat autobusu kustība. Tagad izdots rīkojums, kas aizliedz smagajām mašīnām iebraukt vecpilsētā, ko ierobežo senie mūri ar daudzajiem vēsturiskajiem vārtiem. Tirgotāji, kuru vecpilsētā nav mazums, uztraukušies, kā atzinības balvu Parker'a pildāmspalvu. Citas atkal piesola dažādas dāvanas $10,- vērtībā.

Šis apstāklis pamudinājis veikļus ļaudis veiklai rīcībai: noguldījuši pāris desmit dolarus atteicīgā bankā un saņēmuši apsolīto dāvanu, tie pēc nedēļas naudu izņem, kontu slēdz un steidzas noguldījumu kontu atvērt citā bankā.

☆

Kā zināms, ASV prezidents Kennedijs nemīl ikdienas gaitās lietot platmali. Parasti viņš parādās ielās bez galvassegas.

Tas uztraucis amerikāņu cepurju ražotājus, kuru reklāmas sauklis līdz šim bija: „Ar cepuri galvā, ceļš karjērai labāk sekmējas", un tie propagandē savus ražojumus sekojoši: „Ar cepuri ikviens pilsonis jūtas ērtāk un drošs pret saaukstēšanos. Īpaši valsts prezidentam svarīgi izvairīties no saaukstēšanās".

☆

Rothenburg O/ Tauber pilsētas tēvi norūpējušies, lai veclaicīgās pilsētās šaurajās un līkumainajās ielās nodrošinātu iedzīvotājiem drošu satiksmi, ko traucēja caurbraucošo smago automobiļu, tāpat autobusu kustība. Tagad izdots rīkojums, kas aizliedz smagajām mašīnām iebraukt vecpilsētā, ko ierobežo senie mūri ar daudzajiem vēsturiskajiem vārtiem. Tirgotāji, kuru vecpilsētā nav mazums, uztraukušies, kā atzinības balvu Parker'a pildāmspalvu. Citas atkal piesola dažādas dāvanas $10,- vērtībā.

Šis apstāklis pamudinājis veikļus ļaudis veiklai rīcībai: noguldījuši pāris desmit dolarus atteicīgā bankā un saņēmuši apsolīto dāvanu, tie pēc nedēļas naudu izņem, kontu slēdz un steidzas noguldījumu kontu atvērt citā bankā.

☆

Kā zināms, ASV prezidents Kennedijs nemīl ikdienas gaitās lietot platmali. Parasti viņš parādās ielās bez galvassegas.

Tas uztraucis amerikāņu cepurju ražotājus, kuru reklāmas sauklis līdz šim bija: „Ar cepuri galvā, ceļš karjērai labāk sekmējas", un tie propagandē savus ražojumus sekojoši: „Ar cepuri ikviens pilsonis jūtas ērtāk un drošs pret saaukstēšanos. Īpaši valsts prezidentam svarīgi izvairīties no saaukstēšanās".

☆

Rothenburg O/ Tauber pilsētas tēvi norūpējušies, lai veclaicīgās pilsētās šaurajās un līkumainajās ielās nodrošinātu iedzīvotājiem drošu satiksmi, ko traucēja caurbraucošo smago automobiļu, tāpat autobusu kustība. Tagad izdots rīkojums, kas aizliedz smagajām mašīnām iebraukt vecpilsētā, ko ierobežo senie mūri ar daudzajiem vēsturiskajiem vārtiem. Tirgotāji, kuru vecpilsētā nav mazums, uztraukušies, kā atzinības balvu Parker'a pildāmspalvu. Citas atkal piesola dažādas dāvanas $10,- vērtībā.

Šis apstāklis pamudinājis veikļus ļaudis veiklai rīcībai: noguldījuši pāris desmit dolarus atteicīgā bankā un saņēmuši apsolīto dāvanu, tie pēc nedēļas naudu izņem, kontu slēdz un steidzas noguldījumu kontu atvērt citā bankā.

☆

Kā zināms, ASV prezidents Kennedijs nemīl ikdienas gaitās lietot platmali. Parasti viņš parādās ielās bez galvassegas.

Tas uztraucis amerikāņu cepurju ražotājus, kuru reklāmas sauklis līdz šim bija: „Ar cepuri galvā, ceļš karjērai labāk sekmējas", un tie propagandē savus

Kādā nezināms labdaris ziedojis Toronto universitātei 1 milj. dolaru. Savu vārdu viņš lūdzis nepublicēt atklātībai. Šis ir jau otrs liels ziedojums minētai mācības iestādei piecu mēnešu laikā.

☆

Berlīnes filharmoniķi gatavojas debijai ASV un Kanadā, apmeklējot ar koncertiem šovasar arī Toronto un Montreālu. Cik paredzams, koncerta turneja notiks oktobra beigās un novembrī.

RIETUMU LIELVALSTIS SAPŅO PAR JAUNU LAOSAS VALDĪBU

Pēc prezidenta Kennedija un ministru prezidenta Mekmillana domām Laosas iekšējā politiskā dzīve jāatrisina laosiešiem pašiem.

Vašingtonā. Noslēdzoties Anglijas ministru prezidenta Mekmillana vizītei Vašingtonā, angļu valdības galva kopā ar Sav. Valstu prezidentu Kenneditu atzīna, ka Laosai pēc iespējas ātrāk jāsastāda jauna valdība, kurā pārstāvēti visu politisko nogrupējumu elementi. Neizbēgami šādā valdībā tad būtu reprezentēti arī Pathet Lão kustības komūnisti.

Kennedijs un Mekmillans cerēja, ka šādā politisko partiju izraibinātā valdībā komūnistiem netiks piešķirti atbildīgu ministriju portfeļi. Gan saskaņā ar daudzpartiju valdības nepieciešamību, Rietumi tomēr baidās, ka šādā valdībā komūnisti varētu izcīnīt atbildīgus amatus, kas viņiem atļautu nostiprināties un sagatavoties nodibinātās valdības gāšanai un varas pārņemšanai savās rokās.

Pēc eventuāla Laosas pamiera, kā zināms, Padomju Savienība proponējusi, un Rietumi akceptējuši 14 nāciju miera konferenci. Kennedijs un Mekmillans Laosas iekšpolitiskās nostabilizēšanos gribētu redzēt jau pirms šīs konferences sanāksanas. Tāpat sagaida, ka Mekmillans iepazīstinās Difenbeikeru ar Vašingtonā nolemto.

AUGSTĀKĀ IDEJA

(Pārnesums no 1. lpp.)

„lielās brālīgās padomju republikas" gādību un sarkanās armijas spēka pārsvaru ir uzkundzējusies arī mūsu nelaimīgajai latviešu tautai. Tie par lēcu virumu ir pārdevuši savas tautas pirmdzimtību modernajiem austrumu barbāriem, kas ar katru dienu vairāk iespiežas visās mūsu dzimtenes nodarbības nozarēs un spiež ārā no visām ienesīgākajām nodarbībām latviešus, lai tani vietā nāktu krievi un citi „lielās dzimtenes" pavalstnieki. Latvieši jau sen vairs nav kungi savā dzimtajā zemē, bet nožēlojami kalpi, kuŗus sveši kungi, kas nāk ar Maskavas pavēli, izdzen un izkalpina tik nežēlīgi, kā vēl neviens to nav iedrošinājies darīt viņu nopeltajā kapitālistu pasaulē. Latviešu „komisāri" pat nav nekādi noteicēji, tie ir tikai Maskavas lielo „komisaru" nožēlojami rokas puiši.

Budzis

SPORTS

FUTBOLISTI GATAVOJAS SEZONAI UN BALLEI

Atkal jauns pavasaris un, protams, sportā lielas pārmaiņas. Ziemas sporta sezona tikpat kā beigusies, bet vasaras sporta cienītāji nepacietīgi gaida parādāmies pirmo zaļo zāliti, sausus skrejceļus un tenisa laukumus. Visnepacietīgākie gaidītāji ir Toronto futbolisti.

Jau vairāk kā divus mēnešus notiek citīgi treniņi telpās, kas pārsteidzoši kupli apmeklēti. Konkurence ir pieaugusi, ierodoties no ārzemēm dažiem jauniem spēlētājiem un iespējai, ka no „trimdas" igaunu vienībā atgriezisies E. Bušs un J. Kajaks. Viņu iekļaušana pamatsastāvā būtu automatiska.

Gandrīz velti pieminēt, ka vienību atkal vadīs A. Grīnbergs (jā, kas gan cits!). Bez trenēšanās futbolisti jau ilgāku laiku gatavojas gadskārtējai sezonas atklāšanas ballei. Kur pirms 12 gadiem notika pirmās latviešu balles, tur 14. aprīlī pulcēsies futbolisti, draugi, veicinātāji un, protams, daiļavas, lai izvēlētu latviešu 1961. gada futbola karalieni.

Ungāru klubs, 245 College St., pēdējos gados jau šķita aizmirsts, bet iemesls vienkārši bija tas, ka ērtās un mājīgās telpas bija iznomātas vienu gadu uz priekšu. Futbolistiem laimējās un sarīkojums solās būt viskrāšņākais un jautrākais kā jeb kad.

Bramptonā mīt nenogurstošais spēlētājs un tagadējais treneris A. Kudrašovs un 1959. un 1960. g. futbola karalienes. Toronto skaistulēm tas sevišķi nepatīk, tādēļ arī šeit sagaidāma liela cīņa, lai šai godā tiktu Toronto jaunavas.

Mākslinieks J. Rapša dāvājis loterijai skaistu tēlu, par ko futbolisti ļoti pateicīgi. Kas A. Grīnbergam un viņa adjutantiem padomā jautrības sagādāšanai, rakstītājam nav izdevies noskaidrot. Spriežot pēc labiem panākumiem biļešu iepriekšpārdošanā, daudziem ir labāka informācija, bet galu galā, vislabāk visu redzēt un dzirdēt tieši sarīkojumā, tādēļ uz redzēšanos futbolistu ballē, 14. aprīlī Ungāru klubā, 245, College St. A. M.

NAMEJS UZVAR ARĪ RAKTI

Šogad Austrumu piekrastes basketbola meistarībā Filadelfijas „Namejs" pārliecinoši uzvarēja Vilimantikas „Zemgali" un Ņujorkas „Rakti". Gaidīto spēli Namejs sāka savā labākajā sastāvā. „Rakte" spēlēja bez 6'7" centra I. Brikmaņa, bet ar A. Karlsonu. Spēli abas vienības saka ļoti strauji, un rezultāts auga ļoti vienlīdzīgi. Apbrīnojama veiksme abām vienībām bija iemetienos, un tikai puslaika beigās Rakte izcīnīja 6 punktu pārsvaru, un puslaiks beidzās 50:44 Raktes labā. Otrā puslaikā ar U. Znotēna, I. Avota un I. Ivanova metieniem Namejs rezultātu izlīdzinā un nonāk vadībā. Raktes vienībai otrā puslaikā nemaz vairs neveicās, un J. Pelkavs nevajadzīgi ilgi tura bumbu. Namejs šo situāciju veikli izmanto un iegūst vairākus grozus, un spēle beidzas ar Nameja uzvaru 92:76. U. Znotēns 22, I. Avots 18, I. Ivanovs 14, Ķeris 10, M. Znotēns 9, I. Zemītis 8, Rītiņš 5, Krūmiņš 4, I. Kalme 2. Raktei: A. Karlsons 21, J. Pelkavs 20, A. Balgalvis 19, V. Vipulis 7, J. Ulmanis 5 un U. Vipulis 4.

Austrumu piekrastes meistarībā 1. vietā Namejs ar 3 uzvarām, 2. v. Rakte ar 2 uzvarām un 1 zaudējumu, 3. v. Zemgale ar 1 uzvaru un 2 zaudējumiem.

Liekas, ka līdzdalība ASV meistarībā Namejam ir tik pat kā droša, bet dēļ otrās vietas vēl sīvi būs jācīnās Zemgalei un Raktei. Pēc jaunajiem AP noteikumiem trešās vietas ieguvēju var izaicināt 2. vietas ieguvēju uz pārspēli, lai galīgi izšķirtu, kuŗai vienībai ir tiesības piedalīties ASV meistarībā.

B. Budkēvičs

LIETUVIEŠU JŪRNIEKS SASNIEDZ ZVIEDRIJU

Stokholmā. Lai gan zviedru kara flotes vadība liedzas šo ziņu apstiprināt, no drošiem avotiem saņemtā informācija liecina, ka pagājušās nedēļas otrā pusē Hemses ostu Gotlandes dienvidos sasniedzis kāda 300 to. padomju zemūdeņu apgādes kuģa komandieris — kāds lietuviešu flotes leitnants, kas lūdzis politiska azīla tiesības Zviedrijā. Pārējie 12 apkalpes locekļi, kas arī visi, domājams, ir lietuvieši, izteikuši vēlēšanos atgriezties mājās.

Pirms Zviedrijas territoriālo ūdeņu sasniegšanas lietuviešu flotes leitnanta vadīto kuģi esot mēģinājusi notvert kāda padomju zemūdene, kuŗai tas tomēr neesot izdevies.

LATVIJAS AMERIKĀ

pārstāvis

KLIVLENDĀ

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

J. Ezergailis, 12102 Milles Ave. Cleveland 5, Ohio, USA.

Nosūtām dāvanu saiņus uz Latviju

OSVALDS GERKE

„MURRAY HOUSE", OTTERSHAW, CHERTSEY, SURREY, England.

☆ **Piedāvājam labākās angļu drānas un citas mantas.** ☆

Lūdzu pieprasīt paraugus un cenas mantām, kādas gribat sūtīt. Nosūtām arī pa gaisa pastu. Lūdzu pārliecinieties.

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATAS:

Latviešu pareizrakstības vārdnīca 5.—9. kl.	$1.00
VALODIŅA	$1.00
VIEGLĀ GAITA	$1.35
M. Baldumas-Krones **IKDIENAS un SVĒTKU GALDS**	$6.85
Dz. Zeberiņas — **ĢIMENES PAVARDS**	$4.50
U. Ģērmaņa — **LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI**	$5.50

JAUNĀKĀS GRĀMATAS:

A. Dziļuma — **NOKALTIS ZARS** — romāns	$3.20
K. Ķezbera — **MAINAS HERCOGISTE** — romāns	$3.60
J. Ziemeļnieka — **KOPOTI STĀSTI**	$4.50
T. Zeltiņa — **DRUPU REPUBLIKA** — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — **ALDAUNE** — romāns	$3.80
V. Toma — **MŪŽĪGĀ SPĒLE** — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols **STĀSTI PAR JĒZU**	0.90
Māc. A. Ozols **TICĪBAS MĀCĪBA**, 3.—4. kl.	1.50
Aspazijas autobiogrāfija **ZILA DEBESS ZELTA MĀKOŅI**	$6.80
J. Ezergailis — **ANDRIEVS NIEDRA**	$4.80
L. Pērļupe — **ZAĻOJOŠAIS ZARS** — romāns	$3.60
T. Vesoss **MELNIE ZIRGI** — romāns	$3.60
K. Zariņš — **KAUGURIESI** — romāns	$4.00
MAZAIS KATECHISMS	$0.50

Pieprasiet

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ, 123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

LATVIAN MUSIC

Vedevagslingan 22 Bandhagen Sweden

SENSĀCIONĀLS IZDEVUMS

KANTĀTE TĒVIJAI (A. Jurjāns)

dzimtenes mākslinieku ieskaņota un pirmklasīgā technikā iespiesta LP 019 skaņu platē, lai gan, kā zināms, šis skaņdarbs okupētajā Latvijā noliegts. Solo daļā turienes izcilākā dziedone.

LP 019 ($6,40):

KANTĀTE TĒVIJAI A. Jurjāns

Ž. Heine - Vāgnere, soprano

Mixed Latvian Choir with Symphonic Orchestra conductor L. Vīgners.

2 Latvian Folk Songs

KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA J. Graubiņš

Mixed Latvian Choir, conductor J. Dūmiņš.

STĀDIJU IEVIŅU Jēkabs Mediņš

Latvian Womens' Sextet.

9 dziesmas bērniem

A. Žilinskis

1. KAĶĪT'S MANS 2. LELLES JAKA

3. ZIRNEKLĪTIS AUŽ 4. SLINKAIS JĀNIT'S

V. Singajevska, child's voice A. Žilinskis, piano

J. Vītols

5. KĀRLĪTIS 6. KAĶENĪTE

A. Vanags, tenor V. Cīrule, piano

7. BALTA BERZA SŪPULĪTĪ

E. Tipaine, soprano V. Cīrule, piano

8. SŪPO MANI, MĀMULĪTE P. Līcīte

Latvian Womens' Sextet.

9. AIJĀ, ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNIS J. Vītols.

The Latvian Choir of T. Kalniņš conductor T. Kalniņš.

DV GRĀMATU GALDS, 123 Huron Str., Toronto 2-B, Ont.